

EKOIQ

MAYIS 2014 SAYI:39

YEŞİL İŞ / YEŞİL YAŞAM

Doğal Ormanları
Sigortaladılar

Tedarik
Zincirindeki
Kayıp "Nokta"
Bulundu

Enerjiyi
"Uçurtma"dan
Almak...

Merkez(den)
Kaç Kuvveti

Demokrasiziz
Sürdürülebilirlik,
Anasonsuz Rakı Gibi!

Bu Kampüste
Mavi ile Yeşil
Bir Arada

Sürdürülebilirliğin İletişimi İletişimin Sürdürülebilirliği

**Yapı
club**
www.yapiclub.com

Akçansa'dan herkese kazandıran kart: **Yapı Club**

Türkiye'nin lider yapı malzemeleri şirketi Akçansa olarak; kurulduğumuz günden bu yana şirketimiz ve iş ortaklarımız arasında iki tarafın da kazandığı bir ilişki kurduk.

Son dönemde, bu kazandıran ilişkiyi daha da geliştirdik ve Yapı Club Kart projesini hayata geçirdik.

Yapı malzemeleri sektöründe faaliyet gösteren tüm firmalar, bu kart tam sizin için!

Yapı Club kart sayesinde alacağınız her Akçansa ürünü size puanlar kazandıracak. Bu puanlarla, Akçansa kataloğundan seçeceğiniz herhangi bir ürüne sahip olabileceksiniz.

Detaylı bilgi için www.yapiclub.com adresini ziyaret edebilirsiniz.

facebook.com/akçansa [Akçansa Group](https://linkedin.com/company/akçansa)

Barış Doğru
baris@ekoIQ.com

Tehlikeli Sulara Yelken Açmak

Önümüzde aslında iki temel seçenek var gibi görünüyor: Ya kendi küçük koyumuzda, kendimizden memnun, fırtınasız, sülman sularda dolaşacağız. Ya da her türlü tehlikeyi, yolumuzu kaybetmeyi, fırtınalarda boğulmayı göze alarak tehlikeli sularda seyir yapmaya gireceğiz.

Sürdürülebilirlik, ekoloji, çevre, nasıl adlandırırsanız adlandırın, gezegenin ve insanlığın sorunları konusunda bu yola baş koyanların önüne ister istemez bu iki seçenek

Önümüzde büyük bir meydan okuma var; hem de gezegenin milyarlarca yıllık tarihinin en büyük meydan okumalarından biri.

çıkıyor. Küçük küçük adımlarla ilerlemenin tadı, huzuru bambaşka ama gerek İklim Krizi, gerekse de giderek azalan kaynaklar, su, biyoçeşitlilik ve kimi yerlerde çökme noktasına gelen ekosistemlere kadar uzanan acil ve ölümcül sorunlar, bizi hızla kendimizi ve kurumları değiştirmeye zorluyor. Aynı tempoda yürümek, kendi bildiğimiz mahallelerde dolaşmak giderek daha zorlaşıyor. Önümüzde büyük bir meydan okuma var; hem de gezegenin milyarlarca yıllık tarihinin en büyük meydan okumalarından biri.

Burada panikle koşturmaktan, ahlanıp vahlanmaktan, kırıp dökmekten söz etmediğimizi belirtmekte yarar var. Böylesi yaklaşımlar, uğraştığımız işin doğasına aykırı; bir insanın bile kalbini kırarak, insanlığa yararlı bir şey yapamazsınız. Gezegenin esenliğini, birtakım aceleci iklim mühendisliği girişimleriyle sağlayamazsınız. Her zamanki gibi taş üzerine taş koymak, ruhumuzla ve aklımızla inşa etmek zorundayız. Ama bunu, kendi mahalleimizin, alışkın olduğumuz muhitlerin dışına çıkarak, bilmediğimiz tanımadığımız, belki bugüne kadar varlıklarından haberdar bile olmadığımız insanlarla, daha önce hiç ilişki içinde olmadığımız kurumlarla birlikte yapmak zorundayız. “Tehlike-

li Sular”dan kastımız bu aslında ve belki de “tehlikesi” de sadece bilinmezliğinden geliyordur.

Bir permakültür öğrencisinin, bir iklim aktivistin, bir şirket sürdürülebilirlik yöneticisinin, bir bakanlık görevlisinin, bir girişimcinin, hatta belki de bir insan hakları savunucusunun yan yana gelmesi, ortak sorunlarımıza, eşit birer paydaş olarak çözüm üretmeye, ortak aklı büyütme çalışması, yakın zamana kadar çoğumuzun muhayyilesinin dışındaydı. Bir dinibütünün ve bir ateistin, ortak geleceğimiz olan çocuklarımız için kafa patlatması ve hatta yollara düşmesi düşünülmezdi. Ama bugün bu yan yana gelişler mümkün ve hatta olmazsa olmaz...

İşte bütün bu yan yana olması şimdiye kadar mümkün görünmeyen öznelerin bir araya gelmesini sağlayacak şey de, iletişimden başka bir şey değil. Birbirimizi ve müştereklerimizi anlamımıza imkan verecek, hepimizin aklından daha üst bir akıl inşa edecek ve geleceğimizi kuracak olan iletişim, bütün teknik ve taktik çözümlerin ötesinde bir enerjiye sahip çünkü aslında ortada eksik bir parça yok; yapılması gereken, aynı bir puzzle çözer gibi, uyumlu ekipler halinde, uygun parçaları birleştirmek ve geleceğin resmini hiç vakit kaybetmeden, bugünden oluşturmak... Sürdürülebilirliğin iletişimini sağlayacak şeyin, **iletişimin sürdürülebilirliği** olduğunu kavradığımız an, çok daha öte bir yerde olduğumuzu fark edeceğimizden hiç kuşukumuz yok...

EKOLOGOS Sürdürülebilirlik Yönetim ve İletişim Hizmetleri Ltd. Şti. adına sahibi
Barış Doğru

Genel Yayın Yönetmeni (Sorumlu)
Barış Doğru baris@ekoik.com

Yayın Koordinatörü
Füsün Akay fusun@ekoik.com

Art Direktör
Özlem Sarar D. ozlem@ekoik.com

Editör
Balkan Talu

Sürdürülebilirlik Projeleri Koordinatörü
Gökçe Vahapoğlu Şahin vahapoglu@fas.harvard.edu

Fotoğraf Editörü
Özgür Güvenç

Redaksiyon
Şöhret Baltaş

Katkıda Bulunanlar
Gizem Acıyan, Emrah Kurum, Özgür Öztürk, Sibel Bülay Serra Tütiz, Caner Demir, Hulusi Barlas, Mert Güller

Abonelik dergi@ekoik.com
Tel: (90) 216 349 40 97-98 Faks: (90) 216 348 34 77

Yayın ve Yönetim Adresi:
EKOLOGOS Sürdürülebilirlik Yönetim ve İletişim Hizmetleri Ltd. Şti.
Osmanağa Mahallesi, Serasker Caddesi, Sönmez Apt. No: 35/2
Kadıköy, İstanbul
Tel: (90) 216 349 40 97-98 Faks: (90) 216 348 34 77

Basım Yeri: Tor Ofset San. Tic. Ltd. Şti.
Hadımköy Yolu Akçaburgaz Mah. 4. Bölge 9. Cad. 116. Sokak
No: 2 Esenyurt - İSTANBUL Tel: (90) 212 - 886 34 74 pbx

Ayda bir yayınlanır. Yaygın Süreli Yayın ISSN 1309-441-6

Danışma Kurulu
Aynur Acar, Marmara Belediyeler Birliği Çevre Yönetim Merkezi Direktörü
Prof. Dr. Melsa Ararat, CDP Türkiye Direktörü
Prof. Dr. Nuri Azbar, Ege Üniversitesi, Çevre Sorunları Uygulama ve Araştırma Merkezi Müdürü

Dr. Erhan Baş, Bilim İlaç A.Ş. Genel Müdürü
Dr. Barış Gencer Baykan, Yeditepe Üniversitesi Kamu Yönetimi Bölümü
Sibel Bülay, ulaşım uzmanı, EMBARQ Yönetim Kurulu üyesi
Konca Çalkıvık, İş Dünyası ve Sürdürülebilir Kalkınma Derneği Genel Sekreteri
F. Fatma Çelenk, Soyak Holding Kurumsal İletişim Koordinatörü
Prof. Dr. Nüzhet Dalfes, İTÜ Avrasya Yer Bilimleri Enstitüsü Müdürü

Ebru Şenel Erim, Unilever Türkiye Kurumsal İletişim Müdürü
Aykan Gülten, Coca-Cola Kurumsal İlişkiler Müdürü
Ebru İlhan, Eczacıbaşı Kurumsal İletişim ve Sürdürülebilir Kalkınma Uzmanı
Prof. Dr. Selahattin İncecik, İTÜ Uçak ve Uzay Bilimleri Fakültesi, Meteoroloji Mühendisliği Bölümü

Bahar Keskin, CSR Consulting Turkey, Yönetici Ortak
Cihan Koral Malak, İMSAD Sürdürülebilirlik Komitesi
Prof. Dr. M. Pinar Mengüç, Özyeğin Üniversitesi, Enerji, Çevre ve Ekonomi Merkezi Direktörü

Dr. Uygur Özesmi, change.org Türkiye Direktörü
Aysun Sayın, Boyner Holding Kurumsal Sosyal Sorumluluk ve Sürdürülebilirlik Müdürü

Rifat Ünal Sayman, REC, Bölgesel Çevre Merkezi Türkiye Direktörü
Neylan Süer, Bosch Ev Aletleri Pazarlama Müdürü
Ergem Şenyuva, Climate Project Türkiye Temsilcisi, Yeşilist.com kurucusu
Cavit Vardarlılar, MESS Entegre Geri Kazanım ve Enerji, Çevre Projesi Genel Müdürü

İÇİNDEKİLER

18 Merkez(den) Kaç Kuvveti

Merkezi yönetimlerin gücünün azaltılması ve yerel yönetimlerin güçlendirilmesi eğilimiyle, merkezi enerji üretimi ile yenilenebilir ademi-merkeziyetçi enerji üretimleri arasında paralellik gözleniyor. Eurosolar Türkiye Yetkililerinden Sabite Müftügil Cesur, eğilimin Merkez(den) Kaç Kuvvetler'den yana olduğunu örnekleriyle ortaya koyuyor.

22 İyi ki Her Şeyi İzliyorlar!

Gıda ve farmasötik alanlarına yönelik yenilikçi uygulamalar ortaya koyan Sedef Yeni Nesil Endüstriyel Çözümler, yediğimiz yemekten içtiğimiz ilaca kadar pek çok ürünü tüketim aşamasına kadar takip ediyor.

26 Kayıp "Nokta" Bulundu

Ekolojik ayakızının %68'inin tüketici tarafında gerçekleştiğini saptayan Unilever Türkiye, WWF-Türkiye işbirliğiyle yerel marketleri ve satış noktalarını "Yeşil Nokta"ya çeviriyor...

31 Dosya: Sürdürülebilirliğin İletişimi İletişimin Sürdürülebilirliği

İş süreçlerini "sürdürülebilir" kılmamın temel yolu iletişim akışını, karşılıklı beslenen, diyalojik ve dolayısıyla demokratik kılmaktan geçiyor. Bunun ismi de, artık "Sürdürülebilirlik İletişimi" ve bizce herşeyi değiştirebilecek gizli enerji de tam burada yatıyor...

42 Tası Tarağı Toplayıp Gidemeyenlere Ara Formül

Kurulu düzeninizi bozup hayalinizdeki kırsal yaşama bir türlü geçemiyorsanız, Buket Ulukut ve Cem Aybek'in Fethiye Akdağlar'da kurduğu Tangala Keçi Çiftliği'ne gidip gönüllü olarak çalışabilirsiniz.

49 Doğal Ormanları Sigortaladılar

Türkiye'nin ilk endüstriyel ağaçlandırma şirketi ENAT ile işbirliği yapan Lila Kaçıt, 2023 yılına kadar 600 futbol sahası büyüklüğündeki alanda 700 bin ağaç yetiştirecek.

55 Demokrasiz Sürdürülebilirlik, Anansuz Rakı Gibi!

İngiltere merkezli Demokrasi ve Sürdürülebilir Kalkınma Vakfı, “Sürdürülebilirlik ve çevre çalışmaları, demokrasi, insan hakları ve katılımcılıktan ayrı düşünülemez” diyor.

58 Bu Kampüste Mavi ile Yeşil Bir Arada

Türkiye'nin ilk denizcilik ihtisas üniversitesi Piri Reis Üniversitesi'nin İstanbul Tuzla sahilinde hayata geçirdiği yeşil kampüs, dünyada 326 binaya verilmiş “BREEAM-BESPOKE Very Good” sertifikasına da sahip...

68 Enerjiyi “Uçurtma”dan Almak...

Geleceğin önemli yenilenebilir enerji kaynaklarından biri olarak gösterilen “Uçurtma Enerjisi” teknolojisi, yüksek irtifadaki rüzgârdan yararlanabilme şansı sunuyor

74 Soyak'ın “Akıllı Yıldızlar”ı İş Başında

Soyak Holding'in enerji tasarrufuna yönelik yeni sosyal sorumluluk projesi “Akıllı Yıldızlar”, İstanbul ve İzmir'deki 33 devlet okulunda uygulanacak...

76 “Biz Baştan Yaratmak İstiyoruz”

Eren Toydemir ve Iraz Candaş, kendilerini permakültüre vakfetmiş iki genç insan. Tüm hayatlarını değiştirmeye karar vermişler ve Çanakkale Bayramiç'te eğitim ve uygulama merkezi olması amacıyla Kızıltepe Permakültür Çiftliği'ni hayata geçirmek için kolları sıvamışlar.

HER SAYIDA

4 Haberler Sera Gazı Emisyonunda Yine Rekor Kırdık! BCFN Vakfı, Milano Protokolü ile İşbaşı Dedi; Başyazarlardan Mesaj: “İklim Sistemlerine Uyumlu Politikalar Oluşturulmalı”; Türkiye'de 7 Milyon Binanın Çatı Tadilatına İhtiyacı Var...

40 Son Buzul Erimededen Levent Kurnaz: Etkiler, Kırılma ve Uyum...

48 Sosyal Medyadan Özgür Öztürk: ABD'de Hava Koşulları Kaynaklı Elektrik Kesintileri İkiye Katlandı; Şirketler Biyoçeşitlilik Verilerini Daha İyi Kullanabilir mi? İşinizle İlgili En İyi Sürdürülebilirlik Projesini Seçebilirsiniz; Enerjiye Olan Global Açlık Su Kaynaklarını Tehdit Ediyor

54 İş Dünyasından Konca Çalkıvık: II. Sürdürülebilir Finans Forumu'nda Gündem “Ortak Sorumluluk” Olacak

66 Veriler Gökçe Vahapoğlu Şahin: İklim Değişikliğini Yenilenebilir Enerji ile Hafifletmek Mümkün; Yatırımcılar Artık Daha Bilinçli; Temiz Enerji Eğilimleri Rüzgârdan Güneşe Kayıyor

72 Akademiden H&M “Karbon Nötr Koleksiyonu”nu Türkiye'de Tanıttı; Sürdürülebilirlik Ekseninde Buluşan Marka Sayısı Artıyor

80 Yaşanabilir Kentler Sibel Bülay: Anadolu Kentlerinde Huzurlu Yaşam Aldatmacası

82 Gezgin Işıl'ın Notları Işıl Kayağül: Şehirden Çıkma Zamanı...

86 Küçük Yeşil Adımlar Nehir Tuncay: Doğa Kahramanı mısın?

88 Yeşil Günlük Cihan Koral Malak: Her Evin Mayası Başka; Alaçatı Ot Festivali'ndeydik; Yeryüzünde İnsan Yokken Arı ve Bal Vardı!

92 Gözümüzden Kaçmayanlar Gözde İvgin: Karamenderes Nehri'ndeki balıklara ne oldu? Boğaz'ı dolduruyorlar mı? 170 bin galon petrol denize karıştı; Edirne'deki çocuk parkı “Kıymet”lendi; Dicle'de üç HES'e onay; Sapanca Gölü tehlikede...

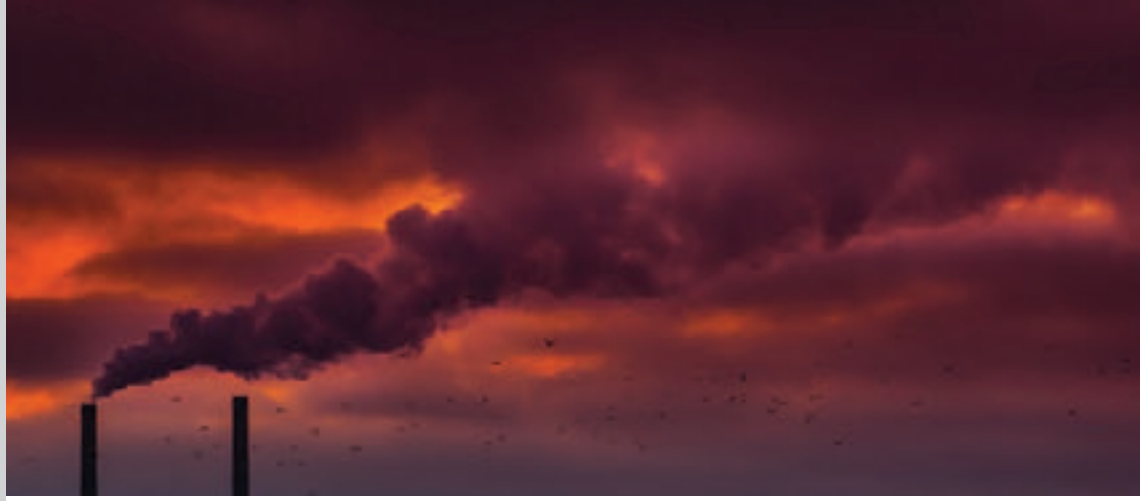
96 Kitap Bitki Avcıları; Oyun Arkadaşım Yeryüzü; Tarihte Müşterekler

HSBC Gönüllüleri Sakarya Karasu Kıyılarını Temizledi

2007'den bu yana çevre ve eğitim alanında yüzlerce sosyal sorumluluk projesi yürüten HSBC Gönüllüleri, geçtiğimiz Nisan ayında 80 kişilik bir ekiple Sakarya Karasu kıyılarını temizledi. HSBC Sakarya ve civar şube çalışanlarının yanı sıra İstanbul şubeleri ve Genel Müdürlük çalışanlarından oluşan ekibe Sakarya Karasu Belediyesi de destek verdi. Elleri poşetlerle kıyı şeridinde çevre temizliği yapan gönüllüler, etkinlik sırasında bölge halkını da bilinçlendirdi. Kıyı temizliği sonucunda bir traktör çöp toplandı.

Beklenen Taslak Yayınlandı

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından hazırlanan "Sürdürülebilir Yeşil Bina Belgelendirme Sistemlerine İlişkin Yönetmelik Taslağı" yayımlandı. "Ulusal ve yerel düzeyde enerji verimli, çevre dostu, az su kullanan, bulunduğu yerin coğrafi özelliklerini kullanan bina uygulamalarının yaygınlaştırılması, yenilenebilir enerji teknolojilerinin teşvik edilmesi, karbondioksit emisyonlarının azaltılması, enerji verimliliği ve yenilenebilir enerji konularında farkındalığın artırılması, kapasitenin geliştirilmesi ve sürdürülebilir binaların inşaatının teşviki amacıyla sertifika kriterlerinin ele alınması, ülkeye özgü sürdürülebilir yeşil bina sertifika programını oluşturulması" konularını içeren taslağa http://www.bep.gov.tr/dosyalar/yesil/yesil_bina.rar adresinden ulaşabilirsiniz...

Seragazi Emisyonunda Yine Rekor Kırdık!

Seragazi salımlarını 1990 yılına oranla %5 düşürmesi gereken Türkiye, TÜİK'in rakamlarına göre yine rekor kırdı. Ancak umut edilenin tersine... Seragazi emisyonu 2012'de 439,9 milyon ton CO₂ eşdeğerine yükselen Türkiye, 1990'a göre %133,4 artış gerçekleştirdi ve bir önceki yıl açıklanan %124'lük rekoru kırdı. En büyük payı %70,2 ile enerji kaynaklı emisyonlar alırken, bunu %14,3 ile endüstriyel işlemler, %8,2 ile atık ve %7,3 ile tarımsal faaliyetler takip etti. 1990'da kişi başı

CO₂ eşdeğer emisyonu 3,4 ton/kişi iken, bu değer 2012'de 5,9 ton/kişi olarak hesaplandı. Toplam CO₂ emisyonlarının %84,4'ü enerjiden, %15,6'sı endüstriyel işlemlerden kaynaklandı. CH₄ (metan) emisyonlarının kaynağı %55,7 ile atık, %34,8 ile tarımsal faaliyetler, %9,5 ile enerji ve endüstriyel işlemler oldu. N₂O (diazotmonoksit) emisyonlarının ise %73,4'ü tarımsal faaliyetlerden, %12,8'i atıktan, %7,1'i endüstriyel işlemlerden, %6,7'si enerjiden oluştu.

Pazar Ola Küçükçekmece!

Buğday Ekolojik Yaşamı Destekleme Derneği, organik tarım yapan üreticinin son kullanıcıya doğrudan ulaşmasını sağlayan %100 Ekolojik Pazarlar halkasına bir yenisini daha ekledi. Küçükçekmece %100 Ekolojik Pazar, Küçükçekmece Belediyesi ve ArenaPark AVM ortaklığıyla 13 Nisan'da açıldı. Her pazar günü **10:00-19:00 saatleri arasında** ArenaPark AVM'de kurulan pazarda, taze sebze-meyvenin yanı sıra et ve süt ürünleri, zeytinyağı, bal, tahıl ve bakliyat, kozmetik, kuru meyve ve yemişler gibi işlenmiş ürünler de satılıyor.

Küresel İklim Değişikliği İçin Deklanşöre Bastılar

İklimlendirme sektörü oyuncularından **Alarko Carrier**, "Küresel İklim Değişikliği" konusunda farkındalık yaratmak, sonuçlarını fotoğraflayarak gözler önüne sermek amacıyla Nisan ayında ulusal bir yarışma başlatmıştı. Dereceye girenlerin fotoğrafları, 7-10 Mayıs tarihlerinde gerçekleştirilecek ISK SODEX 2014 Fuarı'ndaki Alarko Carrier standında sergilenecek ve şirketin 2015 takvimine basılacak.

Yemyeşil manzaralara büyüyen şehirleri sevdiren kimya yaratıyoruz.

İnşaat sektörü günümüzde dünyanın enerji ve kaynak tüketiminin yaklaşık yarısını oluşturuyor. Bu yüksek miktar, ancak doğru kimyanın kullanılmasıyla düşürülebilir.

İnşaatın çevreye daha duyarlı olmasını sağlayacak, binaları daha dayanıklı ve verimli kılacak bir dizi çözüm geliştirdik. Elde ettiğimiz sonuçlar, kısa ve uzun vadede sınırlı kaynaklarımıza daha az yük getirebileceğimizi gösteriyor.

Daha az kullanarak daha fazlasını üretebiliriz. Çünkü biz, BASF'de kimya yaratıyoruz.

Detaylı bilgi için wecreatechemistry.com/construction adresimizi ziyaret edebilirsiniz.

 BASF

The Chemical Company

Çocuklar ile "Yaşayan Bahar"

Dünya Kuşları Koruma Kurumu **BirdLife International**'ın tüm dünyadaki ortakları tarafından gerçekleştirilen "Yaşayan Bahar" etkinlikleri, çocukların çevrelerindeki kuşları keşfetmesini sağlıyor. Bu yıl **Doğa Derneği** ve **Seferihisar Doğa Okulu** ile birlikte yürütülecek proje kapsamında çocuklar leylek, kırlangıç, eabil, arıkuşu ve guğuk kuşu gözlemlerini **yasayanbahar.org** sitesine kaydedecekler. Böylece bu beş türün hangi şehirlerden ne zaman geçtiklerini Türkiye ve dünya haritası üzerinden izlemek mümkün olacak. Yaşayan Bahar kapsamında aynı zamanda Avrupa ve Asya'daki öğrenciler ile Afrika'daki öğrenciler birbirlerine mektup, elektronik posta gönderebiliyor ve video kayıtlarını paylaşabiliyor. Siteye 2013 yılında tüm dünyadan 286 binin üzerinde göçmen kuşun gözlem kaydı girildi ve 50 ülkeden 54 binin üzerinde çocuk, 900 öğretmen ve uzman aktivitelere katıldı.

10 Bin Fidan Toprakla Buluştu

Türkiye'nin köklü kuruluşlarından Gübretaş, ÇEKÜD işbirliği ile **Gübretaş Hatıra Ormanı**'nda 10 bin fidanı toprakla buluştu. İstanbul Çekmeköy'de düzenlenen fidan dikim törenine Çevre ve Şehircilik Bakanı İdris Güllüce, Gübretaş Yönetim Kurulu Başkanı Abdullah Kutlu, Gübretaş Genel Müdürü Osman Balta ve çok sayıda davetli katıldı.

Fabrikalara Duyurular: Elektriğinizi Duvardan Üretebilirsiniz!

Güneş panellerinin fabrika duvarlarına entegrasyonu ile gerçekleştirilen ve işletmelerin kendi enerjisini üretmesini sağlayan sistemin örneklerini yakında Türkiye özel sektöründe görmemiz mümkün. Geçtiğimiz Ekim ayında İtalya'nın Modena şehrindeki bir fabrikaya bu sistemi kurarak 134.120 kWh'luk enerji üretimi sağlayan Energie Nuove ve Akiş Group ortaklığı **Aken Solar**'ın hedefi, ülkemizde de bu

Bu Konteyner Enerjisini Kendi Karşılıyor

Hafif çelik yapı sektörü şirketlerinden Prefabrik Yapı, karbon salımına neden olacak bir fosil yakıt kaynağına ihtiyaç duymayan **Mars Konteyner**'i pazara sundu. Mars Konteyner'in tüm enerji ihtiyacı, çatısına 28 derecelik açı ile yerleştirilmiş fotovoltaik paneller aracılığıyla karşılanıyor. Hafif çelik üretim teknolojisi uygulanan yapılarda ısıtma ve soğutma için daha az enerjiye ihtiyaç duyuluyor. Ev ve ofis seçenekleri olan konteynerin yıllık enerji ihtiyacı 2456,6 kWh.

uygulamayı hayata geçirmek. Aken Solar Kurucu Ortaklarından Berk K. Eyilik, güneş panellerinin pek çok alana uygulanabileceğini belirterek, plaza dış yüzeylerinden İtalya'da olduğu gibi binaların duvarlarına kadar pek çok kurulum alanı olabileceğini söyledi. Eyilik, Türkiye'de benzer uygulamaların sadece üniversite gibi kamu kurumlarında ve pilot projelerde olduğunu belirtti.

Interface Distribütörlük İçin Klassis'i Seçti

Karo halının mucidi Interface, Türkiye'nin dinamik pazarında büyüme hedeflerini gerçekleştirebilmek için yeni distribütör olarak Klassis ile anlaştı. Faaliyet alanları ve temsilcisi olduğu markalar arasında Stealcase ofis mobilyaları, Tate, Lindner ve Buzon iç ve dış mekân yükseltilmiş döşeme sistemleri, Vetedy ahşap deck sistemleri, Figueras tiyatro, konferans ve oditoryum koltuklarının yer aldığını belirten Klassis Yönetici Ortağı **Evren Kurtböke**, söz konusu işbirliğiyle önemli projelere imza atacaklarını belirtti. Interface'in 2020 yılına kadar çevre üzerindeki etkisini sıfıra indireceğine dair söz verdiklerini hatırlatan Interface Türkiye Müdürü Murat Güney de Klassis ile çalışmaktan büyük mutluluk duyduklarını ifade etti.

Isıtma Soğutma Sıcak Su

Üç ihtiyaç, tek çözüm!

Logatherm WPLS
Havadan Suya Isı Pompası

Buderus Havadan Suya Isı Pompası ile tanışın; ısıtma, soğutma ve sıcak su ihtiyaçlarınızı, yıl boyunca tek bir sistemle, en konforlu, en pratik ve en verimli şekilde karşılayın.

Buderus Isı Pompası Teknolojisi'nin sunduğu avantajlar:

- Paket sistemdir. Isıtma, soğutma ve kullanım sıcak suyunu tek bir sistemden elde etme imkânı sunar.
- Türkçe kumanda paneli ile esnek kullanım sağlar.
- Beca ihtiyacını ortadan kaldırır.
- Gaz bağlantısı gerektirmez. Elektrik enerjisi yeterlidir.
- Yakıt tankı ihtiyacını ortadan kaldırır.
- Entegre bir soğutma sistemidir.
- En son ısı pompası teknolojisidir. (İnverter kompresör)
- Yüksek verim sunar. (1 kW enerji girdisi karşılığında 4 kat enerji üretim)
- Akıllı enerji tasarruf fonksiyonlarına sahiptir. Modülasyon, dış hava sıcaklığına bağlıdır.
- Akıllı kullanım sıcak suyu kontrolü sunar.
- Düşük hava sıcaklıklarında bile (-20 °C) çalışır.
- İç ve dış mekânda düşük ses seviyesinde çalışır.
- Bakım ihtiyacı minimumdur.
- Montajı hızlı ve kolaydır.
- Düşük karbondioksit emisyonu ile çevre dostudur.

Isıtma Bizim İşimiz

Buderus

www.buderus-tr.com | 444 5 474

Yeşil Kampüs Olma Yolunda İlerliyor

ODTÜ Kuzey Kıbrıs Kampüsü, 2017 sonu itibarıyla 2012 yılı değerlerine oranla en az %10 enerji tasarrufu sağlamayı hedefliyor. Misafirhanedeki aydınlatmada elektronik balastlara geçiş yapan üniversite, enerji kullanımını %30'a kadar azaltıyor. Yılda 270 kW-saat elektrik tasarrufu sağlanan misafirhanedeki iyileştirmeler, karbondioksit salımının 200 kg azalmasını mümkün kılıyor. Kampüs, duş bataryalarında kullanıcı tarafından basınç ayarını kolaylaştırıcı basit mekanizmalarla aşırı su tüketiminin önüne geçmeyi de planlıyor.

Haydi Çatılara, Tadilat Var!

Türkiye'de 7 milyon binanın çatı yalıtımı ve tadilatına ihtiyaç duyduğunu açıklayan Çatı Sanayici ve İş Adamları Derneği (ÇATIDER) Yönetim Kurulu Başkanı M. Nazım Yavuz, bu girişimle enerji faturalarında %50'ye varan oranda tasarruf sağlanabileceğini belirtti. Yalıtım ve tadilat için yapılan harcamanın 2 ila 3 yılda kendini amorti edeceğini dile getiren Yavuz, konuyla ilgili bilgi almak isteyenlerin ÇATIDER'e başvurabileceğini söyledi.

Hipp'ten Yepyeni Bir Lezzet

1-3 yaş arası çocukların ana öğünlerde yiyebilecekleri **Hipp Organik Hazır Soslu Çeşnili Makarna** artık Türkiye'de... İçerisinde organik sebzeler kullanılan ürün, mikrodalga fırında veya benmari usulü olarak ısıtılabilir. Çocukların kendi başlarına kolayca yiyebilecekleri bol vitamin içerikli ürünün bir diğer önemli özelliği ise buhar ısısında yavaş olarak besin değerlerini kaybetmeden pişirilmiş olması. BIO sertifikalı, GDO'suz ve sanayi bölgelerinden uzak özel organik çiftliklerde yetiştirilen ürünleriyle Hipp Organik Hazır Soslu Çeşnili Makarna Migros mağazalarında satışa sunuluyor.

Düzeltilme!

Geçtiğimiz sayıda Hipp Türkiye Ülke Müdürü Mustafa Karık'la yaptığımız söyleşide, Hipp'in Türkiye'de üretim tesisleri olduğu anlamında bir paragraf kullanmışız. Hipp'in şimdilik böyle bir üretim tesisi olmadığını belirtir; yanlış anlamaya yol açan ifademizden dolayı özür dileriz.

Viko, Eco Solutions ile Sinerji Yaratacak

Panasonic ile geçtiğimiz yıl ortaklık kuran, elektrik anahtar-priz sektörünün inovatif markası Viko, 2018'de dünya lideri olmayı hedefliyor. Viko Yönetim Kurulu Başkanı **Toshihide Arai**, "Viko ile gerçekleştirdiğimiz işbirliği ile Afrika, Ortadoğu ve Asya'nın doğusundaki pazar payımızı artırarak lider olmayı hedefliyoruz" dedi. Panasonic'in dört şirketinden biri olan Eco Solutions ile de sinerji yaratacaklarını belirten Viko CEO'su **Nusret Kayhan Apaydın** ise bu sinerjinin şirketin sürdürülebilir büyümesine büyük katkı yapacağını altını çizdi. Viko'nun, kurulduğu günden bu yana atığı kaynağında arıtma, geri dönüştürülebilir hammaddeler kullanma gibi sürdürülebilir çalışmalara imza attığını vurgulayan Apaydın, "Satın alma sürecinde Panasonic de bu alandaki çalışmalarımızı takdirle karşıladı. Ayrıntılı analizler yapıp enerji verimliliği ve çevre koruma konusunda birtakım ilave tedbirler almamızı önerdiler. Biz de bu doğrultuda gerekli çalışmaları yaptık. Söz konusu sinerji, bundan sonra da artarak devam edecek" açıklamasında bulundu.

Ne Olacak Bu Dünya'nın Hali..?

Özyeğin Üniversitesi çatısı altındaki Enerji, Çevre ve Ekonomi Merkezi (EÇEM), 22 Nisan Dünya Günü'nde "Ne Olacak Bu Dünya'nın Hali..?" konulu bir diyalog toplantısı düzenledi. Açılış konuşmasını EÇEM Direktörü Prof. Dr. Pınar Mengüç'ün yaptığı toplantının katılımcıları Change.org Doğu Avrupa ve Batı Asya Direktörü Uygur Özesmi, EKOIQ Dergisi Genel Yayın Yönetmeni Barış Doğru, Zehirsivez.com Kurucusu Mercan Uluengin ve YGA-Young Guru Academy Proje Koordinatörü Cemil Cihan Özalevli oldu. Özyeğin Üniversitesi Bilim Topluluğu moderatörlüğünde gerçekleşen etkinlikte, müştereklerimizi ve sorumluluklarımızı yeniden tanımlamanın zamanının geldiğinin altını çizen Barış Doğru, "Küresel, bölgesel, kentsel veya ulusal topluluklar bağlamında müştereklerimizi, aynı bireysel geleceklerimiz gibi kendi ellerimize almadıkça gidişat hiç de iyi değil" dedi.

VitrA
Dünyada seramik sağık gereçleri için Çevresel Ürün Beyanı sahibi ilk marka.

Artema
Çevresel Ürün Beyanı sahibi Türkiye'nin ilk ve tek armatür üreticisi.

Artema
Türkiye'de Su Etiketli Sertifikası sahibi olan ilk ve tek marka.

VitrA
Türkiye'de mobilya alanında FSC sertifikalı ürünler üreten ilk marka.

VitrA
Türkiye'de banyo mobilyaları için Çevresel Ürün Beyanı çalışmalarına başlayan ilk marka.

VitrA
Türkiye'de Çevresel Ürün Beyanı sahibi ilk porcelen karo üreticisi.

VitrA
Avrupa Birliği Eko-Etiket sahibi Türkiye'den ilk karo markası.

Üstümüze vazife

Biz, yaşamın bir bütün olarak korunması, doğal kaynakların tamamen tüketilmeyen, sürdürülebilirlik çerçevesinde değerlendirilmesi gerektiğine inanıyoruz. Sürdürülebilirliği, işimizin ayrılmaz bir parçası ve asli görevimiz olarak görüyoruz.

VitrA ve Artema olarak, Blue Life anlayışımız doğrultusunda çevreye, topluma ve doğal kaynakların sürdürülebilirliğine duyarlı, çevre dostu ürünlerimizi, uluslararası sertifika ve etiketlerle tescilliyoruz. Tüketicilerimizin çevreci seçimler yapmasını kolaylaştırıyoruz.

Çünkü mavi gezegenimizin geleceği, üstümüze vazife.

Blue Life

Mavi gezegenimiz için...

Sektörün İlk Raporu McDonald's'dan

Türkiye'de 28 yıldır faaliyet gösteren McDonald's, 2011-2012 yıllarına ait Sürdürülebilirlik Raporu'nu GRI Küresel Raporlama Girişimi standardına uygun olarak yayımladı. **McDonald's Türkiye Genel Müdürü Dilek Dölek Başarır**, raporun Türkiye'de hızlı servis restoranları sektöründe bir ilk olduğunu söyledi. Rapor, şirketin elektrik ve su tüketimindeki artışların restoran artış oranının %5 altında gerçekleştiği açıklandı. McDonald's'ın ambalaj atıkları karşılığında lisanslı kuruluşun gerçekleştirdiği geridönüşüm oranının %40 olarak gerçekleştiğini gösteren rapor, restoranlarda uygulamaya başlanan yeni üretim sistemi **"Made For You"**nun 2012'deki iskarta oranını %30 azalttığını da ortaya koydu. Rapor, ayrıca kurumsal sosyal sorumluluk projelerine de 1,5 milyon dolarlık kaynak aktarıldığına yer verildi.

Bu Projelerde "İş" Var

Üniversite ve sanayi işbirliği gelişiminde önemli bir rol oynayan **"TET Ar-Ge Proje Baharı"**, bu yıl üçüncü kez gerçekleştirildi. İstanbul Kongre Merkezi'nde yapılan etkinlikte "Bilgi ve İletişim Teknolojisi Uygulamaları, Enerji Üretim İletim ve Dağıtımına Yönelik Uygulamalar, Çevre ve Enerji Verimliliği Uygulamaları ve Diğer" olmak üzere dört farklı kategoride 12 proje ödüllendirildi. **Şarj edilebilir inovatif bisiklet, işaret dilini sese çeviren teknolojik eldiven**, dokunmatik tost makinesi, bir film ya da bilgisayar oyunundaki aksiyonları hissetmenizi sağlayan medya gömleği, mayın ve patlayıcıları tespit eden azot gazı ölçüm sistemi, sanayici ve yatırımcılarla buluşturulan ödüllü projelerden birkaçı...

Palm Tedarik Zincirinde Ormansızlaştırmaya Yer Yok

Satın aldığı palm yağının %100'ünü Roundtable for Sustainable Palm Oil (RSPO) sertifikalı satın aldığı ilan eden **P&G**'nin yeni hedefi, tüm palm tedarikçileri tarafından güvenilir, verimli ve kalıcı sürdürülebilir uygulamalar geliştirmek. Şirketin taahhütleri arasında şunlar var: Palm yağı için tedarikçilerden, 2020'ye kadar değirmenleri açısından tedarik zincirinde ormansızlaştırmaya yol açmamayı nasıl sağlayacaklarını gösterecek şekilde, 2015 sonuna kadar planlarını göndermelerini istemek; küçük çiftçilerin uygulamalarını

geliştirmeyi amaçlayacak şekilde yatırım yapmaya ve onlarla birlikte çalışmaya başlamak; tedarikçiler, sektördeki benzer kuruluşlar, STK'lar, uzmanlar ve diğer paydaşlarla birlikte çalışma yürütmek.

"BCFN Vakfı" Milano Protokolü ile "İşbaşı" Dedi

Gıda ve beslenme alanında yaşanan sorunlara ekonomi, tıp, sosyoloji ve çevre bilimleri ile birlikte disiplinler arası çözümler geliştirmek amacıyla 2009'da kurulan **Barilla Gıda ve Beslenme Merkezi (BCFN)** vakıf haline geldi. Guido Barilla'nın başkanlığını yaptığı vakfın yönetim kurulunda Slow Food International'ın kurucusu ve Başkanı **Carlo Petrini**, Avrupa Parlamentosu Tarım ve Kırsal Kalkınma Komitesi Başkanı Paolo De Castro ve Bocconi Üniversitesi Rektör Yardımcısı Alberto Grando gibi önemli isimler yer alıyor. Vakfın ilk çalışması ise Kasım 2013'te duyurulan ve Expo Milano 2015'te resmen yürürlüğe girmesi hedeflenen Milano Protokolü... Protokolün üç büyük amacı var: 2010 yılında 1,3 milyar tona ulaşan atık gıda oranının %50 azaltılması; gıda ürünlerinden üretilen biyoyakıtlara yönelik kısıtlamalar ile tarımsal reformların oluşturulması, finansal spekülasyona karşı mücadele edilmesi ve obeziteyle mücadele. Vakfın yönetim kurulu üyesi Carlo Petrini'nin konuyla ilgili yaptığı açıklama da şöyle: "Tarihi açıdan bu kadar önemli bir protokol özel bir vakıf tarafından ortaya konuyorsa, uluslararası politikanın yeterince hızlı yanıt veremediği ortada. Politika dünyası, birilerinin adım atmasını beklemek yerine doğrudan müdahil olmalı."

MULTİ-KONFOR BİNALARDA BEŞ TEMEL İLKE

Isı geri kazanımlı mekanik havalandırma

Isı yalıtımı

Isı köprülerinden kaçınım

Nitelikli cam

Sızdırmazlık

%90
TASARRUF

Yıllık ısıtma enerji ihtiyacı
≤ 15kWh/(m² yıl)

Ferrero'nun "Örnek Bahçeleri"

Ferrero Grubu'nun "Değer Yaratmak İçin Paylaşılan Değerler" adlı sosyal sorumluluk raporunun dördüncüsü açıklandı. Rapor sunumunun Türkiye ayağı Ankara'da İtalyan Büyükelçisi Gianpaolo Scarante ev sahipliğinde düzenlenen bir törenle gerçekleştirildi. Toplantıda Ferrero Doğu Akdeniz Bölge Direktörü Renato Danna, Türk Telekom Basketbol Takımı oyuncusu Hüseyin Beşok, beslenme uzmanı Banu Topalakçı ve Doğa Bilimci Dr. Uğur Zeydanlı konuşmacı olarak yer aldı. Grup, Türkiye'de fındık yetiştiricilerinin üretim standartlarını üst düzeye çekmek için yaptığı çalışmaları da raporda açıkladı. Türkiye'de fındık üreticilerini örnek bahçeler kurarak yüksek standartlarda üretim yapmaya teşvik eden Ferrero, bu bahçelerde çocuk işgücünün kullanılmaması konusunda da hassas bir tavır ortaya koyuyor. Şirket, çocukların ve gençlerin fiziksel gelişimleri sağlayacak ve onları obezite gibi sağlık sorunlarından koruyacak "Kinder + Sport" eğitim programlarını Türkiye'de uygulamaya geçirmek için de son hazırlıkları tamamlamak üzere. İstanbul ve Trabzon'da ilk adımları atılacak proje, esas oluşumuyla Manisa'da çocukları ve gençleri sporla buluşturacak.

Başyazarlardan Mesaj Var: "İklim Sistemlerine Uyumlu Politikalar Oluşturulmalı"

Küresel ısınmanın "tartışmasız" varlığına dikkat çeken Birleşmiş Milletler Hükümetlerarası İklim Değişikliği Paneli'nin (IPCC) 5. Değerlendirme Raporu; İklim Ağı ve Boğaziçi Üniversitesi tarafından düzenlenen toplantıda ele alındı. "İklim Değişikliği 2014: Etkiler, Uyum ve Kırılganlık Raporu" nun başyazarlarından **Prof. Dr. John Morton** ve **Boğaziçi Üniversitesi Öğretim Görevlisi Doç. Dr. Barış Karapınar**'ın katılımıyla gerçekleşen toplantıdan çıkan mesaj şu: İklim değişikliği, insanlar ve ekosistemler için büyük bir risk. Bu riskleri yönetmek için, acilen değişen iklim sistemlerine uyumlu politikaların oluşturulması gerekiyor. İklim değişikliğinin ürün verimlerini, gıda güvenliğini ve kırsal geçim kaynaklarını küresel ve yerel ölçeklerde tehdit ettiğini vurgulayan Prof. John, "Bu riskleri yönetmek için bir an önce hem iklim değişikliğine uyum üzerine çalışmamız hem de iklim değişikliğine neden olan seragazi emisyonlarını azaltmamız gerekiyor" dedi. Doç. Dr. Barış Karapınar ise şu değerlendirmede bulundu: "70 ülkeden yaklaşık 300 bilim insanının binlerce bilimsel çalışmayı değerlendirerek

hazırladığı bu rapor, iklim değişikliğinin etkisiyle su kıtlıklarının ve kuraklıkların artacağını, tarımsal verimliliklerin düşeceğini, gıda fiyatlarında dünya genelinde %85'e varan artış gerçekleşebileceğini öngörüyor. Bu olumsuzluklardan en fazla etkilenenler toplumsal grupların başında yoksullar, siyasal, sosyal ve ekonomik olarak dışlanmış sosyal katmanlar, kadınlar ve çocuklar geliyor. İklim değişikliğinin 21. yüzyılın en büyük sosyal adaletsizlik kaynaklarından biri olması bekleniyor. Hükümetlerin bu raporda ortaya konan politika önerilerini dikkatle değerlendirip uygulamaya koymaları gerekir."

İklim Ağı adına konuşma yapan **Deniz Ataç**'a göre de iklim değişikliğinin etkilerini azaltmanın tek yolu, iklim değişikliğine uyum sağlamaktan geçmiyor. İklim değişikliğinin nedenlerini ortadan kaldırmadan ve iklim değişikliği ile mücadele etmeden, uyum politikaları etkisiz kalabilir. Bir taraftan kısa dönemde iklim değişikliğine uyum sağlama politikalarımızı oluştururken, diğer taraftan da iklim değişikliği ile mücadele politikalarımızı geliştirmemiz gerekiyor.

The Lipton logo is a red, rounded rectangular shape with a white border. Inside, the word "Lipton" is written in a white, serif font with a red outline. The background of the entire advertisement is a photograph of a tea plantation on a hillside. The tea bushes are arranged in neat, terraced rows. In the upper left corner, there is a bright sun with a lens flare effect. In the lower right foreground, a white ceramic teacup and saucer are visible. The teacup is filled with a clear liquid, and the reflection of the tea plantation rows is visible on its surface.

Lipton

**TÜRK ÇAYININ
GELECEĞİNE
SAHİP ÇIK!**

YAĞMUR ORMANLARI BİRLİĞİ (RAINFOREST ALLIANCE) DAMGASI, SÜRDÜRÜLEBİLİR TARIMIN ULUSLARARASI ALANDA KABUL GÖREN SİMGESİDİR.

BU DAMGA LIPTON'UN ÇEVREYE DUYARLI, SOSYAL ADALETİ KORUYAN VE ÇİFTÇİLERE EKONOMİK FAYDA SAĞLAYAN SERTİFİKALI VE SÜRDÜRÜLEBİLİR TARLALARDA ÇAY ÜRETTİĞİ ANLAMINA GELMEKTEDİR.

www.lipton.com.tr

Özyeğin Üniversitesi'ne Oscar Ödülü

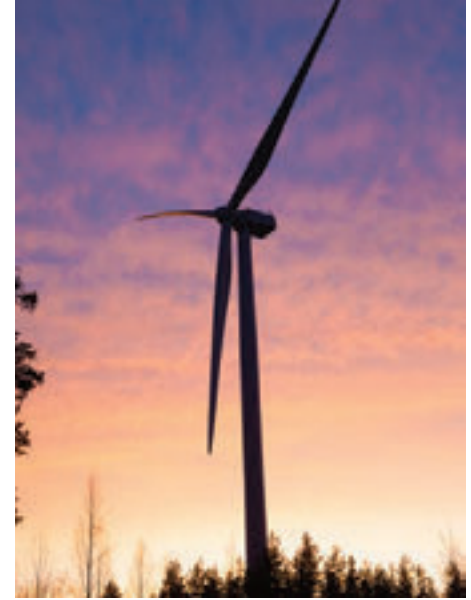
Dünyanın en büyük dikey entegre güneş paneli üreticisi Yingli Solar, Brezilya'daki 2014 FIFA Dünya Kupası'na ev sahipliği yapacak Arena Pernambuco stadyumuna 1 MW'lık güneş paneli sağladı. Brezilyalı Grupo Neoenergia tarafından kurulan 3650'den fazla güneş paneli, yıllık 1500 MWh elektrik üretme kapasitesine sahip. Yaklaşık 6 bin Brezilyalı'nın yıllık elektrik tüketimine karşılık gelen bu rakam ile Arena Pernambuco'nun elektrik talebinin %30'u karşılanacak. Yingli Solar'ın bir diğer önemli projesi ise Türkiye'den... Şirket, Cerean Enerji ile işbirliğiyle Özyeğin Üniversitesi Çekmeköy Kampüsü'nde 378 kW'lık güneş enerjisi santralini hayata geçirdi. Proje, çatıya monte edilen güneş santralleri içinde büyüklüğü açısından Türkiye'de bir ilk. Santralda 1512 adet Yingli Solar güneş paneli kullanıldı. Kampüsteki dört bina üzerine kurulan ve bina bazlı olarak elektrik tüketiminin yaklaşık %25'inin karşılandığı santralin ICCI 2013 Enerji Oscar Ödülü'ne de layık görüldüğünü belirtelim.

Pakpen'in Hedefi "Sıfır HFC"

Pakpen, ozon tabakasını tehdit eden gazlardan olan hidroflorokarbon (HFC) içermeyen ısı yalıtım levhası (XPS) üretti. Markanın yeni ürünü Pakboard HFC Free, sera etkisi oluşturmayarak çevreye sürdürülebilir bir katkı sağlıyor. İthal gazlar arasında yer alan HFC'nin kullanımını %50 oranında azaltan Pakpen'in sıfır HFC hedeflediğini belirten Pakpen Yönetim Kurulu Üyesi İbrahim Tuza, "Yeşil binalara uyumlu olan Pakboard HFC Free, LEED ve BREEAM sertifika sistemleri için ideal bir ürün" dedi.

Petkim RES'i Alstom İnşa Edecek

Petkim, Socar Türkiye'nin Petkim-Value Site 2023 vizyonu doğrultusunda "Rafineri-Petrokimya-Enerji-Lojistik Entegrasyonu" kapsamında gerçekleştireceği Petkim Rüzgâr Enerjisi Santrali yatırımı için Alstom ile anlaştı. Anahtar teslim kontrat bedeli yaklaşık 55 milyon Euro olan **51 MW'lık** kurulu güce sahip Petkim RES, İzmir Aliğa'daki Petkim Yarımadası'na inşa edilecek. Santral için her biri 3 MW gücünde Alstom ECO110 türbinleri kullanılacak. İki fazda anahtar teslimi olarak inşa edilecek santral için dokuz türbin aracılığıyla 27 MW, ikinci fazında ise sekiz adet türbin aracılığıyla 24 MW güç elde edilecek. Petkim RES'in ilk fazı, 2015'te, ikinci fazı da 2016'da işletmeye alınacak.

Isıtma Su Isı Pompası ile Sağlanacak

Nisan ayında Antalya Beldibi'nde kapılarını ziyaretçilerine açan **Nirvana Lagoon Villas Suites & SPA**, 160 dönümlük alanda 3200 adet çam ağacına dokunulmadan inşa edildi. 50'ye yakın 300-400 yıllık zeytin ağacını da korumaya alan tesise ayrıca 400'ün üzerinde yeni bitki çeşidi ilave edildi. Otelde mutfak ve bazı restoranlar dışında ısıtma, LNG-LPG sistemi yerine "su ısı pompası" ile sağlanacak. Yeşil alan sulamalarında ev ve otel atıklarından elde edilen doğal arıtılmış su, soğutmada ise %25 enerji tasarruflu çalışan A Plus sınıfı klimalar kullanılıyor. ISO 14002 belgesi almayı hedefleyen otelde tek katlı ve dubleks villalardan oluşan 524 oda 75 adet Bungalov var.

#SonSelfie Olmasın

WWF-Türkiye ve 41? 29! ajansı gençlere yönelik bir kampanya için Türkiye'de ilk defa Snapchat uygulamasını kullandı. Mobil chat uygulaması olan Snapchat üzerinden yürütülen ve hızla sosyal ağlarda paylaşılmaya başlanan #SonSelfie kampanyası, yeryüzünün nesli tehlike altına girmiş canlı türleri konusunda farkındalık yaratmayı ve kullanıcıları bu türlerin korunması için harekete geçirmeyi amaçlıyor.

1 MART – 1 HAZİRAN 2014

Exercise

John Gerrard

Günümüzde, simülasyonlar ikinci el kopyalar olmaktan çıkıp, giderek eğlence, ekonomi, siyaset ve savaşların lokomotif ve oto-pilotu olmaya başladı. Gerrard, bu dünyanın portrelerini bize kendi teknolojik ortamı ile gösteriyor: Eğlence, sanayi ve savaş sektörünün operasyonlarını mümkün kılan yazılımın kullanıldığı *Exercise*, teknolojinin şiddetini ve insanın optimizasyonunu belirli bir disiplin ve koreografi içinde inceliyor.

Sizi, küreselliğin bu yönünü anlatan esrarengiz durumların sunulduğu, *Exercise* sergisine bekliyoruz.

Rumelihisarı Mah. Baltalimanı Hisar Cad. No:5
Perili Köşk 34470 Sarıyer/İstanbul

www.borusancontemporary.com

Hafta sonları 10.00–20.00 saatleri arasında ziyarete açıktır.

Borusan Contemporary'ara
sayfasına ulaşmak için kodu
çihazınıza okutun.

Tebrikler Karabük Üniversitesi...

Karabük Üniversitesi, 31 Mart'ta Almanya'nın Berlin kentinde düzenlenen ve 52 ülkeden 175 katılımcının bir araya geldiği **Global Green Award & The Green Economy Forum**'dan ödülle döndü. The Presidency Of Association Otherways Management & Consulting France tarafından verilen "**Küresel Çevre Ödülü**"ne layık görülen üniversite; biyogaz enerjisine yaptığı yatırımlar, Yenilenebilir Enerji Mühendisliği Araştırma ve Uygulama Merkezi faaliyetleri kapsamında hayata geçirilen güneş enerjisi panelleri ve güneş enerjisi ile çalışan "Güneş Aracı" imalatı, kampüsteki çevre düzenlemeleri gibi çalışmalarından dolayı takdir topladı. Karabük Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Burhanettin Uysal, "Her alanda örnek çalışma yapan üniversitemizin çevreci yatırımlarıyla uluslararası çevrecilerin dikkatini çekmiş olması, farklılığımızın uluslararası platformlarda görülmüş olması, bizi ziyadesiyle memnun etti" dedi.

Elektriğinizi Kendiniz Üretebilirsiniz

Japon teknoloji şirketi Solar Frontier'in 12 adet güneş paneli, uygun invertör ve aksesuarlardan oluşan **2kW Hazır Güneş Enerjisi Santrali**, kendi elektriğinizi üretebilme imkânı sunuyor. Türkiye'de Tekzen mağazalarında satışa sunulan ürün, 15,6 m²'den itibaren her çatıya uygun ve 10 yıl garantili.

"Tasarım Parçacıklardan İbarettir"

Yapı-Endüstri Merkezi'nin (YEM) bu yıl yedincisini düzenlediği **EKODesign Konferansı**, 15 Nisan'da "Şeffaflık" teması ile İstanbul YEM Etkinlik Salonu'nda gerçekleştirildi. Interfiks, UPM ProFi-ETAP Dış Ticaret ve Vaillant ana sponsorluğunda yapılan konferansın katılımcıları arasında Barselonalı disiplinlerarası mimari stüdyo Cloud9'ın kurucu direktörü Enric Ruiz Geli de vardı. "Tasarım Parçacıklardan İbarettir" diyen Geli, bütün girdileri sadece sayısal verilerle değil, bütün parçacıklar halinde kaydedebildiği **parçacık mimarisi** yaklaşımını, insanoğlu ve doğanın ortak bir dil kullandığı empatik bir toplum anlayışına işaret ederek değerlendirdi. Londra'nın yapı çevresi üzerine çalışan bir merkez olan New London Architecture'ın (NLA) yönetim kurulu başkanı **Peter Murray** da konuşmacılar arasındaydı. NLA oluşumu ile kentin gelecekteki şeklini belirlemek üzere kentsel birliği sağlamayı ve profesyonelleri, plancıları, politikacıları ve halkı bir araya getirmeyi amaçladıklarını belirten Murray, "Pragmatik Planlama: İstanbul ve Londra Birbirinden Neler Öğrenebilir?" başlıklı bir konuşma yaptı. Çevre dostu yerleşim ve planlama anlamında girişimleri olan

yerel yönetimler de EKODesign 2014'ün katılımcıları arasında yer aldı. Bu kapsamda, **CittaSlow Türkiye Teknik Koordinatörü ve Seferihisar Belediyesi CittaSlow Proje Sorumlusu Bülent Köstem ile Gaziantep Büyükşehir Belediyesi Ekolojik Kent Proje Sorumlusu Yüksek Mimar Seda Müftüoğlu** deneyimlerini şeffaf bir platformda izleyicilerle paylaştı. Uzmanlar, mevzuat sorunları, imar süreçlerinde yaşanan sorular, konuttan master plan ölçeğine projelendirmelerde zorluklar ve fırsatları katılımcı politikalarını gözeterek proje yönetim süreçleriyle masaya yatırdı. EKODesign 2014 için bir araya gelen uzmanlar, "Şeffaflık kavramını yerel yönetimlerin çevre dostu yaklaşımlarında / yeşil girişimlerinde görebiliyor muyuz?", "Geliştiriciler ve yatırımcılar kentsel büyüme ve gelişmede anahtar olabilecek yeşil yenileme, '**green retrofitting**' kavramını şeffaflık ve katılımcı politikalar çerçevesinde ele alabilirler mi?", "Bina ölçeğinden mahalleye ve kentsel tasarıma kadar çevreci politikaları, şeffaf ve katılımcı yaklaşımla nasıl harekete geçiririz?", "Enerji altyapıları ve sürdürülebilir kentsel planlama uzlaşamaz mı?" gibi sorulara yanıtlar aradı.

40 yıl birlikte yaşayacaksak, 68 yemek programı az bile!

Her ayrıntıda Bosch: Bosch ankastre fırınlarda 68 yemek pişirme programı var; siz yemeği seçiyorsunuz, o derecesini ve süresini ayarlıyor.

Uzun yıllara yayılan araştırmalarımız sonunda, yemekleri otomatik olarak, istediğiniz kıvamda pişiren bir teknoloji geliştirdik. Böylece, yemek pişerken tekrar tekrar kontrol etmenize gerek kalmıyor; o neyi, ne kadar zamanda pişireceğini biliyor. Üstelik bu işlemi, hafızasındaki 68 yemek tarifi için yapabiliyor. Çok diyorsanız; hayat boyu her gün gerekeceğini hatırlatmak isteriz. www.bosch-home.com/tr

BOSCH

Yaşam için teknoloji

Bosch Çağrı Merkezi
444 6 333
7/24 hizmetinizde

BoschHomeTurkiye

MERKEZ(DEN) KAÇ KUVVETİ

İlginç bir şekilde gerçek bir demokrasi arayışıyla, sürdürülebilir toplumlar mücadelesinin yolları sık kesişiyor. Bunlardan biri de, merkezi yönetimlerin gücünün azaltılması ve yerel yönetimlerin güçlendirilmesi eğilimiyle, merkezi enerji üretimi ile yenilenebilir adem-i merkezîyetçi enerji üretimleri arasındaki paralellikte gözleniyor. Eurosolar Türkiye Yetkililerinden Sabite Müftügil Cesur, eğilimin Merkez(den) Kaç Kuvvetler'den yana olduğunu örnekleriyle ortaya koyuyor.

 Sabite MÜFTÜGİL CESUR, EUROSOLAR Türkiye

Yönetim erkinin giderek merkezde aşırı yoğunlaşmasının yarattığı gerilimleri yaşıyoruz. Adeta bir genel seçim ortamında yaşanan ve yerele dair meselelerin neredeyse hiç ortaya konmadığı son yerel seçimlerde merkezin hayatımızdaki ağırlığını fazlasıyla hissettik. Üstelik oyların sayıldığı akşam saatlerinde pek çok yerde trafoalarda kedilerin (!) elektrikleri kesmesine gülerken, öte yandan elektriğin merkezi üretiminin demokrasinin eksikliğiyle ilişkili olduğunu düşündük. Biz merkezin gücünü artırmasını yaşarken, dünyanın büyük bölümünde yönetim erkeri giderek daha fazla ve hızlı olarak yerleşmeye doğru evriliyor. Esasında yerleşme küreselleşmenin sonucu olarak ortaya çıktı. Küreselleşme, özellikle ekonomide, ticarete

ulusal sınırları etkisizleştirirken, uluslararası ve bölgesel toplulukların küresel politikaları ulus devletlerin politikalarını şekillendirir oldu. Ancak aynı zamanda küreselleşme, yereli öne çıkardı, çünkü bilgi ve iletişim ağlarıyla dünyada olup biteni takip edebilen bireylerin ve toplulukların kendilerini ilgilendiren yerel meselelerde yönetime katılma talepleri, merkezi devletin hâkimiyetini azalttı. Çoğunlukla eyalet sistemiyle yönetilen ve geçen çeyrek asırda yerel yönetimi güçlendiren yasal altyapıları oluşturan Avrupa ve Amerika'da, çok sayıda şehir ve kasabada güçlü, etkin yerel yönetim örneklerini görüyoruz.

Yerel erkin güçlenmesi, yasal, idari düzenlemeler kadar ekonomik güce sahip olmasıyla mümkün. Ekonomik ve sosyal, tüm yaşamsal faaliyetler için gereken enerjinin üretiminde ve tüketiminde merkezi politikalara ve sisteme bağlı olmak yerel gücü ve potansiyeli tam olarak kullanma önünde önemli bir engel.

Sanal Enerji Santralleri Geliyor

Yakın zamana kadar dünyaya hakim olan sanayileşme çağının enerji sistemi, merkezin politikalarıyla kurulmuş, fosil yakıtlarla çalışan dev ölçekli enerji santrallerinin ürettiği enerjinin, yine dev şebekelerle tüm ülkeye dağıtılmasına dayanır. Bu-

gün ise bu enerji arzının, atmosfere seragazları salarak, uzun mesafelere yetersiz dağıtım hatlarıyla büyük kayıplar, kaçaklarla ulaştığı, ülke ekonomisine ve kullanıcılara maliyetinin yüksek olduğu gerçeğini görüyoruz. Dünya nihayet bu kirli enerji çağını geride bırakarak yenilenebilir enerji çağına geçiyor. Bugün ayrıca, insan faaliyetlerinden kaynaklanan seragazı salımlarının neden olduğu iklim değişikliğinin giderek büyüyen tehdidi karşısında, enerji üretiminde yenilenebilir enerjiye geçişin bir tercih olmaktan öteye, bir zorunluluk olduğunu bilim insanları bize söylüyor.

Hızla gelişen teknolojiler, yenilenebilir enerjinin istikrarlı arzı karşısındaki ekonomik üretim, akıllı şebeke ve depolama gibi meseleleri çözerken yatırım maliyetlerini çarpıcı bir şekilde azaltıyor. Her ne kadar son zamanlarda Avrupa Birliği emisyon ticaretinin sıkıntıları, Amerika'da kaya gazı arzının artması ve bunların etkisiyle ucuzlayan kömürün tüm dünyada kullanımının yükselmesi, Çin'in başını çektiği Asya'da büyüyen ekonomilerin enerji ihtiyacı için yeni kömür santrallerinin kurulması gibi gelişmeler yaşansa da, bütün dünya artık yenilenebilir enerjiye geçiş geçmemeyi değil, bunu nasıl gerçekleştireceğini soruluyor. Şimdiden rüzgâr ve güneş

'Energiewende' (Enerji Dönüşümü), devasa bir endüstri ülkesinin fosil ve nükleer enerjilerden temiz enerjilere geçişini hedef alan büyük bir proje olarak tarihe geçiyor.

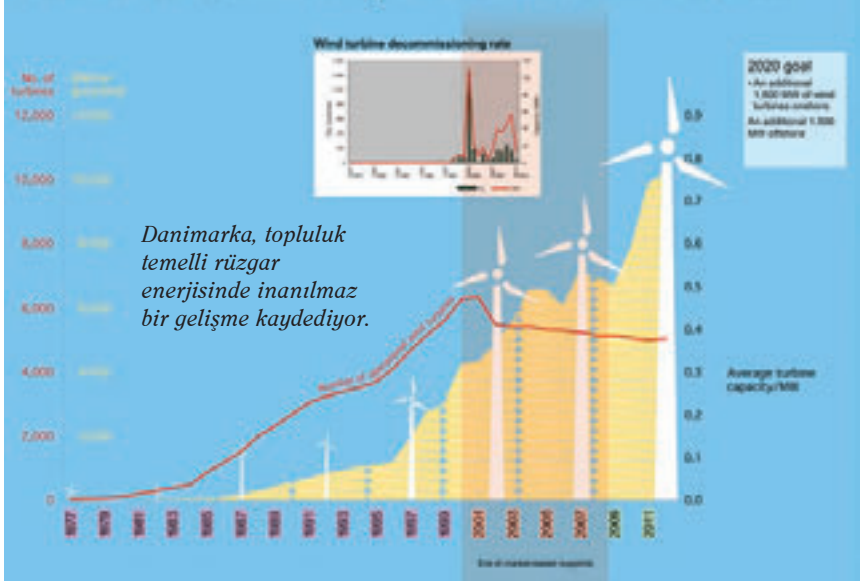

enerjisi endüstrisi, aralarında **Siemens, GE, Sharp, Mitsubishi** ve **Total** gibi dev şirketlerin de olduğu yaklaşık 150 milyar dolar değerinde iş hacmine ulaştı.

Almanya'nın, kayda değer bir hareket olan, toplumun temiz enerji talebine dayalı politik iradesiyle ortaya koyduğu '**Energiewende**' (**Enerji Dönüşümü**), devasa bir endüstri ülkesinin fosil ve nükleer enerjilerden temiz enerjilere geçişini hedef alan büyük bir proje olarak tarihe geçiyor. Almanya'da, bu geçişin yerel enerjiyi güçlendirerek gerçekleştiğini görüyoruz. Şebeke mahsuplaşma sisteminin (Feed-in tariff) kolaylaştırdığı ve teşvik ettiği düzenlemeler sayesinde orta sınıf Alman vatandaşları, banka faizi beklemek yerine, Almanya'nın yenilenebilir enerji üretiminin yarısını (yaklaşık 55 bin MW) bireysel ve kolektif olarak evlerinde, işyerlerinde üretiyor ve para kazanıyorlar (*John Farrell 'Germany Has More Solar Power Because Everyone Wins', Institute for Local Self Reliance, 8 Şubat 2013*).

Almanya'da son yıllarda yaşanan yenilenebilir enerji kullanımındaki bu patlama ve nükleer tesislerin kapanmasıyla, büyük enerji dağıtım şirketleri de önemli kayıplar yaşıyorlar ve onların çekilmesiyle, **belediye enerji dağıtım işletmeleri** (Stadtwerke) kendi bölgelerine hizmet vermek için öne çıkıyor. Belediyelerin, tek-

Denmark: Community Wind Power in Retreat

noloji üreticileriyle bir araya gelecek, çok sayıda, küçük ölçekli ve dağınık enerji üreticilerini, ortak bir enerji arzı havuzunda toplayabilen '**sanal enerji santralleri**' oluşturma gibi yaratıcı modeller geliştirdiklerini ve enerji arzında tümüyle merkezden bağımsızlaşmaya doğru gittiklerini görüyoruz (*Nigel Blackaby, 'Can Europe Achieve a Clean, Affordable Power Balance?', Power Engineering International, Mart 2014*).

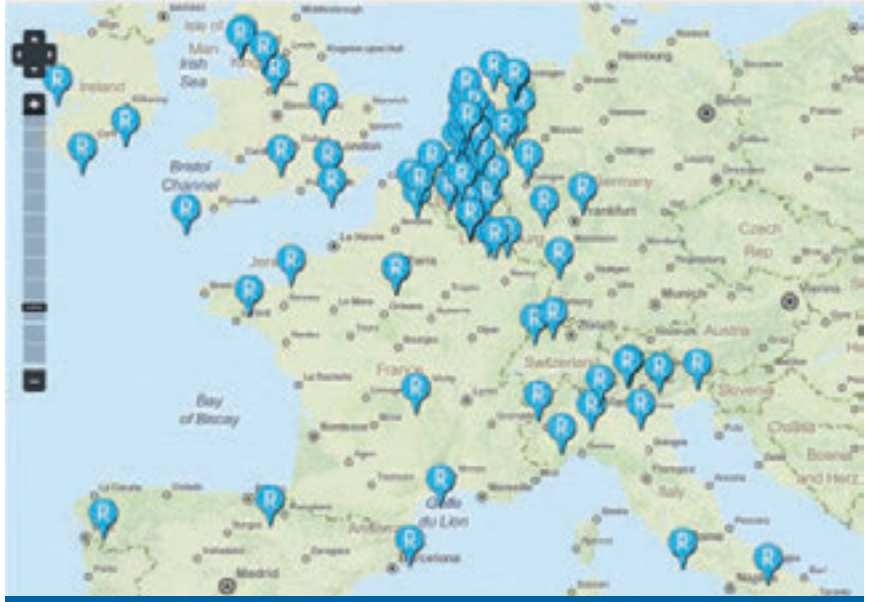
Enerjinin yerel üretimi ayrıca, yatay gelişen bir endüstri ve iş alanları da yaratıyor. Almanya'da yenilenebilir enerji üretimi geçen yıl **380 bin yeni istihdam** sağladı. Almanya gibi,

Almanya gibi, %100 yenilenebilir enerji hedefi olan Danimarka ve Avusturya'da da elde edilen başarılı gelişmeler, adem-i merkezi üretimle sağlanıyor.

Önümüzdeki dönemde, yeni ve farklı bölgelerin ihtiyaçlarına uygun yeni modellerin de gelişeceğini, hatta tümüyle şebekeden bağımsız kullanımların artacağını söylemek için kâhin olmaya gerek yok.

Avrupa Komisyonu Akıllı Enerji Programı tarafından desteklenen ve altı ülkeden 12 yenilenebilir enerji kooperatifi ve grubunun yönettiği REScoop İnisiyatifi'nin haritası, Avrupa'da enerji kooperatifçiliğinin yoğunlaşmasını açık bir şekilde gösteriyor.

%100 yenilenebilir enerji hedefi olan Danimarka ve Avusturya'da da elde edilen başarılı gelişmeler, ademi merkezi üretimle sağlanıyor. 2050 yılında tamamen fosilden arınmayı hedefleyen Danimarka'da 100'e yakın rüzgâr enerjisi kooperatifi, ülkenin toplam rüzgâr türbini sayısının dörtte üçüne sahip. Bu kooperatifler rüzgârdaki değişkenliğe çözüm olarak kullandıkları ısı ve elektrik üretebilen kojenerasyon sistemiyle bölgesel ısıtma ve soğutmayla enerji üretimini bütünleştirerek enerjiden üçlü verim alabiliyorlar (*Anna Leidreiter, 'Local Development through Community-Led Renewable Energy', Inter Solar, Nisan 2013*).

Kooperatif Kültürü Varsa Herşey Daha Kolay

Avrupa Birliği ülkeleri kadar önemli teşvikler olmasa da başta Amerika olmak üzere pek çok ülkede

yerel yenilenebilir enerji üretimi çeşitli finansman ve işletme modelleriyle geliyor. Bugüne kadar, yerel düzeyde ortaya çıkan kullanım modellerine baktığımızda, yeni teknolojilere önce meraklı kullanıcıların yatırım yaptığını, ardından yenilenebilir enerji üretiminin ekonomik getirilerinin artmasından etkilenen diğer kullanıcıların piyasaya girdiğini görüyoruz. Her iki modelde de yatırımcıların mal sahipliğinde olan tesislerde kurulumlar söz konusu. Dolayısıyla evlerinde, işyerlerinde kiracı olanlar veya binaları, bahçeleri, arazileri güneş veya rüzgâr türbini kurmaya elverişli olmayan kişi ve kurumlar bugüne kadar sürece dahil olamadılar. Bu nedenle, özellikle köklü kooperatif kültürü olan ülkelerde başlayan ve son zamanlarda tüm dünyada yaygınlaşan bir üçüncü model, toplulukların ve kolektif-

lerin sahip olduğu enerji üretim tesislerinin kurulmasına imkan veriyor. Önümüzdeki dönemde, yeni ve farklı bölgelerin ihtiyaçlarına uygun yeni modellerin de gelişeceğini, hatta enerji depolama maliyetlerinin azalmasıyla tümüyle şebekeden bağımsız kullanımların artacağını söylemek için kahin olmaya gerek yok.

Merkezden kaçmanın kuvveti, yani yerel yönetimin kuvvetlenmesi öncelikle toplumun bu düşünceyi benimsemesi ve talep etmesi ile olacaktır. Kendi kaynaklarını yaratabilmek, birlikte üretebilmek ve kazanmak bu güveni yerel topluluklara verecektir. Yerel yenilenebilir enerji kaynaklarını kullanarak enerjide özerk ve üretici duruma geçmek bu yolda atılacak önemli bir adımdır. Güçlü bir yerel idare ve topluluk, demokratik haklarına ve seçimlerde oylarına sahip çıkacaktır... ○

İyi ki Her Şeyi İzliyorlar!

Çağımızın en önemli gündem maddelerinden biri “radikal şeffaflık”... Evet, herkesin her şeyi bilmesine imkan yok belki ama en azından yediğimiz yemeğin, içtiğimiz ilacın sağlığınıza ve çevreye herhangi bir zararının olup olmadığını öğrenmek hakkımız... Gıda ve farmasötik alanlarına odaklanan Sedef Yeni Nesil Endüstriyel Çözümler de işte bu gereklilikten yola çıkarak, tedarik zincirinde üretimden tüketime “Koruma, İzleme ve Sunum” çözümlerini hayata geçirdi. Biz de şirketin izini sürüp Satış ve Pazarlama Direktörü Ahu Sedef Demir’in kapısını çaldık...

 Füsün AKAY

Lojistik sektörüne yönelik çözümler sunan Sedef, son yıllarda gıda ve farmasötik alanlarına odaklandı. Sizi özellikle bu iki alana iten unsurlar neler oldu?

1978 yılında lojistik ve nakit güvenliği alanlarında hizmet vermeye başlayan firmamız, lojistik sektörünün gelişmesiyle birlikte profesyonelleşti. Kaçınılmaz ve doğru bir yaklaşım olan “uzmanlaşma” da bir süre sonra kendiliğinden geldi. 2006 yılında ilk düzenlememizi yaparak iki farklı tedarik zinciri üzerine yoğunlaşma kararı aldık: Gıda ve farmasötik. Bu iki alanda doğru bir tedarik zinciri kurulmadığında hem insan ve çevre sağlığı olumsuz yönde etkileniyor, hem de

büyük bir israf gerçekleşiyor. Biz de tüm taraflara, yani üretici, lojistik firmaları, satıcı ve tüketiciye fayda sağlamak amacıyla **Koruma, İzleme ve Sunum** kategorilerinde çözümler sunuyoruz. 2013 yılında bu hizmetlerimizi, kıymet nakli ve muhafazası (CIT) çözümlerimizden firma bazında da ayırdık.

“Koruma” çözümlerinizden başlarsak... Gıdadan ilaca kadar her bir ürün grubu için yöntemler farklı olsa gerek...

Evet... Gıda, aşı, ilaç, kan, kozmetik ve kimyasal her bir ürünün saklama sıcaklığı, nem, ışık veya darbeye karşı değişik hassasiyetleri var. Buna bir de insan faktörünü eklediğinizde, çözümlerin firma ve sürece özel hale getirilebilmesi şart oluyor. Gıda üzerinden basit bir örnekle hangi süreçlere müdahil olduğumuzu özetleyebiliriz. Gıdalar farklı saklama koşullarında raf ömürleri olan ürünler. Soğuk, serin veya donuk saklamak seçeneklerimizin bir kısmı. Belirtilen sıcaklık aralıklarında depolanıp sevk edilmezse ve satış noktasında doğru sıcaklıkta saklanmazsa belirtilen raf ömürleri de azalır. Bu durum, ürünün besin değerinin azalmasına yol açarken, insan sağlığını tehdit eden sorunlar da yaratabilir. Bu nedenle üretimden tüketime “Soğuk Zincir” kurallarına riayet edilmesi gerekiyor. Bu doğrultuda hayata geçirdiğimiz **Termal Örtü Çözümleri**, ürünleri yazın sıcaktan, kışın soğuktan koruyor. Bu ürünlerin istenilen ölçülerde tasarlanabilme imkânı da var. **Oksijen Emiciler** gibi aktif ambalaj çözümlerimizle de gıdaların tazeliğini doğal yollarla koruyoruz. Bu anlamda gıda üreticilerinden market zincirlerine, lojistik hizmet veren firmalardan sanal marketlere, organik yerel gıda üreticilerine kadar birçok noktaya hizmet sunuyoruz.

Ürünleri “izlemek” için hangi yöntemleri kullanıyorsunuz? Bu yöntemler, tedarik zincirindeki taraflara ne gibi avantajlar sağlıyor?

Olası bir ihlale karşı ürünlerin sıcaklık takibini gerçekleştirmek için **Akıllı Etiketleme ve Online Takip** sistemlerimiz var. Renk değiştiren Akıllı Etiketleme sistem-

SAĞDI MURAZZİ
0532 755 14 10

Sevirmişim | TIKI | İZLEME

Termal Örtü Çözümleri, ürünleri yazın sıcaktan, kışın soğuktan koruyor. Bu ürünlerin istenilen ölçülerde tasarlanabilme imkânı da var. Olası bir ihlale karşı ürünlerin sıcaklık takibini gerçekleştirmek için de Akıllı Etiketleme ve Online Takip sistemi kullanılıyor...

Ürünlerin %27'si Çöpe Gidiyor

Gıda endüstrisinde sadece sıcaklık ihlali sonucunda, üretilen değerlerin ortalama %27'sinin tüketiciye ulaşmadan bozulduğu tahmin ediliyor. Gıda kaynaklı hastalıklara neden olan patojenlerin takribi %40'ının ise et ve kanatlı sektöründen geldiği tahmin ediliyor. Bunda da, sıcaklığa karşı bir koruma ve izleme olmamasının rolü çok büyük. Öte yandan tüketici, satın aldığı gıdanın durumundan emin olamadığı zaman kendini riske

etmemek için yenilebilir durumdaki ürünleri çöpe atarak kendini korurken, bir değerini israfına da neden olabiliyor. Ahu Sedef Demir, konuyla ilgili olarak, "Gıda kaynaklı patojenler nedeni ile gerçekleşen sağlık harcamaları, verimlilik kaybı ve erken ölümleri ülkemiz bazında değerlendirmek ne yazık ki mümkün değil, ancak diğer ülkelerden gelen kaynaklara baktığımızda bile yıllık en az 7-8 milyar doları bulan bir zarar söz konusu" açıklamasını yapıyor.

leri, gerek üreticinin gerekse tüketicinin ürünü dinamik olarak takip etmesini sağlıyor. Örneğin anneler, çocuklarına aldıkları etin, sütün, meyvenin doğru şartlarda saklandığından emin olarak ürünü satın alıyor. Ayrıca tüketilene kadar da ürünün yine doğru şartlarda saklanması sağlanıyor. Bu çözümlerin bir diğer faydası da kontrol şansı olmadığı için takip edilemeyen ürünlerin topluca imha ya da iade

edilmesinin önüne geçmesi, bunun yerine problemlili ürünün tespiti ile fire oranlarının ciddi oranlarda düşürülebilmesi... Tüketici fiyatlarına kadar yansıyan bu kayıp, küçücük akıllı bir etiket ile önlenabiliyor. Online Takip ve Yönetim Sistemleri ise anlık müdahale imkanı sağlayarak proaktif yaklaşımlar ile kaliteyi güvence altına alırken, fire oranlarında ciddi iyileşme sağlıyor.

Son olarak da sofralara kadar koruyup izlediğimiz paketli gıdaların yanı sıra açık (dökme) olarak satılan gıda ürünlerinin sunumuna odaklanıyoruz. Sunum ekipmanlarının konseptte, sergilenen ürüne ve alana uygunluğu, dayanıklılığı, kalitesi, tasarım ve çizgisi gibi konular bu alanın merkezinde yer alıyor. Bu anlamda Türkiye ve Ortadoğu'daki kahve zincirleri, meze dükkânları, şarküteriler, restoran zincirleri, süpermarketler, havaalanı foodcourt'ları, oteller gibi birçok noktada projelerimize rastlamanız mümkün.

"Verimli ve doğa dostu" bir yaklaşıma sahip olduğunuz ve ölçülebilir faydalar sağladığınıza vurgu yapıyorsunuz. Bize bu faydalardan birkaç örnek sunar mısınız?

Termal Örtüler ile soğuk zincirin başlangıç noktasından satış noktasına kadar tüm riskli noktalarda korunması ile fire sifra yaklaşiyor; karma sevkiyat özgürlüğü sayesinde %20'ye varan maliyet avantajı yakalanabiliyor. Buradaki maliyet kelimesi, çözümlerin uzun ömürlü olması, mazot kullanımını azaltması, frigorifiklerin etkin kullanımı, tek araç ile daha çok noktaya hizmet götürebilme ve ilk yatırım maliyeti gibi konuların tamamı için ayrı ayrı düşünülmeli. Aktif ambalaj çözümlerimiz ile oksijen, etilen gazı gibi hassasiyeti olan gıdaların hiçbir ek koruyucu ve katkı maddesi kullanılmadan korunmasını sağlıyoruz. Böylece ürünler minimum 2 kat daha fazla raf ömrüne sahip olabiliyor. "Oksijen emici" ve "etilen emici"lerin ürüne ve ambalajına uygun olacak şekilde kullanılması ile üretici **"sıfır iade"** ile çalışabiliyor. Üretici ve satıcı nezdinde soğutucu reyonlar, soğuk depolar, frigorifik araçlar ve mağazaları

kapsayan izleme ve yönetim sistemlerimiz ile soğuk zincirin sürekliliği kontrol edilirken, mağaza bazında %25'e varan enerji verimliliği de sağlanabiliyor. İzleme çözümlerimiz ile de birim ambalajın raf ömrünün takibi ve süpermarket bazında taze ürün stoklarının doğru yönetimi sağlanıyor. Burada "az raf ömrü olan, ilk çıkar" mantığını uygulayan noktalar %18 civarında firelerini azaltırken, taze gıda cirolarında %3-10 arasında değişen bir artış oluyor. Bu, tüketici gözünde birçok açıdan farklı değerlendirilen bir uygulama.

Tüketicinin seçimlerini kastediyorsunuz sanırım. Konuyu biraz açar mısınız?

Bir tarafta geçmişini bilmediği bir ürünün

raf ömrünü doldurmasına 3 gün kalmış diyelim. Diğer tarafta raf ömrü yine 3 gün kalan ama geçmişini izleme çözümü sayesinde görebildiği, doğru sıcaklıkta saklanıp saklanmadığı hakkında bilgi sahibi olabildiği bir paket var. Siz hangisini alırdınız? Şüphesiz, kendisi için faydası olan bir kalite kontrol aracını tüm şeffaflığı ile ambalajlarına uygulayan markaya güveni artan tüketicinin, taze taze satın alma sıklığı da artıyor.

Yenilikçi çözümleri geliştirmek adına Ar-Ge çalışmalarınız da bulunuyor mu?

Ar-Ge çalışmalarımız, faaliyete başladığımız ilk günlerden bu yana var. Ancak artık bu çalışmalarımızı daha bilimsel ve uluslararası standartlarda gerçekleştirmek istiyoruz. Bu nedenle 2014 yılının en önemli planlarından biri, yeni Ar-Ge laboratuvarımızı tamamlamak. Ar-Ge'de derinleşmemizi sağlayacak bu laboratuvar ile kullanıcılarımıza birçok yeni avantaj sağlayacağız. Bunun yanı sıra mevcut çözümlerimize ekleyeceğimiz farklı modeller üzerine de tasarım ekibi çalışmaya devam ediyor. ○

"Üretici ve satıcı nezdinde soğutucu reyonlar, soğuk depolar, frigorifik araçlar ve mağazaları kapsayan izleme ve yönetim sistemlerimiz ile soğuk zincirin sürekliliği kontrol edilirken, mağaza bazında %25'e varan enerji verimliliği de sağlanabiliyor"

Kayıp “Nokta” Bulundu

Ekolojik ayak izinin %68'inin tüketici tarafında gerçekleştiğini saptayan Unilever Türkiye, WWF ile “Yeşil Nokta” projesini başlatarak dünyada bir ilke imza attı. Türkiye’de her ay 51 milyon tüketiciyle Unilever’i buluşturan yerel market ve satış noktalarını kapsayan proje, önemli oranlarda kaynak tasarrufu sağlarken, tüketicilerde de farkındalık yaratıyor. Dünyaya örnek olan projenin hedefi, 2015 sonunda 100 noktaya ulaşmak...

 Füsün AKAY

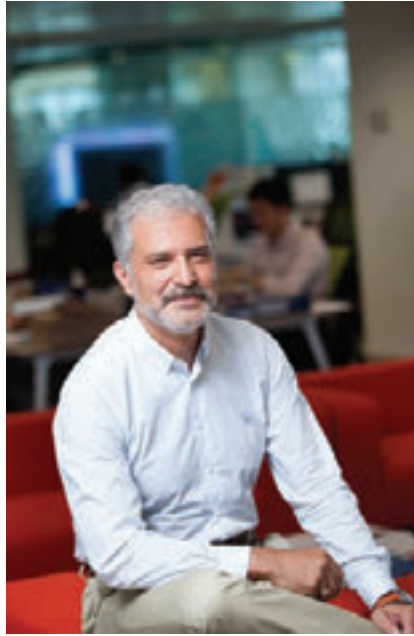
Günümüz şirketlerinin odaklandığı en önemli konulardan biri, doğa üzerinde yarattıkları baskıyı azaltmak. Özellikle uluslararası büyük kuruluşlar; hammadde kullanımından üretime, ofis ve fabrika inşasından lojistiğe kadar pek çok sürecin iyileştirilmesi konusunda aksiyon alıyorlar. Daha az kâğıt, daha az elektrik, daha az su, daha az fosil yakıt kullanmak, kısacası çevreye verdikleri zararı minimuma indirmek için uğraş veriyorlar. Ancak bu çabalar, etkilerin sıfırlandığı anlamına gelmiyor. Çünkü gözden kaçırılan bir nokta var. O da, özellikle tüketim malları söz konusu olduğunda, çevresel ayak izinin büyük çoğunluğunun tüketici tarafında oluştuğu... Bu durumu fark

edip harekete geçen şirketlerden ilki Unilever oldu. Şirketin global ölçekte başlattığı “Sürdürülebilir Yaşam Planı” çerçevesinde hammadde kaynaklarının %100 sürdürülebilir olmasından, üretimde “sıfır atık” hedefine ulaşmaya kadar hemen her adımını kontrollü şekilde atan Unilever’in Türkiye birimi de, üretim sonrasında, pazarlama ve satış noktalarındaki ayakizlerini azaltmak için harekete geçti ve WWF ile birlikte “Yeşil Nokta” projesini hayata geçirmek için kolları sıvadı...

“Geleceğe Hizmet Etmek Ürün Geliştirmekten İbaret Değil”

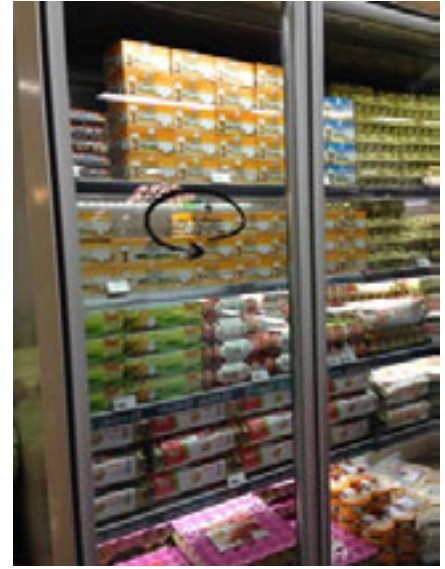
Gıda, ev ve kişisel bakım ürünleri sağlayıcısı olarak 200’e yakın ülkede faaliyet gösteren Unilever, bugün Türkiye’de Omo, Rinso, Yumoş, Domestos, Cif, Sunlight, Elidor, Dove, Dove Men, Toni&Guy, Signal, Clear, Rexona, Lux, Fruttare, Axe, Sana, Lipton, Knorr, Calve, Becel, Algida, Carted’Or, Cornetto, Magnum, Max, UFS ve Vaseline markalarıyla tüketicilerle buluşuyor. Yani her ay neredeyse 51 milyon Türkiye Cumhuriyeti vatandaşıyla! Rakamlar, projenin ülke çapına yayıldığı takdirde büyük fayda sağlayacağını ortaya koyuyor. Bunun gerekçesini de **Unilever Türkiye Satış ve Müşteri Geliştirmeden Sorumlu Başkan Yardımcısı Cem Tarık Yüksel**’den dinliyoruz: “Unilever Türkiye olarak yaptığımız araştırma sonunda çevresel ayakizimizin %68’inin tüketici tarafında gerçekleştiğini gördük. Hammadde kaynaklarında bu oran %27-28 civarında. Fabrikaların üretim sahalarına baktığımızda ise oranın %3'lere indiğini görebiliriz. Tüketicilerle buluştuğumuz kilit nokta olan mağazaların, sürdürülebilirlik konusunda tüketiciyi bilgilendirebileceğimiz en önemli noktalardan biri, bir vitrin olduğunu düşünüyoruz. İşte Yeşil Nokta Projesi de bu fikrin etrafında ortaya çıktı. Proje-miz, sürdürülebilir geleceğe hizmet

etmenin sadece ürün geliştirmekten ibaret olmadığını gösteriyor.”

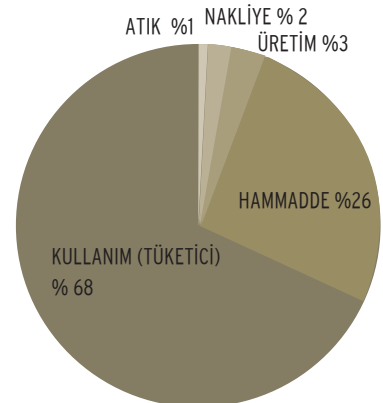
%85 Su Tasarrufu Sağlanıyor

Yerel market zincirlerinin ve dağıtım noktalarının ekolojik ayakizini azaltarak dünyada bir ilki gerçekleştirdiklerini söyleyen Cem Tarık Yüksel, “Ofislerin, fabrikaların ve çalışanların sürdürülebilir yaklaşımı benimsemesi ve doğayla uyumlu bir iş yapış şekline sahip olması konusunda tüm dünyada artan bir ihtiyaç ve eğilim var. Bu yönde belirli programlar var ancak market, distribütör veya eczane gibi satış ve operasyon noktalarına yönelik bir diploma programı olmadığını biliyoruz. WWF-Türkiye ile sürdürdüğümüz “Yeşil Nokta” projesinin bu anlamda rahatlıkla ilk ve tek olduğunu söyleyebiliriz” diyor. Yüksel, projeye birlikte “yeşil nokta” olan iş ortaklarının neler kazandıklarını şöyle özetliyor: “İş ortaklarımız, sürdürülebilirlik konusunda dünya standartlarını yakalamanın yanı sıra ciddi oranda bir tasarruf yapıyorlar. Bir Yeşil Nokta, su tasarruflu armatürler ve sensörlü musluklar kullanılarak, normal musluklara kıyasla

“Tüketicilerle buluştuğumuz mağazaların, sürdürülebilirlik konusunda tüketiciyi bilgilendirebileceğimiz en önemli noktalardan biri, bir vitrin olduğunu düşünüyoruz”

Unilever Ürünlerinin Ekolojik Ayakizleri

“Yeşil Nokta” olmaya hak kazanan bir marketin, yeni hedeflere konsantre olarak diplomayı elinde tutmak için sürdürülebilirlik çalışmalarına devam etmesi gerekiyor.

%85'e varan oranda tasarruf sağlanabiliyor. Enerji tasarruflu soğutucu kullanımıyla yılda **8,241 kWh enerji tasarrufu** elde edilebiliyor. Bu da ortalama küçük bir ailenin 55 depo yakıt harcamasına denk geliyor. Aydınlatma konusunda da durum aynı. Dış ışıklandırmada LED sistemler kullanarak **%33 oranında elektrik tasarrufu** elde ediliyorlar. Atık sistemlerini değiştirmelerinde de, getirdiğimiz kriterler ve sunduğumuz çözümlerle onlara farklılıklar getiriyoruz.” Yüksel, Yeşil Nokta olmanın maliyetinin ise bir mağazanın şartlarına, büyüklüğüne ve yapılacak çalışmanın kapsamına bağlı olarak değiştiğini ifade ediyor.

Yeşil Nokta Diploması Nasıl Alınır?

Dünyanın en büyük doğa koruma kuruluşlarından WWF'in Türkiye yapılanması ile gerçekleştirilen “Yeşil Nokta” projesi, örgütün “**Green Office Programı**”ndan ilham alınarak hayata geçti. **WWF-Türkiye Genel Müdürü Tolga Baştaç**, “WWF'in iklim değişikliği ile mücadele konusundaki stratejik yaklaşımının bir parçası olan Green Office Programı'na katılan şirketlerde ofis kaynaklarının kullanımı sistematik bir şekilde değerlendirilerek tasarruf kriterleri belirleniyor ve ofislerin kendi çevre yönetim sistemini oluşturmaları sağlanıyor. Biz de bu programdan yola çıkarak Yeşil Nokta projesini oluşturduk” diyor. Gelen talepleri iş geliştirme hedefleri ve stratejileri doğrultusunda değerlendiren Unilever Türkiye,

WWF-Türkiye ile birlikte ilgili mağazanın üzerinde çalışıp konumu ve şartlarına göre neler yapılabileceğini belirliyor. Tolga Baştaç, bu süreçten sonra projenin nasıl işlendiğini şöyle anlatıyor: “Noktanın özelliklerine göre çıkarılan aksiyon planının en önemli özelliği, noktaların doğa üzerindeki en büyük baskı alanlarına konsantre olması. Aksiyon planı tamamlanıp arzu edilen iyileştirmelerin sağlanmasının ardından WWF-Türkiye tarafından yerinde denetim gerçekleştiriliyor. Ardından aksiyonların müşteriye ve çalışanlara anlatılmasına yönelik nokta içi giydirmeler yapıp noktaya diploma veriliyor. Tabii süreç burada bitmiyor. Her yıl yeni aksiyonlar belirlenip noktalar arasındaki iyi uygulamaların paylaşımı için uygun zemin yaratılıyor, ayrıca Yeşil Nokta personeline de özel olarak eğitim veriliyor.” Şunu da belirtmekte fayda var. Diploma almaya hak kazanan bir marketin, yeni hedeflere konsantre olarak diplomayı elinde tutmak için sürdürülebilirlik çalışmalarına devam etmesi gerekiyor. Unilever Türkiye ile WWF Türkiye, bu yönde bir mekanizma üzerinde çalışmalarını sürdürüyor.

Sokağın Müziği

—“Açık Radyo.”
94.9

WWF-Türkiye Genel Müdürü
Tolga Baştaç, Unilever
Türkiye ile yürütülen
Yeşil Nokta Projesi'nin
WWF'in "Green Office"
programından ilham
alınarak hayata geçirildiğini
söylüyor...

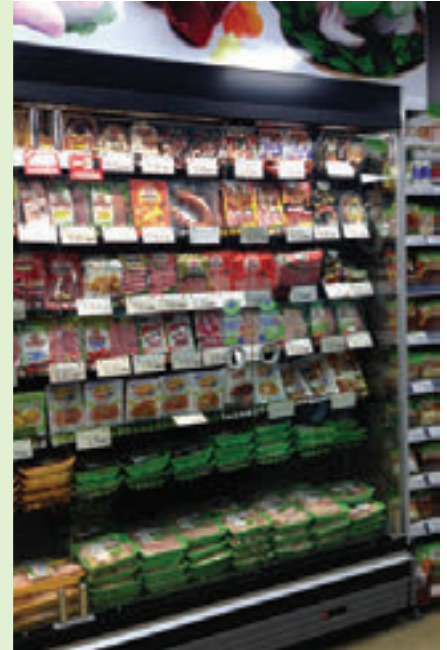
2015'te 100 Noktaya Ulaşacak

Yeşil Nokta projesinin ilk örneği ise **Bursa Özhan Market...** 5 ay gibi bir sürede diploma almaya hak kazanan Özhan Market, süreçteki hedeflerini en hızlı şekilde hayata geçirerek Türkiye'nin ilk Yeşil Nokta'sı olmayı başardı. İki şubesi Yeşil Nokta olarak hizmet veren Özhan Market'te öncelikli olarak aydınlatmalar ve soğutucular konusunda çalışmalar yapıldığını belirten Cem Tarık Yüksel, şimdiye kadar toplamda 20 satış noktasının diploma aldığı ifade ediyor. Yüksel, "Toplamda **7 yerel market, 7 distribütör, 3 eczane, 3 Unilever ofis mağazası** faaliyetlerine Yeşil Nokta olarak devam ediyor. 2014 sonuna kadar 50, 2015 sonuna kadar da 100 Yeşil Nokta'ya ulaşmayı hedefliyoruz" bilgisini paylaşıyor. ○

Yeşil Nokta'daki Sürdürülebilir Adımlar...

- Marketler özelinde soğutucu dolapların kapaklı ve inverter motorlu olması öneriliyor. Bu sayede enerjiden ciddi anlamda tasarruf elde edilebiliyor.
- Kullanılan ahşaplarda ya da kâğıt ürünlerinde FSC (Forest Stewardship Council) sertifikalı ormanlardan temin edilen malzeme tercih ediliyor.
- Küçük metrekareli noktalar için zeminde mantar meşesi gibi daha sürdürülebilir malzemeler kullanılıyor. Bu mantar malzeme, mantar meşesi ağacının kabuğundan elde ediliyor, yani üretim sırasında ağaç kesilmiyor. Daha büyük mekânlar için ise farklı malzemeler öneriliyor.
- Geri dönüştürülebilir atıklar, ayrı toplanarak geridönüşüme yönlendiriliyor. Pil, floresan ve tasarruflu ampul gibi tehlikeli atıkların ayrı toplanması ve lisanslı tesislere gönderilmesi için sistem oluşturuluyor.
- Atıkların azaltılmasında en önemli madde olan poşetler de gözetim altına alınıyor; sarfiyatın azaltılması için bir mekanizma kuruluyor ve/veya marketler özelinde poşet makinesi kullanılıyor.
- Aydınlatmada mümkün olduğunca gün ışığı kullanımı ve verimli, yansıtıcı armatürler ile tasarruflu ampuller ve/veya LED kullanılıyor. Aydınlatmanın yeri ve sayısının optimum düzeyde olmasına dikkat ediliyor.
- Su tasarrufu için basınç düşürücü ve/veya su tasarruflu armatürler kullanılması öneriliyor. Kullanılmadığı durumlarda su tasarrufu perlatörler aracılığıyla sağlanıyor.

Sürdürülebilirliğin İletişimi İletişimin Sürdürülebilirliği

Yavaş yavaş sürdürülebilirliğin kapsamı ve anlamı konusunda belirli bir ortak görüş ortaya çıkmaya başladı. Ancak şimdi asıl sorun, kurumların bunu nasıl gerçekleştireceklerinde yatıyor. Nasıl yola çıkacaklar, nasıl mesafe kaydedecekler? Bu konuda en büyük rolün “İletişime” düştüğünü düşünüyoruz. Nedeni basit: Tüm kurumlar, çalışanlarından müşterilerine, bayilerinden tedarikçilerine kadar uzanan devasa bir ekosistemin kimi görünür, kimi görünmez bağları içinde çalışıyorlar. Ve üretilen herşey, aslında bu değer zinciri üzerindeki “bilgi”nin akışında gerçekleşiyor. İş süreçlerini “sürdürülebilir” kılmamanın temel yolu da bu iletişim akışını, karşılıklı beslenen, diyalojik ve dolayısıyla demokratik kılmaktan geçiyor. Bunun ismi de artık “Sürdürülebilirlik İletişimi” ve bizce herşeyi değiştirebilecek gizil enerji de tam burada yatıyor...

 Barış DOĞRU

Başlangıçta sessizlik vardı. Ve herşey iki kişi olunca başladı. Tek başına yalıtılmış bir insandan bahsetmek, elbette söz konusu değil. İnsanı, diğer canlılardan ayıran en temel unsur da bu toplumsal varlığıdır. İki kişi veya bir topluluk olmak ise temel bir yetenekle varolur: İletişim. Felsefe geleneğinin büyük ismi Martin Heidegger zaten boşuna dememiştir: **“Dil varlığın evidir”**. Hemen bütün kutsal metinler de aslında aynı şeyi söyler: İslam’da “Oku”, İncil’deki “Önce söz vardı”, varoluşun dil aracılığıyla ifade edilmesinden başka bir şey değildir...

Ancak iletişimle birlikte sıkıntılar da başlar. İki kişinin birbirini anlamasından başlayıp, birey ve topluluklar arası etkileşimden geçerek, bugünün milyarca insanına ve yüzbinlerce kurumuna uzanan iletişim, gezegendeki varoluşumuzun hem tek yolu hem de on binlerce yıllık insanlık macerasının birikimi ve aktarımı anlamına da geliyor... Yani hem iletişim, hem anlamaya ça-

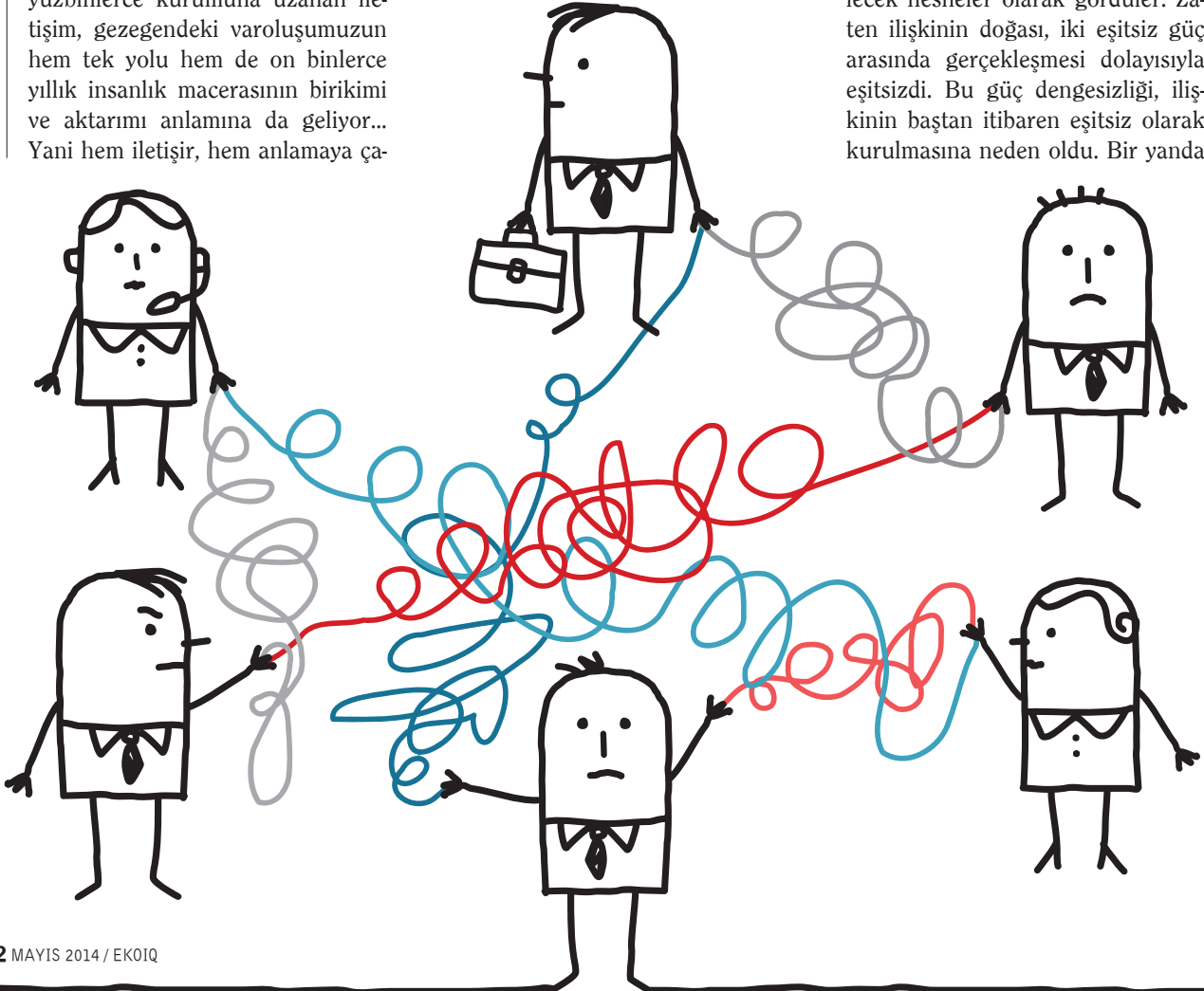
lıştır, hem de biriktiririz. Ama çoğu zaman da **“anlaşamayız.”** Aynı dil dizgesini kullanmak sorunun çözümünü sağlayabilir; yoksa daha az çatışma ve savaş yaşardı büyük ihtimalle insanlık. Varolan eşitsizlikleri gidermenin veya anlaşmanın yolu olan iletişim, bazen de eşitsizleri yeniden üretmenin, çatışmaların yolu olur.

Halkla İlişkiler Değil, “Kamusal İlişkiler”

İnsanlık tarihinin derinliklerinden uzanan bu iletişim sorunsalı, birbiriyle çok daha bağlantı içinde toplumlar oluştuğunda, nüfus arttıkça ve tabii insanlar giderek daha kompleks kurumlar inşa ettikçe çok daha karmaşık bir hal aldı. Bireylerin kurumlarla, kurumların bireylerle ve diğer kurumlarla ilişkisini ele alan

bu alan, bugün Public Relations-PR (hatalı bir şekilde Türkçe’de Halkla İlişkiler olarak kullanıldı; kullanılıyor) yani **Kamusal İlişkiler** başlığı altında tanımlanıyor, çalışılıyor.

Özellikle özel şirketlerin yükselişi ve tüketim toplumunun gelişimiyle koşut bir gelişme gösteren PR’ın temel prensipleri, varolan toplumsal modelin bir yansıması olarak, gerçek bir diyalogik iletişim yerine, bir kendi kendine konuşma, daha açık bir ifadeyle Monolog üzerine kuruldu. **“Monolojik Yaklaşım”**ın temel hedeflerinin, hükmetmek, ikna etmek, baskı altına almak, manipüle etmek, şaşırtmak, kandırmak veya sömürmek olarak tanımlandığını söylemekte sakınca yok. Bu noktada kurumlar ve işletmeler, bireyleri, tüketicileri veya yurttaşları iletişim kurulacak özneler değil, yönlendirecek nesnelere dönüştürdüler. Zaten ilişkinin doğası, iki eşitsiz güç arasında gerçekleşmesi dolayısıyla eşitsizdi. Bu güç dengesizliği, ilişkinin baştan itibaren eşitsiz olarak kurulmasına neden oldu. Bir yanda

hükümetler, kurumlar ve işletmeler gibi çeşitli düzeylerde örgütlü, kendi içinde yönetsel bir bütünlük arz eden, bir strateji ve ortak akla sahip olan; bunun da ötesinde maddi kaynakları nedeniyle kitle iletişim araçları üzerinde orantısız bir güce sahip olanlar vardı. Diğer yanda ise örgütsüz, fısıltı gazetesi ve sosyal ilişkiler haricinde iletişim olanakları olmayan, çoğu zaman ortak istişare kanalları neredeyse hiç olmayan bireyler... İşte bu güç dengesizliği, monolojik yaklaşımlı iletişimin sosyal arka planını oluşturdu.

Tek Yönlü İletim Çöküyor: Algıyı Belirleyen Bireydir

Bahsettiğimiz bu monolojik yaklaşımın temel varsayımı aslında son derece basitti: “Gümüş kurşun” teorisi olarak da bilinen bu yaklaşımda iletişimin tek yönlü, kesin hedefini vuran bir dizge olduğuna inanılıyordu. Aslında bu bir iletişim de değil, bir iletim çabasıydı. Müşterileri ve çalışanları tek yönlü olarak bilgilendirmeye dayalı bu çalışma, karşısındaki kişilerin alımlama ve reddetme kapasitelerini yok sayıyordu. İletilen her enformasyonun sorgusuz sualsiz kabul edildiği sanılan bu iletim çalışmasının, giderek artan kamuoyu ve pazar araştırmaları sonucunda hiç de beklendiği etkiyi yaratamadığı zaman içinde anlaşılmaya başlandı. 1960’larla birlikte artan bu çalışmaların yanı sıra, önemli bir sosyoloji alt disiplini haline gelen **Kültürel Çalışmalar**’ın (Cultural Studies) ampirik çalışmaları da aslında aynı durumu teyit ediyordu. Özellikle televizyon yayınları üzerine yapılan çalışmalar, insanların bağlı buldukları sınıfsal, cinsel, etnik, politik ve dini kategoriye göre, mesajları farklı şekillerde yorumlama gücüne sahip olduklarını ortaya koyuyordu. Algıyı belirleyen, bireyin o zamana kadarki oluşmuş bilinç ve duyarlılıklarının da olduğunun ortaya konulması,

Sürdürülebilirlik İletişimi’nin, aslında ortada ayrı bir zarf ve mazrufun olmadığı; üretilecek herşeyin paydaşlarla birlikte yaratılabileceği varsayımıyla hareket ettiğini söyleyebiliriz.

kurumların tek yönlü iletişim çalışmalarındaki belki de ilk tereddüdü, duraksamayı yaratıyordu.

Kurumların buna yönelik ilk tepkisi, PR çalışmaları kapsamına, **Kurumsal Sosyal Sorumluluk (KSS)** olarak tanımladığımız çalışmaları eklemesi oldu. KSS, kurumun ana çalışma alanıyla ilişki içinde olmayan, çoğu zaman tek atımlık ve tesadüfi niteliğe sahip bir iletişim faaliyeti idi. Çevresel ve sosyal sorumluluklarını ilk kez fark edip harekete geçen kurumlar için KSS, diyalojik temelli iletişime doğru geçişin bir ara halkası olarak kabul edilmeli. Ancak kurumun ana değer zinciriyle bütünlük arz eden, iş modelleriyle kesin bir uyum sağlayan bir iletişim faaliyeti için, sürdürülebilirlik çalışmalarının gelişmesini, şirketlerin sürdürülebilirliği ana iş modeli olarak kabul etmeye başlamalarını beklemek gerekti. Bu da yeni kavramsallaştırmayla, “Sürdürülebilirlik İletişimi” başlığı altında ele alınacaktı.

Zarf ve Mazruf Artık Aynı Şeydir

Bugüne kadar, kurumların merkezi aklının ürettiği ürün/hizmet veya faaliyetleri, müşteriler, tedarikçiler, bayiler, genel kamuoyu, yerel ve

kamu otoriteleri gibi dış paydaşlara ve iç paydaş olarak kabul edilen çalışanlara iletmeye söz konusuydu. Ancak tüm süreçler tamamlandıktan sonra! Oysa bu yaklaşım, kurumlarla paydaşları arasında kalın bir duvar örmekten başka bir anlam ve yarar ortaya koymadı. Daha açık bir ifadeyle ve eskilerin deyişiyle bu çalışma biçiminde ortada bir zarf, bir de mazruf vardı. Mazruf, yani içerik (ürün, hizmet ve/veya faaliyet) bir zarfın, yani biçimin, iletişim dizgesinin içine koyuluyor ve alıcıya doğru postalanıyordu. Sürdürülebilirlik İletişimi’nin ise, aslında ortada ayrı bir zarf ve mazrufun, yani içerik ve biçimin olmadığı, olmaması gerektiği; üretilecek herşeyin değişik oranlarda bu paydaşlarla birlikte yaratılabileceği varsayımıyla hareket ettiğini söyleyebiliriz. Bir şirketin veya genel olarak kurumların, içinde bulunduğu tüm sosyal ve çevresel ekosistemden haberdar olabilmemesinin yegâne yolu da bu. Ve 21. yüzyılda haberdar olmak, bilgi sahibi olmak, üretim ve iş süreçlerinin en temel yapıtaşı aslında. Daha açık bir ifadeyle, hiçbir tesis, kurum veya şirket, gerçekte cıvata, spor ayakkabı, reklam, enerji ya da yoğurt üretmiyor; üretimin temel

taşı bilgi (boşuna **Bilgi Toplumu** da demiyoruz zaten) ve biz bu çeşitli bilgileri belirli bir mantık çerçevesinde bir iş akışına sokarak ürün veya hizmetler üretiyoruz.

Çalışanlardan Kurumsal Yurttaş Yaratmak

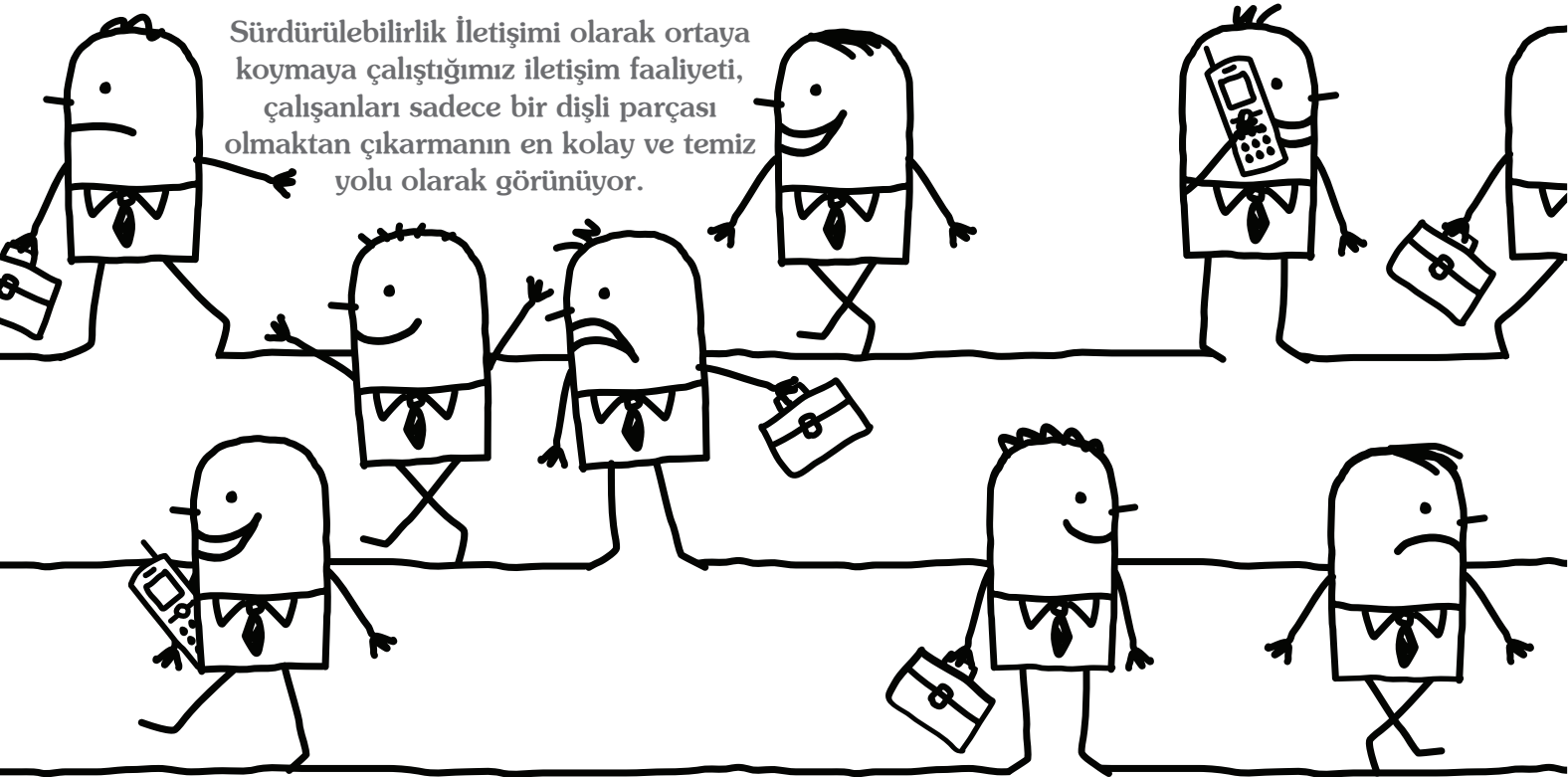
Peki, **İç PR-Dış PR** ayrımlarını kaldırarak, birbirleriyle bütünleştirerek ve Sürdürülebilirlik İletişimi'ni tüm süreçlerin içine adapte ederek, kurumlar neler elde edebilir? Çalışanlardan başlayalım. Hem kurumsal iletişim, hem de insan kaynakları (HR) birimlerinin İç PR başlığı altında yürüttükleri "**Çalışan Motivasyonu**" çalışmalarının küresel şirketler de dahil olmak üzere genel olarak başarısızlıkla sonuçlandığı söylenebilir. Ve bunu, sadece çalışan sirkülasyon oranlarından (**turnover rate**) bile görebiliriz ancak bu bile tam resmi veremeyecektir, çünkü çoğu zaman mutsuz ve motivasyonsuz dahi olsalar insanlar, yeni ve daha iyi koşullara sahip bir iş olanağı görmedikleri müddetçe, temel varoluş kaygılarıyla yerlerinden hareket et-

meyebilirler (ayrıca gidecekleri yeni yerin daha iyi olacağına da garantisi olmadığını bilirler). Burada önemli olan veri; çalışanların, kurumların gelişimine sundukları katkı, iş ve üretim süreçlerinde geliştirdikleri yenilikler, yeni ürün ve hizmetlerdir ve bunlar çoğu zaman doğru bir biçimde ölçümlenmezler. Bu konudaki en temel veri, kurum içi geliştirilen inovasyon ve yenilik oranları olabilir ki, bu hususta da kurumların çoğunun önemli bir zorluk içinde olduğu, yapılan tüm çalışmalarda açık bir şekilde görülebiliyor. Sürdürülebilirlik faaliyetlerini, teknik ve sadece ürün veya hizmet bazında ele almayan, tüm süreçlerine entegre etmeye çalışan, kısacası bizim Sürdürülebilirlik İletişimi olarak ortaya koymaya çalıştığımız iletişim faaliyeti, çalışanları sadece bir dışı parçası olmaktan çıkarmanın en kolay ve temiz yolu olarak görünüyor. Çalışanlardan kurumsal yurttaşlar yaratma çabası olarak ifade edebileceğimiz bu çalışmanın, değer yarattığını ve dolayısıyla işyerlerinde, kurumun bütünlüğünde varoluşu-

Monolojik Yaklaşımın Açmazları

İkna ve propagandaya dayalı, tek taraflı, asimetrik bir güç dengesinin hükmettiği Monolojik Yaklaşım, aslında temel bir kavrayış eksikliğinin ürünü olarak kabul edilmeli. Bu eksik kavrayışın, genel olarak kurumların ve özel olarak da özel işletmelerin, faaliyet gösterdikleri toplum, zorunlu olarak alışveriş içinde buldukları yurttaşlar, diğer toplumsal kurumlar ve onun da ötesinde yeni iktisat literatüründe "**Commons**" (**Müşterekler**) olarak nitelenen, tüm insanlığın ve canlıların ortak mülkiyetleriyle ilişkilerini doğru ve anlamlı olarak tanımlayamamalarından kaynaklandığı söylenebilir. İşletme ve kurumlar, geniş paydaşlı müştereklerle ve çok boyutlu karşılıklı ortak fayda/paydalarla ilişkilerini, sadece özel çıkarlara dayalı ve tek yönlü olarak tanımladıkları bu uzun dönem boyunca diyalojik yaklaşımın alanına girmeye ne ihtiyaç duydular ne de bir rekabet avantajı olarak gördüler.

Sürdürülebilirlik İletişimi olarak ortaya koymaya çalıştığımız iletişim faaliyeti, çalışanları sadece bir dışı parçası olmaktan çıkarmanın en kolay ve temiz yolu olarak görünüyor.

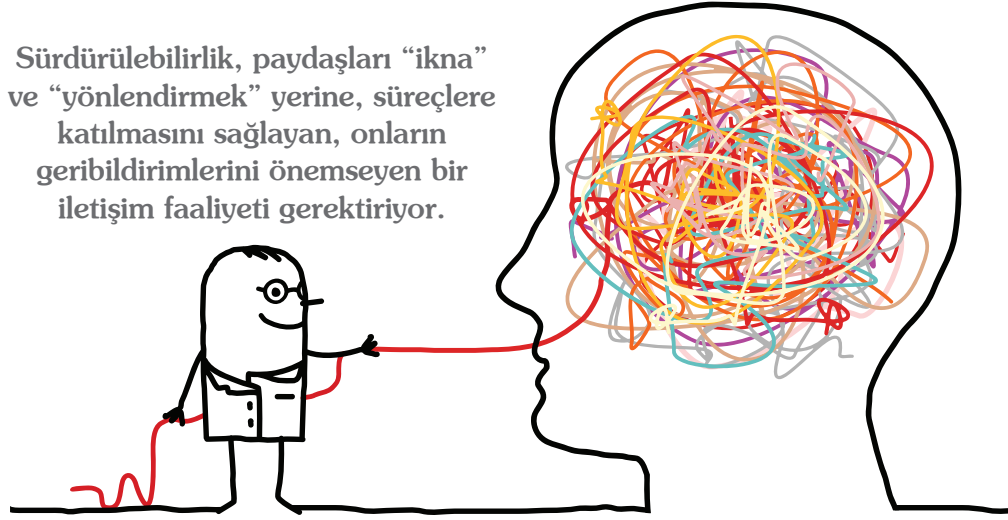
nu hissedebilen (ki her insanın en temel güdüsü varlığını hissedebilmesi ve diğerlerinin de bu varoluşu tanımasıdır) çalışanlar yaratacağını öngörmek gerekiyor. Tüm faaliyetlerin merkezindeki bilginin kölesi değil, sahibi ve parçası olduğunu hisseden çalışanların, ürün, hizmet ve yönetim süreçlerindeki inovasyon ve iyileştirmelerinin ne kadar büyük olabileceğini tahmin etmek zor değil. 21. yüzyılda şirketler eğer varılmak istiyorsa, bunu kölelerle değil, özgür insanların yaratıcılıklarıyla birlikte sağlayacaklar. Bu noktada, çalışan motivasyonundan söz etmek sizce de abesle iştigal değil midir? Varlığını hisseden, varlığını zaten hissettirecektir.

Doğru Fotoğrafı Doğru İnsanlarla Çekmek

Verdiğimiz bu örnekten ilerlersek, Sürdürülebilirlik İletişimi'nin ilk adımı, kurumun ve değer zincirinin doğru bir fotoğrafını çekmektir. Bu da yine, en yakın paydaş olan, kurumu en iyi tanıyan çalışanların katılımıyla gerçekleşebilir. Bunu en baştan **"çok akıllı", "herşeyi bilen, herşeye kadir"** merkezi bir kurumsal aklın yalıtık bir şekilde gerçekleştirmesi, hem eskisi gibi, insanların yaratıcılığından yararlanmamış olacak, hem de izleyen süreçler için çalışanların "varoluş" taleplerini yine sekteye uğratacaktır.

Peki, çalışanlarla birlikte çekilecek kurumun fotoğrafında ilk adım nedir? Yine bugüne kadar hatalı şekillerde ortaya konulan ve deyim yerindeyse fazlasıyla ayaklar altında çığneden **"misyon ve vizyon"**un gerçek anlamda tariflenmesi birinci adım olabilir. Yani ayakkabı satmak yerine, "İnsanların sağlığı için spor malzemeleri üretmek" ya da "Gezegenin ve insanın sağlığına yararlı olabilecek gıdalar üretmek" şeklinde tanımlanabilecek temel hedefler, kurumun bundan sonra nereye yöneleceğini, tüm paydaşların moti-

Sürdürülebilirlik, paydaşları "ikna" ve "yönlendirmek" yerine, süreçlere katılmasını sağlayan, onların geribildirimlerini önemseyen bir iletişim faaliyeti gerektiriyor.

"İşadamlarının Toplumsal Sorumluluğu" Ortaya Çıkıyor

İşletmelerin, toplum ve fiziksel çevreden tamamen izole adalar olmadıklarını fark etmeleri ve bunun da ötesinde kendi kurumsal geleceklerini, var oldukları fiziksel ve toplumsal atmosferin geleceğiyle doğrudan ilişkili olduklarını kavramaya yavaş yavaş başlamaları, diyalojik yaklaşımın ilk adımlarının atılmasını sağladı. Bu konuda **Howard R. Bowen**'in 1953 yılında yayınladığı, **"Social Responsibilities of Businessmen"** (İşadamlarının Toplumsal Sorumluluğu) isimli makalesi, genellikle bir milat olarak kabul edilir. O tarihten bu yana hem kurumlar pratik faaliyetleriyle, hem de akademisyen ve araştırmacılar, yayınladıkları bilimsel çalışmalarla kurumsal sosyal sorumluluk alanının gelişimine tanıklık ettiler.

vasyonlarının hedefini göstermek, son derece önemli bir adımdır. Sürdürülebilirlik İletişimi çalışmasında bu adımı, kurumun tüm paydaşlarının doğru ve anlamlı bir şekilde saptanması izlemelidir. Bu, değer zinciri boyunca çok titiz bir şekilde yapılması gereken bir çalışmadır. Tedarikçiler, bayiler, dağıtım kanalları, lojistik birimleri, müşteri-

ler, kamu otoriteleri, yerel yönetimler, kurumun etkilediği ve değdiği tüm yurttaşlar, ilgili sivil toplum kuruluşları, yerel örgüt ve derneklerin doğru bir şekilde saptanması, kurum ekosisteminin doğru bir şekilde tariflenmesini sağlayacaktır. Bundan sonraki adım ise yine Sürdürülebilirlik İletişimi ilkeleri doğrultusunda, paydaşları "ikna" ve "yönlendirmek" yerine, süreçlere katılmasını sağlayan, onların geribildirimlerini önemseyen, doğru iletişim kanallarını süregelen ve kurumsal olarak açan bir iletişim faaliyeti gerektirir. İletişim bu şekilde kurulduğunda, şirket ve kurumların, nasıl inanılmaz bir bilgi şebekesinin göbeğine oturduklarına inanmakta güçlük çekeceklerinden emin olabilirsiniz. **Alvin Toffler**'in daha 1980 yılında **Üçüncü Dalga (The Third Wave)** kitabında ortaya koyduğu ve Producer (üretici) ve Consumer (Tüketici) kelimelerini birleştirerek oluşturduğu **Prosumer** (change.org Türkiye direktörü **Uygur Özemi**, GoodforTrust.org çalışması kapsamında "Tüketici" kavramını öneriyor) kavramsallaştırmasını hatırlamakta fayda olabilir. Ürün veya hizmetlerin daha tasarım aşamasında, insan topluluklarının ve bireylerin akıl ve yaratıcılığını kullanma fikri üzerinde duran Prosumer, tüketicinin istemediği malları

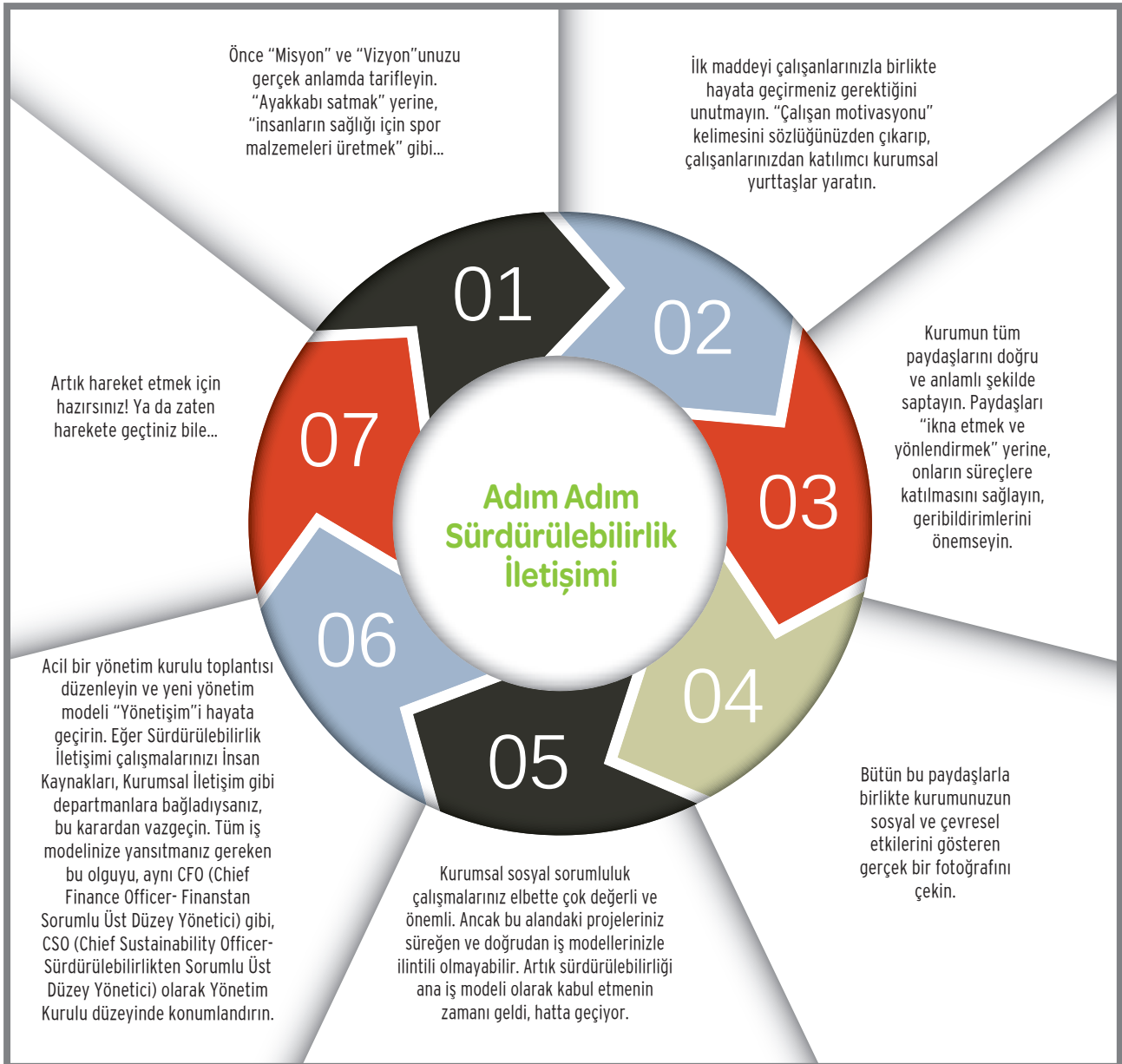
daha baştan tedavülden kaldırma ve gerçek ihtiyaçlarına dönük ürünleri belirleme konusunda önemli bir açılım sağlayabilir. Daha 21. yüzyılın inanılmaz online iletişim ve diyalog olanakları ortada yokken tedavüle sokulan bu fikir, zaman içinde üretim süreçleriyle de sınırlı kalmayabilir. Şimdiden birçok büyük şirketin, yurttaşlara, inovasyon temelli iletişimin kapılarını açtığını biliyoruz.

Çevresel Etkilerin Saptanması, Sosyal Etkileri de Ortaya Çıkartıyor

Bütün bu paydaş temelli iletişim faaliyetinin önemli sonuçlarından biri de, kurumun çevresel etki ve sosyal fayda analizi için önemli ipuçları ortaya koyması. 21. yüzyılda sürdürülebilirliği önüne bir hedef olarak koyan tüm kurumların çevresel etkilerinin gerçekleştiği yerleri tam olarak saptaması gerekiyor. Üretim,

tedarikçiler, tesisler, taşeronlar, lojistik, satış kanalları, bayiler, miadı dolan ürünlerin bertarafı ve belki akla gelmeyen tüm aşamalarını değer zinciri boyunca dikkatle izleyen kurumlar, çevresel etkilerini nasıl azaltabileceklerini çok daha net bir şekilde görebilecekler ve aksiyon alabileceklerdir.

Unutulmaması gereken bir başka nokta da, değer zincirinin aynı zamanda bir sosyal ilişki ağı oldu-

ğudur. Dolayısıyla çevresel etkiyi saptamaya çalışan bu çalışma, aynı zamanda sosyal etkisini de ortaya çıkaracaktır. Sürdürülebilir bir kurumun en temel misyonu ise “Çevresel etkisini azaltmak; aynı süreçte sosyal faydasını artırmak” değil midir? Sadece engelli veya çocuklar gibi dezavantajlı gruplar değil, gençler, kadınlar, yaşlılar ve giderek tüm yerel topluluklar üzerindeki olumlu sosyal etkisini artıran kurumlar, yeni yüzyılın yeni şartlarında ayakta kalmayı becerebileceklerdir.

Sürdürülebilirlik İletişimini Kurumun Neresine Koyacağız?

Bu yazı boyunca aktarmaya çalıştıklarımızdan, Sürdürülebilirlik İletişimi çalışmasını, kurumun içsel yapısında temel bir dönüştürücü etki alanı olarak tariflediğimiz kolaylıkla anlaşılabilir. Dolayısıyla,

Sürdürülebilirlik İletişimi’ni kurumun dikey ve yatay örgütlenmesinde nereye yerleştireceğimiz sorusu son derece kritik bir önem arz ediyor. Bu anlamda Sürdürülebilirlik İletişimi, kurumsal yapıda interdisipliner bir yer kaplamak zorunda, çünkü ne tek başına bir kurumsal iletişim faaliyeti, ne bir insan kaynakları çalışması, ne bir Ar-Ge merkezi, ne de bir pazarlama çalışmasıdır. Tüm bunları birbirine ekleyen, tüm bu çalışmaları birbiriyle haberleştiren ve sürdürülebilirliğin üçayağını, yani sosyal, ekonomik ve çevresel temelleri birbirine teyelleştirebilen bir yönetim modelinin ta kendisidir.

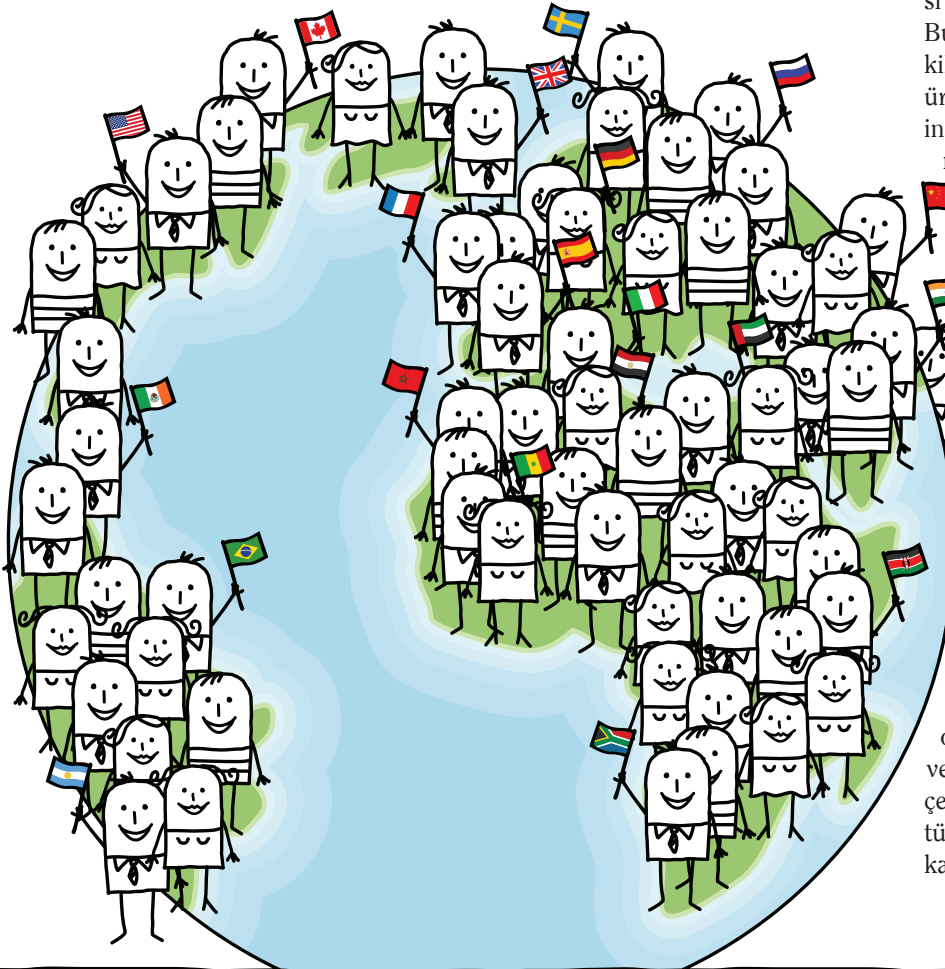
Kurumsal modellerde giderek daha ön plana çıkmaya başlayan **Governance**, yani Yönetişim olarak adlandırılan yeni yönetim modeli de, tüm paydaşlarla düzenli ve karşılıklı bir etkileşim üzerine kurulu-

yor. Bu anlamda Yönetişim modelinin temel icra araçlarından biri haline gelmesi son derece mantıklı olan Sürdürülebilirlik İletişimi, kurumun temel DNA’sına yerleştiğinde kurumların sürdürülebilirlik çalışmalarının çok daha sağlam rotalara oturması mümkün olabilir. Bu anlamda, sürdürülebilirliği, sadece bir iletişim faaliyeti değil, yönetim ve daha doğru ifadeyle Yönetişim modellerinin bir parçası olarak ele almak ve belki de artık **Sürdürülebilirlik Yönetimi ve İletişimi** olarak kavramsallaştırmak gerekecek. Sürdürülebilirliği tüm stratejilerine yansıtması gereken kurumların, bu olguyu aynı CFO (Chief Finance Officer- Finanstan Sorumlu Üst Düzey Yönetici) gibi, **CSO (Chief Sustainability Officer- Sürdürülebilirlikten Sorumlu Üst Düzey Yönetici)** olarak Yönetim Kurulu düzeyinde konumlandırması gerektiği ortada.

Bu anlamda 21. yüzyıl, çevresel etkilerini kontrol eden, sosyal fayda üreten, ürünleri veya hizmetleriyle insanların gelişimine katkıda bulunan ve tüm paydaşlarıyla katılımcı

ve şeffaf bir iletişim olanağı kuran şirket ve kurumların yani “Sürdürülebilirlik Yönetimi ve İletişimi”nin dönemi olacak gibi görünüyor. **Jürgen Habermas**’ın kaçırılmış

bir olanak olarak gördüğü burjuva kamusal alan, belki de bir başka düzlemde insanlığın kapısını tekrar çalıyor. **İletişimsel eylemin gücü**, birçok sosyal bilimci tarafından 21. yüzyılın kamusal alanı olarak kabul edilen online iletişim olanakları sayesinde yeniden doğuyor. Bunun tüm olanakları ortada. Sürdürülebilir bir gezegen ve sürdürülebilir bir toplumun gerçekleşip gerçekleşmeyeceğine ise tüm dünya yurttaşları hep beraber karar verecek. ○

'Sürdürülebilirlik' Bir İş Modeli... 'Sürdürülebilirlik İletişimi' de Vazgeçilmezi!

 Işıl ARIDAĞ; Ünite İletişim Yürütme Kurulu Başkanı

İnsan yaşamını ve doğanın geleceğini şekillendiren ekonomik, toplumsal ve çevresel şartların korunması ve iyileştirilmesi için bireysel sorumluluklarımızın yanı sıra, kitlesel erişime sahip iş dünyasına büyük görev düşüyor. Dünyanın ve ülkemizin sürdürülebilir kalkınması için **sürdürülebilirlik yaklaşımını** benimsemek, şirketler için artık bir tercih değil, bir zorunluluk, bir iş modeli. İş dünyasının, sürdürülebilirlik yaklaşımını tüm değer zincirlerinde benimsemesi elbette çok önemli. Ancak, bu anlayışın çalışanları, iş ortakları, tedarikçileri, müşterileri, tüketicileri başta olmak üzere tüm paydaşları tarafından benimsenmesi ve geleceğimiz için daha geniş çaplı, daha etkili, daha anlamlı ortak bir harekete imza atılması gerekiyor. İşte bu noktada **'sürdürülebilirlik iletişim yönetimi'** vazgeçilmez bir disiplin.

Ekonomik, toplumsal ve çevresel parametrelerde evrensel kriterleri

kabul eden bir iş modelini benimseyen, sürekli iyileştirme prensibiyle geleceğe dair verdiği sözleri yerine getiren, kısaca 'kurumsal sürdürülebilirliği' ilke edinmiş kurumların, iletişimlerini de sürdürülebilir kıldıkları takdirde güçlenecekleri, daha geniş ve daha derin iz bırakabilecekleri bir gerçektir. Dolayısıyla, kurumların iş hedefleri doğrultusunda yönettiği sürdürülebilirlik platformunun "sürdürülebilirlik iletişimi" ile derinleştirilmesi gerekiyor.

Sürdürülebilirlik iletişimi kapsamında olmazsa olmaz beş temel özelliği şöyle sıralayabiliriz:

Planlama: Sosyal paydaşlar ve hedef kitleler için ekonomik, toplumsal, çevresel boyutta sorumlu ve değer yaratacak iletişim stratejilerinin belirlenmesi; uzun vadeli yol haritasının açıklanması.

Şeffaflık: Sürdürülebilirlik iletişiminin, kurumsal sürdürülebilirlik politikalarının aynası olması; bu nedenle dürüstlük ve samimiyet ilkesinin benimsenmesi.

Hesap verebilirlik: Geçmişe dönük verilerin ve geleceğe dair söz ve iddiaların denetlenmesi ve ölçülmesi; bu nedenle değerlendirme kriterlerinin baştan netleşmesi.

İşbirliği: Sosyal paydaşların ve hedef kitlelerin "kurumsal sürdürülebilirlik" planlama ve kriterleri doğrultusunda süreç dahil edilmesi;

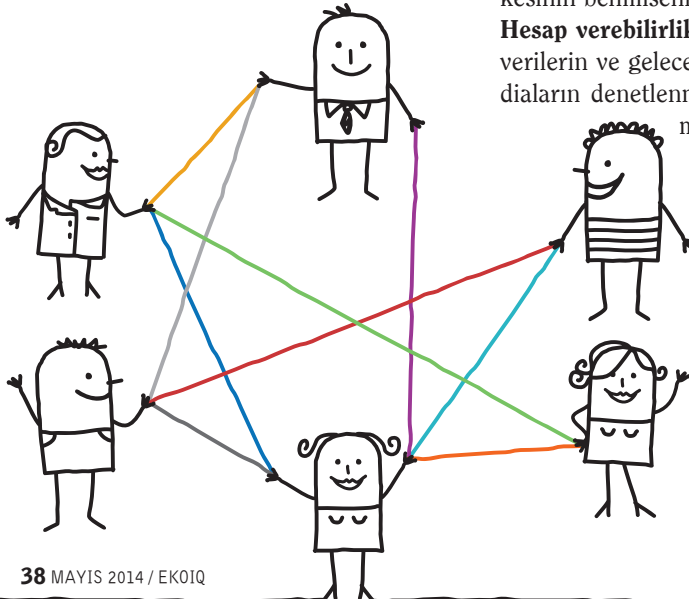

ortak akıl oluşturularak güç birliği yapılması.

Sorumluluk: Tüm paydaşların sorumluluklarının belirlenmesi, eş sorumluluk ve ortak akılla hareket edilmesi.

Ünite İletişim olarak, sürdürülebilirlik alanında bilgi, donanım ve deneyimimizi sürekli geliştirmeye yönelik bir program yürütüyoruz. Sürdürülebilirlik platformunun bayraktarlığını yapan müşteri portföyümüze teşekkür ederiz ki, sayelerinde sürekli öğreniyoruz. Biz de sorumlu olduğumuz tüm markaları bu platforma dahil etmek üzere çalışıyoruz. Böylece bu alanda daha geniş, daha derin bir iz bırakmayı hedefliyoruz. Sonuçta yarattığımız değerler bütünü ile gurur duyuyoruz. Bir diğer yandan, amacına ve kurulduğu günden bu yana doğru işler yaptığına inandığımız Sürdürülebilirlik Akademisi'ni kurumsal gönüllü olarak destekliyoruz.

Kısacası, **iletişim danışmanlığı ve rapor yayıncılığı** alanlarında uzmanlığımızla, dünyamız ve ülkemizin sürdürülebilir kalkınması amacıyla geniş kitlelerin sürdürülebilirlik yaklaşımını benimsenmesi için ciddiyetle çalışıyoruz. ○

Sürdürülebilirlik İletişimi: Tutarlı ve Çift Taraflı

 Fadile PAKSOY; Benchmark, Ajans Başkanı

Markalar satışlarını artırmak için pazarlamanın tüm araçlarından olabildiğince yararlanmaya çalışıyorlar. Çevremiz, hayatımız bizi sürekli bir yığın mesaj ve bilgi bombardımanına maruz bırakan reklamlarla dolu. Günümüzün yeni medya araçları sayesinde evimizde ve en özel anlarımızda bile bu iletişimin hedefi olmaktan uzak durmamız olanaksız.

Şirketler, tüzel kişiler olarak biz gerçek kişiler gibi topluma karşı bazı sorumluluklar taşırlar ve kurumsal vatandaşlar olarak içinde buldukları topluma karşı görev ve sorumluluklarını yerine getirdikleri oranda iyi kurumsal vatandaşlar olarak öne çıkarlar. Toplumun uzun vadeli refahının sağlanabilmesi için tüm vatandaşlar gibi şirketlerin de kendi sorumluluklarına ve etik değerlere uygun davranması, ekolojik, ekonomik, politik ve kültürel değerlerin sağlıklı biçimde devamlılığının korunması için sorumluluk almaları gerekir. İşte bu yaklaşım genel çerçevesiyle sürdürülebilirlik olarak ifade ediliyor.

Sorumlu kurumsal vatandaşlar toplumun ihtiyaçlarını öğrenir, onlar ve uygun çözümler üretir, paydaşlarını da dinleyerek iş süreçlerine onların etki etmesine izin verirler. Toplumsal ihtiyaçları ve paydaşlarının

Sürdürülebilirlik çalışmalarının iletişim etkinliklerinin hem içerik hem de ton açısından uygun biçimde tasarlanarak gerçekleştirilmesi, topluma doğru mesajların uygun bir dille aktarılması büyük önem taşıyor.

beklentilerini ve bunlara verdikleri karşılıkları şeffaf biçimde toplumla paylaşan sorumlu kurumsal vatandaşlar, gerçekleştirdikleri tüm çalışmalarla ilgili toplum karşısında hesap verebilir davranırlar. Kendi iş süreçlerini bütün bu değerler çevresinde geliştirerek sürdürülebilirlik kavramını iş yapış şekillerinin ayrılmaz bir bileşeni olarak konumlandırırlar. Tedarik, üretim, pazarlama, satış ve diğer tüm iş süreçlerini sürdürülebilirlik esasına göre tasarlayarak bu şekilde gerçekleştirmek üzere somut adımlar atmayan kurumların sürdürülebilirliğinden bahsetmek gerçekçi bir yaklaşım olmaz. Yalnızca çevresel sürdürülebilirlik konusunda adımlar atan kurumların ancak çevreye karşı sorumlu oldukları söylenebilir, sürdürülebilirlik bunun çok ötesinde çaba ve somut yaklaşım gerektirir. Sürdürülebilirlik yolunda adımlar atan kurumsal vatandaşlar verdikleri mesajlar ve iletişim içeriklerinin tutarlı ve sürekli olmasına da özen göstermelidirler. Toplumsal ve çevresel sorumluluk sahibi şirketler tüm faaliyetlerini etik, sosyal ve çev-

resel etkileri göz önünde bulundurarak ve beşeri, doğal, sosyal, üretilen ve mali varlıklara verdikleri değerini altını çizerek sürdürürken bu yaklaşımlarını doğal olarak kamuoyuyla paylaşmak da isteyeceklerdir.

Bu bağlamda sorumlu kurumsal vatandaşlar sürdürülebilirlik iletişim stratejilerini pazarlama iletişimi çalışmalarından bütünüyle ayırarak kurum itibarına yönelik olarak gerçekleştirmeli ve dürüst, şeffaf, paydaş katılımına açık biçimde tasarlamalıdır. Sürdürülebilirlikle ilişkili iletişim çalışmalarının tek taraflı değil **çift taraflı gerçekleştirilmesi ve verilen mesajların tutarlı ve sürekli bir yaklaşımla iletilmesi** önemli.

Sürdürülebilirlik çalışmalarının iletişim etkinliklerinin hem içerik hem de ton açısından uygun biçimde tasarlanarak gerçekleştirilmesi, topluma doğru mesajların uygun bir dille aktarılması, en az sürdürülebilirlik çalışmaları kadar önem taşıyor. Etkili ve doğru sürdürülebilirlik iletişimi yaklaşımları, sürdürülebilirliğin güçlenmesi için bir bileşen olarak da öne çıkıyor. ○

Etkiler, Kırılganlık ve Uyum

Hükümetlerarası İklim Değişikliği Paneli (IPCC) iklim konusunda çalışan bilim insanları ile devlet yetkililerinden oluşur. İklim değişikliği konusundaki en son bilimsel gelişmeleri incelemek ve raporlar hazırlamak bu panelin sorumluluğudur. Uzun hazırlık dönemlerinden sonra panel bu raporları 6-7 senede bir dünya kamuoyu ile paylaşır. Panelin üç alt çalışma grubu vardır. Bu çalışma gruplarından ilki iklim değişikliğinin bilimsel temelleri üzerine olan raporunu 2013 Eylül ayında açıkladı. İkinci grubun görev alanı iklim değişikliğinin görülen etkileri ve uyum üzerinedir. İkinci grubun raporu da geçtiğimiz günlerde yayınlandı. Burada sizlere bu raporun başlıklar halinde bir özetini vermeye çalışacağım.

Gözlenen Etkiler, Kırılganlık, Etkiye Açıklık ve Uyum

- Son yıllarda, iklimdeki değişik-

likler, tüm karalarda ve okyanuslarda doğal hayat ve insan sistemleri üzerinde değişik etkilere neden oldu.

- Birçok bölgede, değişen yağış rejimi veya kar ve buzun erimesi hidrolojik sistemleri değiştiriyor. Bu değişiklik su kaynaklarının miktar ve kalitesini etkiliyor.

- Birçok karasal, tatlı su ve deniz canlıları devam eden iklim değişikliğine cevaben kendi coğrafi yaşam alanlarını, mevsimsel aktivitelerini, göç yollarını, sayılarını ve türlerle olan etkileşimlerini değiştirdiler.

- Bölgeleri ve ürünleri geniş bir yelpazede tarayan birçok çalışmaya göre mahsul verimi üzerinde iklim değişikliğinin olumsuz etkilerinin olumlu etkilerinden daha yaygın olduğu görüldü.

- İklim etkilerine açıklık ve kırılganlık iklim-dışı faktörlerden ve genellikle farklı kalkınma süreçleri tarafından yaratılan çok boyutlu

eşitsizliklerden kaynaklanıyor. Bu farklılıklar iklim değişikliği risklerinin de farklı olmasının nedeni.

- İklimle ilgili tehlikeler, özellikle yoksulluk içerisinde yaşayan insanlar için, yaşam kaynaklarını negatif etkileyen diğer stres sebeplerini şiddetlendirebilir.

- Şiddetli çatışmalar iklim değişikliğinin sebep olduğu kırılganlığı artırıyor.

- Uyum bazı planlama süreçlerinin parçası haline gelmekle birlikte uyum uygulamaları halen sınırlıdır.

Gelecek Riskleri ve Uyum İçin Fırsatlar

- Beş kaygı verici neden (**Reasons for Concern - RFC**) sektörler ve bölgeler arasında önemli riskleri özetleyen bir çerçeve sunuyor. Bu nedenler şunlar:

(1) Bazı insan toplulukları ve ekosistemler gibi benzersiz ve

Prof. M. Levent KURNAZ
Boğaziçi Üniv.
Fizik Böl. ve Mercator/IPM
Araştırmacısı
mlkurnaz@gmail.com

tehdit altındaki sistemler şu anda bile iklim değişikliğinden dolayı ciddi risk altında.

(2) Aşırı yağışlar ve kıyı bölgelerinin sular altında kalması gibi aşırı hava olayları şimdiye kadarki ısınmayla bile iklim değişikliğinden kaynaklanan riskleri artırdı.

(3) Riskler düzgün dağılmıyor ve her gelişmişlik seviyesindeki geri kalmış bölgeler genelde daha fazla risk altında.

(4) İklim değişikliğinin biyoçeşitlilik ve ekonomi üzerinde meydana getirdiği küresel toplam etkiler artan sıcaklıkla birlikte artıyor.

(5) Artan ısınmayla birlikte bazı fiziksel sistemler ve ekosistemler ani ve geri dönülemez değişiklik riski altında.

● 21. yüzyıl boyunca iklim değişikliğinin en kurak subtropikal bölgelerde sektörler arasında su için rekabeti yoğunlaştırarak yenilenebilir yüzey suyu ve yeraltı su kaynaklarını azaltacağı tahmin ediliyor.

● Bu yüzyıl içinde, orta ve yüksek salım senaryolarının öngördüğü iklim değişikliği sulak alanlar dahil olmak üzere karasal ve tatlısu ekosistemlerinin yapısı, fonksiyonu ve bileşimi üzerinde bölgesel ölçekli, ani ve geri dönülmez yüksek risk oluşturabilme potansiyeli taşıyor.

● İklim değişikliği nedeniyle 21. yüzyıl boyunca ve ötesinde öngörülen deniz seviyesi yükselmesi, kıyı sistemleri ve alçak alanlar giderek sular altında kalabilecek,

kıyı selleri ve kıyı erozyonu gibi olumsuz etkileri yaşayacak.

● Orta ve yüksek salım senaryolarına göre okyanus sularının asitlenmesi özellikle kutup ekosistemleri ve mercan resifleri gibi denizel ekosistemler üzerine önemli riskler oluşturuyor.

● Bazı noktalar için geçerli olmasa da tropik ve ılıman bölgelerde yüzyıl sonunda 2 dereceyi aşan sıcaklık artışlarına neden olan iklim değişikliği uyum çabaları olmadan önemli bitkilerin üretimini (buğday, pirinç ve mısır) olumsuz etkileyecek.

● Gıdaya erişim, kullanım ve fiyat istikrarı gibi gıda güvenliğinin tüm yönlerinin iklim değişikliğinden etkilenmesi bekleniyor.

● Yakın gelecekte su mevcudiyeti ve temini, gıda güvenliği ve tarımsal gelirler üzerinde, gıda ve gıda dışı tarım ürünlerinin üretim bölgelerindeki değişimden doğan önemli etkiler bekleniyor.

● İklim değişikliği dolaylı yoldan yoksulluk ve ekonomik şoklar gibi çatışma nedenlerini artırarak, iç savaş ve grup içi şiddet şeklinde şiddetli çatışmaların risklerini artırabilir.

● 21. yüzyıl boyunca, iklim değişikliğinin etkilerinin özellikle kentsel alanlarda ve açlığın ortaya çıktığı çatışma noktalarında ekonomik büyümeyi yavaşlatma, yoksulluğu azaltmayı zorlaştırma, gıda güvenliğini daha da eritme, yeni yoksulluk tuzakları oluşturma ve varolanları kötüleştirme gibi etkileri olması bekleniyor.

Gelecekteki Riskleri Yönetebilmek

● Uyum yer ve bağlama özgüdür, tüm ortamlarda riskleri azaltmak için uygun, tek bir yaklaşım bulunamaz.

● Uyumun planlanması ve uygulanması bireylerden hükümetlere tüm seviyeler arasında tamamlayıcı eylemler yoluyla geliştirilebilir.

● Gelecekteki iklim değişikliğine uyumun ilk adımı bugünkü iklim değişkenliğine karşı kırılganlığı ve etkilenebilirliği azaltmaktan geçer. Bu stratejiler diğer hedefler için de ortak faydalar yaratacak eylemleri içerir.

● Kötü planlama, kısa vadeli sonuçları aşırı vurgulama, ya da sonuçları yeterince iyi tahmin edememe uyumun ters tepmesine neden olabilir.

● Sürdürülebilir kalkınma için iklim esnekliği olan çözüm yollarından beklentiler dünyanın iklim değişikliğini azaltmak için neler yapacağına bağlıdır.

● İklim değişikliğinin hızının ve büyüklüğünün artması uyum sınırlarının aşılması ihtimalini de arttırmaktadır.

● Ekonomik, sosyal, teknolojik ve siyasi kararlar ve eylemlerdeki dönüşümler iklim esnekliği olan çözüm yollarını etkinleştirebilir.

Görüldüğü gibi IPCC'nin ikinci çalışma grubu raporu bizlere bir yandan iklim değişikliğinin etkileri konusunda gayet karanlık bir tablo çiziyor ancak öte yandan da uyum konusunda almamız gereken önlemleri de açıkça gösteriyor, yeter ki biz bu uyarıya kulaklarımızı tıka-mayalım.

Tası Tarağı Toplayıp Gidemeyenlere Ara Formül

Kurulu düzeninizi bozup hayalinizdeki kırsal yaşama bir türlü geçemiyorsanız Muğla'ya bir bilet alın. Buket Ulukut ve Cem Aybek'in Fethiye Akdağlar'da kurduğu Tangala Keçi Çiftliği'ne davetlisiniz. Ama burada yan gelip yatmak yok. Keçi güdecek, peynir yapacak, suni gübre kullanmadan tarladan nasıl verim alacağınızı öğreneceksiniz. Ayrıca oluşturulan Tangala Proje Platformu'nda benzer projelerinizi tanıtmaya şansınız da var.

 Füsün AKAY

“ Bir gün tası tarağı toplayıp gideceğim bu şehirden. Kirli havası, kalabalığı, gürültüsü patırtısı canıma tak etti artık...”

“Beton binalar üstüme üstüme geliyor. Ah, yemyeşil bir köyde, bir dağın yamacında bir evim olsa da bahçesini çapalasam, meyve-sebze yetiştirip hayvan beslesem, zihnimi arındırsam...”

Bu tür cümleleri sarf etmeyen neredeyse yok çevremizde... Ancak çok azımız bunu becerebiliyor, sırt çantasını alıp yollara düşebiliyor. Çoğumuz ya hayallerimizi unutmak ya da ertelemek zorunda kalıyoruz. Ama belki hayat, bilgisayar programları gibi 1 ve 0'dan veya kimi zaman zannettiğimiz siyah ve beyazdan ibaret değildir. Belki başka “ara formüller” de mevcuttur.

“Bu iş o kadar da kolay değil, kurulu düzen bozulup nasıl sıfırdan bir hayat kurulur?” diyorsanız işte size ara bir formül. İşe güce birkaç gün ara verip Muğla'ya bilet alın... Fethiye Yakaköy'deki Tangala Keçi Çiftliği'ne gidiyoruz!

“Sürdürülebilir Kırsal Yaşam Projesi”

2008 yılında İstanbul'dan Fethiye Akdağlar'ın yamacındaki Yakaköy'e yerleşme kararı alan Buket Ulukut ile Cem Aybek'in hayali, “dağ köylüsü” olmaktı. Ulukut, üretim organizasyonu ve ihracat üzerine faaliyet gösteren şirketini kapatmıştı. Cem Aybek ise müzisyendi. Koca şehirden yanlarında getirdikleri tek şey yaşamsal ve kültürel birikimleriydi. Bunları Yakaköy'ün şartlarıyla harmanlayıp sürdürülebilir bir yaşam şekli oluşturmaları da pek kolay olmadı. Sade ve gönüllü hayatları, beş yıl kadar sonra da farklı bir boyut kazandı. 2009 yılından bu yana keçi yetiştir-

Katılımcılar, Tangala Keçi Çiftliği'nin her ihtiyacının karşılanmasında gönüllü olarak çalışıyorlar. Çiftlikte 35 metrekarelik kerpiç bir ev, keçilerin serbest yaşadığı 2 dönüm çalılık alan, 5 dönüm mera alanı var. 220 metrekarelik gönüllü evi ise Buket Ulukut ile keçilerinin yaşam alanı...

tirciliği yapan ikili, 2013 yılında Tangala Keçi Çiftliği'ni kurdu. Adını halk dilindeki "sincap"tan alan Tangala'yı bir süre sonra da bir proje platformuna dönüştürdüler. Oluşturdıkları modeli ve benzer sürdürülebilir kırsal kalkınma projelerini kamuoyuna duyurmak, birikimlerini paylaşmak için... Bu yıl oluşturulan platformun ilk çalışması ise "Sürdürülebilir Kırsal Yaşam ve Üretim Biçimleri Projesi". Amaç ise özetle şu: Kırsal yaşamın farklı bireyler ve topluluklar tarafından nasıl yönetilebileceğini, üretim biçimlerinin ve potansiyelinin neler olabileceğini göstermek... Yani, Yakaköy'deki çiftliğe gönüllü olarak gidip tüm faaliyetlere bizzat katılabilir, kurduğunuz hayalin provasını yerinde yapabilirsiniz. Sözü Buket Ulukut'a bırakıp, deneyimlerini ve Tangala Proje Platformu ile neleri hedeflediklerini dinleyelim...

Üç Madde ile Şehir Yaşamının Dezavantajları:

- Doğadan, yeşilden, kuş seslerinden mahrum bir yaşam ve bu doğal döngüden enerjisel olarak beslenememek.
- Gün doğumu ve batımını gözlemleyebilmenin, mevsimlerin geçişini yaşamının, insanı fiziksel ve ruhsal olarak dengeleyişini yaşayamamak.
- Fiziksel olarak çalışıp bir şeyler üretmekten yoksun, zihinsel faaliyetlere tutsak yaşamak.

"Gönüllü"ler Aranıyor

Yakaköy'de sürdürülebilir bir yaşam kurmanın zaman aldığı dile getiren Buket Ulukut, "Özellikle dağdaki ve genel olarak kırsaldaki yaşam pratikleri, şehir yaşamından çok farklı. Elinizin altında hemen ulaşabileceğiniz hayat kolaylaştırıcı şeylerden uzaksınız. Aslında, gereğinden fazla kolaylaştırılan hayatlarımızın bizi ne kadar az tatmin ettiğinin farkına varıyorsunuz. Kırsalın zorluklarına uyum sağlama sürecinde, bireysel arzular ve öncelikler doğrultusunda yürütülecek her türlü yaşamın sürdürülebilir olması da gerekiyor. Aksi halde yaptığınız her faaliyet ve en temel gündelik ihtiyaçlarımız size zor gelmeye başlar. Oysa hayat dayatıldığı kadar zor olmayabilir" diyor. Elde ettikleri deneyimleri isteyen herkesle paylaşmak istediklerini söyleyen Ulukut, amaçlarını

da şöyle anlatıyor: “2014 yılında Tangala Proje Platformu (TPP) topluluk sayfasını oluşturduk. Bu sayfanın amacı, hem Tangala Çiftlikleri’nde hem de diğer kırsal yaşam oluşumlarında gerçekleştirilmek istenen sürdürülebilir projelerin tanıtım ağı olmak. Bu sayede kırsal yaşamın farklı bireyler ve topluluklar tarafından nasıl yönetildiğinin, üretim biçimlerinin ve potansiyelinin neler olabileceğinin geniş kitleler tarafından gözlemlenebilmesini sağlayacağız. Platformun bir diğer amacı ise gönüllülük prensiplerinin ve işleyişinin pratik edilmesi. Kırsal yaşamın vazgeçilmez bir parçası olan ‘sürdürülebilir gönüllülük’ gündelik yaşamın bir parçası olmalı ve hem kırsalda hem de şehirde, toplumun geniş kesimleri tarafından sahiplenilmeli... İnanıyoruz ki bireyler sadece gözlemci olmakla yetinmeyip gönüllü katılımcılar olmaya başladıklarında her türlü kamusal faaliyet kolaylaşacak ve **imecenin tekrar gündelik yaşamımıza girmesiyle paylaşım biçimleri artacaktır.** TPP bu inanç doğrultusunda oluşmaya başlayan bir platform.” Ulukut, TPP’nin “Sürdürülebilir Kırsal Yaşam ve Üretim Biçimleri” adlı projesinin kapsamını ise bir cümleyle özetliyor: Çevreci kaynak kullanımının, sosyal eşitliğin, kültürel miras bilincinin, yerelde ve genelde işbirliğinin, ekonomik sürekliliğin, doğal kaynakların ve coğrafi çeşitliliğin verimli kullanılarak artırılması...

Kütüphanesi Bile Var

Çiftlik, çam ormanlarının kenarında yer alan **10 dönümlük arazi üzerinde kurulu.** İçinde 35 metrekaarelik kerpiç bir ev, keçilerin serbest yaşadığı 2 dönüm çalılık alan, 5 dönüm mera alanı, yeraltı peynir atölyesi ve mahzen odaları bulunuyor. 220 metrekaarelik alanı kapsayan taş ve kerpiçten yapılmış gönüllü evi ise Buket Ulukut ile keçilerinin yaşam alanı... Buket Ulukut’tan gönüllü evinin özelliklerini dinliyoruz: “Proje alanı olarak tasarlanan gönüllü evi, birçok yeni projeye ev sahipliği yapacak. Binanın içinde iki adet 16 metrekaarelik kıl çadır, ortak banyo/tuvalet, mutfak, kütüphane ve toplanma alanı mevcut. Bu alanda çeşitli atölyeler, kurslar, seminerler, kermesler ve festival-

Ulukut ve Aybek, Yaşadıkları Zorlukları Anlatıyor:

- ☘ Su şebeke suyu değil, pınardan kendimiz boruyla getiriyoruz. Her türlü patlama veya toprak kaymasında kazma kürek çalışmak gerekiyor.
- ☘ Dağda yaşayıp da tüp kullanmak zorumuza gitti. Her şeyimizi odun ateşinde pişiriyoruz. “Canım kahve istedi, suyu elektrikle kaynatayım” diye bir şey yok.
- ☘ Isınmak için odunuzu önceden alıp kurutmanız lazım. Ne de olsa “yaş, ancak kurunun yanında yanar”...
- ☘ Kilometreler uzadı; ülkemiz koşullarında kasabaya inmek bile maliyetli. Bisiklet iyidir...

Buket Ulukut, gönüllü evinin altında bulunan 60 metrekaarelik atölyede peynir üretimi yapıyor. Atölyenin hemen karşısında da dört adet mahzen bulunuyor.

ler düzenlemeyi amaçlayan Tangala Keçi Çiftliği’ne TPP destek olacak.” Sürdürülebilir Kırsal Yaşam Projesi’nin, katılımcılarına hem uygulama alanı olmayı hem de kendi projeleri için danışmanlık desteği sunmayı vaat ettiğini belirten Buket Ulukut, sürdürülebilirliği nasıl sağlayacaklarını ise şöyle açıklıyor: “Hayvancılık ve süt ürünleri alanlarında araştırma ve geliştirme yapılması, elde edilen deneyimlerin benzer platformlar ile paylaşılması yoluyla projenin sürdürülebilirliğini sağlamayı hedefliyoruz. **Sürdürülebilirlik, bizler için biyolojik ve kültürel çeşitlilikten beslenen bir döngü.** Hayvancılığın bir getirisi olarak süt

Buket Ulukut: "Gönüllüler, keçi bakımı ve ormanda keçi güdümü konusunda tecrübe edinebilecekler. Hevesli arkadaşlar keçi peyniri yapımında bana asistanlık yapabilir"

ürünlerinden peynir üretimi, projemizin artı değerlerinden sadece biri. Ekonomik sürekliliğin ihtiyaçlar doğrultusunda şekillenmesi ve yerel kalkınmaya katkıda bulunmasına özen gösterdiğimiz bu projede bizce asıl kazanım, sürekliliği olan ve mümkün olduğunca bağımsız bir yaşamı idame ettirebilmek. Bu amaç için gerçekleştireceğimiz faaliyetler genel olarak bir farkındalığın yaratılmasına hizmet etmekle beraber, hayal kurmanın gerekli olduğunu da vurgulayacak. Bu faaliyetleri de deneyim paylaşımının gerçekleştirildiği seminerler, üretim biçimlerini paylaşmak için atölye çalışmaları, yılda en az bir kez yerel kermes düzenlenmesi, çevre temizliği ve biyolojik çeşitliliğin öneminin farkına varılması için kamplar düzenlenmesi, gönüllülük prensiplerinin kültürler arası etkileşimine katkıda bulunmak ve doğal malzemelerle barınak yapımını teşvik etmek olarak özetleyebiliriz."

Indiegogo Kampanyası 3 Haziran'a Kadar Devam Edecek

Her türlü katılım ve desteğin beklendiği Tangala Keçi Çiftliği'nde gönüllüler neler yapacak? Yemeklerin hazırlanması ve çevre temizliğinin ortak çalışma alanları olduğundan işbirliğiyle yürütüleceğini dile getiren Buket Ulukut, tecrübe edilecek konuları da şöyle sıralıyor: "Gönüllüler, keçi bakımı ve ormanda keçi güdümü konusunda tecrübe edinebilecekler. Hevesli arkadaşlar keçi peyniri yapımında bana asistanlık yapabilecek. Ayrıca sebze bahçesi nasıl kurulur, bakımı nasıl yapılır, suni gübre ve ilaç kullanmadan nasıl verim alınır konularında bilgi sahibi olacaklar. Ceviz ağaçlarının bakımı, sulama, çevre düzenlemesi, yonca biçimi ve kurulması, aktivitelerde organizasyona destek olmak da diğer çalışmalar arasında..." Tangala Proje Platformu'na destek olmak isteyenlerin 3 Haziran'a kadar devam edecek Indiegogo kampanya sayfasını ziyaret edebileceklerini belirten Ulukut, "Oradaki armağanlardan birini seçerek bize destek olabilirler. Ayrıca platformumuzu Facebook TPP sayfasından ve TPP@TangalaProjeTwitter hesabından takip edebilirler" bilgisini de paylaşıyor. ○

Gelecek burada...Ya siz?

SB

2014

SUSTAINABLE BRANDS SÜRDÜRÜLEBİLİR MARKALAR İSTANBUL KONFERANSI 28-29 MAYIS

SAN DIEGO, LONDRA, RIO DE JANEIRO, BUENOS AIRES, İSTANBUL

Swissotel The Bosphorus

65+
KONUŞMACI

35+
OTURUM

1
ANA KULVAR

3
PARALEL KULVAR

3
WORKSHOP

GELECEĞİN MARKALARI BULUŞUYOR...

#SB14İstanbul

www.surdurulebilirmarkalarkonferansi.com

KAYIT İÇİN:
info@surdurulebilirlikakademisi.com
+90 212 274 25 16

andg

PLATİN SPONSORLAR

GÜMÜŞ SPONSORLAR

İLETİŞİM SPONSORU

BRONZ SPONSORLAR

MEDYA SPONSORLARI

DESTEKLEYEN KURUMLAR

KATKIDA BULUNANLAR

Özgür ÖZTÜRK

Akçansa Hammaddeler ve
Çevre Müdürü

ozgur.ozturk@akçansa.com.tr

Doğal Afetler, Biyçeşitlilik ve Su...

ABD’de hava koşulları kaynaklı elektrik kesintileri ikiye katlandı
İklim değişikliğiyle birlikte doğal afetlerde müthiş bir artış yaşıyoruz. Aşırı sıcak-soğuk havalar, şiddetli yağmurlar, kasırga, hortum ve tropik fırtınalar, aşırı sıcaklar sonucu çıkan yangınlar... İşin diğer ucunda tüm bunların sebep olduğu bir de büyük ölçekli elektrik kesintileri var. ABD’de son yıllarda yüzlerce milyon insanı etkileyen elektrik sistemi arızaları sıkça yaşanıyor. Bunun her yıl ülke ekonomisine yarattığı yüzlerce milyar dolar zarar da cabası. Veriler, 2003’ten bu yana aşırı hava koşullarından kaynaklı elektrik kesintilerinin ikiye katlandığını gösteriyor. ABD’de her yıl 15 milyon insan bundan direkt etkileniyor. İklim değişikliği risklerimizi katlıyor; alışmadığımız doğa olaylarına karşı hazırlıksız oluşumuz, geleceğimizi her yönden olumsuz etkiliyor. Sonuç: Kritik altyapıların hasar görmesi, gıda tedarikinin bozulması, su kaynaklarının azalması ve tüm bunlarla bağlantılı olarak dünya genelinde ölümlerdeki artış...
Sustainability @actsustainably
www.climatecentral.org

Şirketler biyçeşitlilik verilerini daha iyi kullanabilir mi?

Uluslararası Doğa Koruma Birliği

(IUCN) ve Dünya Sürdürülebilir Kalkınma İş Konseyi (WBCSD), iş dünyasının biyçeşitlilik yönetimini anlayışını geliştirmek için güçlerini birleştirdi ve bu maksatla bir kılavuz yayınladı. “**İş Dünyası İçin Biyçeşitlilik**” (**Biodiversity for Business**) isimli kılavuz, şirketlerin özellikle çevresel risk ve fırsatlarını değerlendirebilmeleri için her türlü kaynağı (standartlar, kılavuzlar, veriler, eğitimler) daha etkili kullanabilmelerini hedefliyor. Kılavuz, özellikle dört ana konuya odaklanıyor: Nesli tükenmekte olan türler, koruma alanları, küresel biyçeşitlilik önemi olan bölgeler ve ekosistem çökmesi durumunda doğacak riskler... Kılavuza WBCSD sitesinden ulaşabilirsiniz.

WBCSD @wbscd
<http://bitly/1IUSOlR>

İşinizle ilgili en iyi sürdürülebilirlik projesini seçebilirsiniz

Son çalışmalar, tüketicilerin şirketlerden sürdürülebilir iş beklentilerinin arttığını gösteriyor. Sürdürülebilirlik projelerine yapacağınız yatırımlarla bölgesel sağlık, çevre ve ekonomik şartları iyileştirirken, diğer taraftan da şirketinizin marka değerini de yükseltiyorsunuz. Müşterilerinizde ilgi uyandıran, değerle-

rine hitap eden projeler seçtiğinizde onlarla yarattığımız güven ortamını güçlendiriyorsunuz. İş odağınız ile ilgili seçeceğiniz projeler, tüm paydaşlarınızla yapacağımız iletişimi kolaylaştırıyor. Özellikle tedarik zincirinin kapsadığı alanda uygulayacağınız projeler, bu bölgelerdeki çevre/sosyal etkilerin azaltılmasına ve şirketinizle ilgili algının olumlu etkilenmesinedirekt yardımcı oluyor.

SustainableBrands @SustainBrands
<http://sbshare.co/1gWPCCT>

Enerjiye olan global açlık su kaynaklarını tehdit ediyor

Birleşmiş Milletler, artan enerji ihtiyacının dünyanın zaten kısıtlı olan su kaynakları üzerinde özellikle gelişen ve yükselen ekonomi bölgelerinde baskıyı artırdığı konusunda uyarı yaptı. 22 Mart Dünya Su Günü’nde yayımlanan “**Dünya Su Gelişim Raporu**”nda (World Water Development Report) özellikle elektrik üretimi ile su tüketimi ve çevresel endişeler arasında çelişkinin artışına vurgu yapıldı. Enerji üretiminde su kullanımının %15’ler seviyesinde olduğu, bunun 2035’te %20’ye, 2050’de ise %55’e çıkacağı tahmin ediliyor. Raporla enerji sektörünün büyük bir siyasi güç, suyun ise sadece bir konu ve endüstriden ibaret daha etkisiz bir olgu olduğu, her ikisinin koordineli olarak yönetilmesi gerektiği belirtildi. Bugün yaklaşık 768 milyon insan temiz içme suyuna ulaşamadan yaşıyor.

AfricanBiodiversity @AfricanBiodiv
<http://fb.me/2xIH69KVF>

Doğal Ormanları Sigortaladılar

Türkiye'nin ilk endüstriyel ağaçlandırma şirketi ENAT ile işbirliği yapan Lila Kağıt, 2023 yılına kadar 600 futbol sahası büyüklüğündeki alanda 700 bin ağaç yetiştirecek. Doğal ormanların giderek azaldığı ülkemizde hayata geçirilen proje, ardından gelecek girişimler için rol model oluşturuyor...

 Füsun AKAY

Tıp doktoru ve tasavvuf düşünürü Dr. Münir Derman'ın şu sözleri sık gelir oldu aklıma: "Ormanları harap edilen bir yerde yağmur duasına çıkmak ayıptır..."

Nedeni, son günlerdeki haberler... Antalya, Malatya, Gaziantep, Tekirdağ ve daha pek çok şehirde çiftçiler, köylüler ellerini açmış topluca dua etmede. Kurak geçen mevsim nedeniyle yağmur diliyorlar Allah'tan.

Sonuç?

Ne bulut var ne yağmur...

Birkaç bin yılda doğal ormanlarının yarısından fazlasını kaybetmiş olan ülkemiz topraklarında bu alanların %47'si düşük verimli ve tahrip edilmiş kategorisinde. Geriye kalan %53'lük kısmı oluşturan verimli ormanlar ise yangın, hayvan otlatma, tarla açma gibi nedenlerle zarar görmeye devam ediyor. Ve büyük bir tehlike daha var: Odun üretimi; yani ağaçların tüketimi. Mobilyadan kâğıda kadar pek çok ürünün yapımı için bugün Türkiye'de 17 milyon

metreküp civarında odun üretimi gerçekleşiyor. Uzmanlara göre bu rakam, 2020'de 50 milyona yaklaşacak. Ağaç mamulleri ve orman ürünleri sektörünün giderek büyüdüğünü de düşünürsek, doğal ormanlarımızın ciddi bir tehdit altında olduğu aşikar. Gelişmiş ülkelerin bu duruma aldığı tedbirlerden biri "endüstriyel ağaçlandırma alanları" oluşturmak. Bugün dünya genelindeki 3.09 milyar hektarlık doğal orman alanlarının %7'si bu amaçla kurulmuş durumda.

Türkiye'deki bu tehditkâr tablo karşısında duruma el açan değil, el atan girişimcilerimiz var neyse ki... Tekfen Holding Yönetim Ku-

Lila Kağıt Genel Müdürü Alp Öğücü, "Her yıl satmış olduğumuz ürüne eşdeğer olarak Türkiye'ye orman kazandırmayı planlıyoruz" diyor.

rulu Başkanı ve TEMA Vakfı Kurucu Onursal Başkanı Ali Nihat Gökyiğit'in önderliğinde, 26 kurucu ortak ile 2005 yılında hayata geçirilen ENAT (Endüstriyel Ağaç Tarımı San. ve Tic. A.Ş.) bu girişimlerden biri. Türkiye'de endüstriyel ağaçlandırma yapmak üzere kurulan ilk şirket olma özelliğine sahip olan ENAT'ın amacı, verimli topraklara sahip bozuk orman alanlarında kısa sürede hasat verecek ağaç yetiştirmek. 28 ortağıyla çalışmalarına devam eden ENAT, şimdiye kadar toplam 12.583 dönümden oluşan sahaya 39 bin adet badem, 1 milyon 700 bin adet sahil çamı ve kızılçam fidanı dikti.

ENAT'tan gelen bir diğer güzel haberse, temizlik kağıdı üreticisi Lila Kağıt ile yaptığı işbirliği... Üretimini tamamını endüstriyel ağaçlandırma alanlarından ithal ettiği selüloz ile gerçekleştiren Lila Kağıt, bu işbirliğiyle kâğıt sektörüne uygun Türkiye'nin ilk endüstriyel orman tarımı projesini de böylece başlatmış oldu.

Hasat 20 Yıl Sonra...

Lila Kağıt Genel Müdürü Alp Öğücü, ENAT ile yaptıkları işbirliğinin çıkış noktasını şöyle anlatıyor: "Türkiye'nin ilk ve tek 4 katlı kâğıt havlusunu 2012 yılında Sofia markamızla pazara sunduk. Reklam kampanyamızda üzerine basa basa söylediğimiz bir sloganımız var: 'Sofia Ormanları Yok Etmez'. Buradaki amacımız, gönül rahatlığıyla 4 katlı üretim yapabildiğimize ve bunu da doğal ormanları yok etmeden hayata geçirebildiğimize vurgu yapmaktı. Sonrasında da bir

Fotoğraf: Özgür GÜVENÇ

ENAT, şimdiye kadar toplam 12.583 dönümlük sahaya 39 bin badem, 1 milyon 700 bin adet sahil çamı ve kızılçam fidanı dikti.

sosyal sorumluluk projesi olarak endüstriyel ağaçlandırma alanlarında üretilmiş ağaçlara nasıl katkıda bulunabiliriz diye düşünmeye başladık. Araştırmamız neticesinde Türkiye’de özel sektör içinde konuya en fazla odaklanan ve yatırım yapan şirketin ENAT olduğunu öğrendik.”

ENAT’a sponsor olan ve Balıkesir’deki 30 dönümlük arazide çalışmalara başlayan Lila Kağıt’ın hedefi, ilk etapta 2023 yılına kadar 600 futbol sahası büyüklüğündeki (3.5 milyon metrekare) alanda 700 bin ağaç yetiştirmek. Yıllık üretim kapasitesi 150 bin ton olan Lila Kağıt, her yıl satmış olduğu ürüne eşdeğer olarak Türkiye’ye orman kazandırmayı planlıyor. Proje kapsamında “sahil çamı” olarak adlandırılan iğne yapraklı ağaçların dikimine başladığını söyleyen Öğücü, hasadın ne zaman alınabileceği sorusunu ise şöyle yanıtlıyor: “Ağaçların bu tür projelerde süratli yetişen cins ağaçlar olması gerekiyor. 20 yılda yetişen, cinsine göre 10-15 metre boylara ulaşan ve hemen arkasından yenilerinin de ekilebileceği ağaç cinsleri seçiliyor. ENAT, 20 yıl sonra yetiştirilen ağaçlarla her yıl yapılacak hasat sonucunda, 1 milyon dolarlık bir gelir elde edebilecek. Bu gelire de yeni alanlara dikim yapılması sağlanacak.”

Hammadde İthalatı Azalacak

Ağaç ve orman ürünleri tüketiminin her geçen gün arttığını vurgulayan Alp Öğücü, sözlerine şöyle devam ediyor: “Türkiye, son 15-20 yıldan

Prof. Dr. Melih Boydak: “20 Milyon m³’lük Açık Var”

Projenin danışmanlığını yapan isim ise endüstriyel ağaçlandırma uzmanı ve Işık Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Melih Boydak... Endüstriyel ağaçlandırmanın Türkiye’deki “doğal ormanların sigortası” olduğunu vurgulayan Prof. Dr. Boydak, “Böylece kırsal kalkınmaya katkı yapılır, doğal ormanlarımız üzerindeki kesim baskısı azalır ve döviz kaybı engellenir” diyor. Türkiye’nin yasal olmayan kesimler ve ithal edilen ürünlerle birlikte 20 milyon metreküplük odun açığının olduğunu söyleyen Prof. Dr. Boydak, bu açığın kapatılmasında büyük rol oynayacak endüstriyel ormanlarla ilgili şu bilgileri paylaşıyor: “Endüstriyel ormanların kesim yaşı 9-30 yıl arasında, hatta daha ince çaplı yetiştirmek istediğimizde bu süre 1 ila 5 yıl bile oluyor. Endüstriyel ağaçlandırmalar sulanan ve sulanmayan olarak ikiye ayrılıyor. Mesela kavak, sulanan endüstriyel ağaçlandırma türüdür. İğne yapraklılarda ise sulama yapılmaz. Türkiye’de endüstriyel orman kurmak için yeterli alan var. Endüstriyel ağaçlandırmalarda; kavak verimli tarım alanlarına, kızılçam ve sahil çamı ise yanmış olarak tarım yapılan alanlara iklim bölgelerine göre dikilebilir. Türkiye’de geçmişte KAV Kibrit Fabrikası’nın

Adapazarı ve Bursa’da endüstriyel ağaçlandırma yaptığını kaydeden Boydak, yonga levha ve melamin kaplamalı levha üreticisi ORMA’nın Isparta’da kavak ağaçlandırması yaptığını belirtiyor. Türkiye’de hızlı gelişen türlerle ağaçlandırmaların asıl sahibinin kamu kuruluşu olarak Orman Genel Müdürlüğü olduğunun da altını çizen Boydak, sözlerini şöyle tamamlıyor: “Orman Genel Müdürlüğü, bir program dahilinde mümkün olduğu kadar hızlı gelişen türlerle endüstriyel ağaçlandırma yapmak istiyor. ENAT ve diğer özel teşebbüsler, girişimlerini hızlandırırsa kamu desteğiyle endüstriyel ağaçlandırmalar gelecekte artacaktır. Bu politikalar devam ettiği takdirde yılda 20-30 bin hektar ağaçlandırma yapılabilir.”

“2023’ten İtibaren Yeni Arazi İhtiyacı Olmayacak”

Marmara, Ege ve Akdeniz bölgelerinde her yıl asgari 200 hektar sahada 300 bin fidan dikerek 18 yıl endüstriyel ağaçlandırma yapmayı planlayan ENAT; lif yonga, kâğıt ve ambalaj sanayiinin ihtiyacı olan ince çaplı odun üretecek. İlk ağaçlandırma çalışmalarına 2005 yılında Bursa Karacabey Kıranlar köyünde arazi satın alarak başladıklarını, Çanakkale'nin Ezine ve Gelibolu ilçelerinde de çalışmaların sürdüğünü belirten ENAT Kurucu Başkanı Ali Nihat Gökyiğit, “Karacabey’de dikilen 15 cm boyundaki çam fidanları, bugün 6-7 metre boya ulaştı ve badem fidanları meyve vermeye başladı. Projenin hedefine ulaşabilmesi için 2023 yılına kadar temin edilmesi gereken 36 bin dönüm sahaya yaklaşık 5.5 milyon fidan dikilmesi gerekiyor” bilgisini veriyor. 2023 yılından itibaren yeni arazi ihtiyacı olmayacağını açıklayan Gökyiğit, projenin sürdürülebilirliğini nasıl sağlayacaklarını da şöyle açıklıyor: “2014 yılı sonbaharında Karacabey sahasında ilk aralama kesimi ile odun hasadı yapılmaya başlanacak. 2023 yılına kadar her yıl bir sahada aralama kesimi yapılacak. Bu tarihten itibaren de her yıl bir sahada son hasıla kesimi ile odun üretimi yapıp aynı yıl yeniden ağaçlandırılacak. Böylece proje döngüsü sağlanmış olacak.”

Fotoğraf: Özgür GÜVENÇ

“Attığımız adımın meyvelerini bundan 20 yıl sonra alacağız. Dolayısıyla ülke çapında hemen bir seferberlik başlatılması gerekiyor”

bu yana kalkınma içinde olan bir ülke. İnşaattan mobilyaya kadar pek çok sektörün gelişmesine bağlı olarak ağaç ve orman ürünleri tüketimi de artıyor. Dünya genelinde toplanan atık kâğıt miktarı, sadece kâğıt sektörüne çok zor yetecek durumda. Bu nedenle son 7-8 yıldan bu yana endüstriyel ağaçlardan yetiştirilmiş sertifikalı selülozları kullanmak yönünde bir trend var. Biz de Lila Kağıt olarak projelerimizi ağaç yetiştirmeye kaydırmış durumdayız. Attığımız adımın meyvelerini bundan 20 yıl sonra alacağız. Do-

layısıyla ülke çapında hemen bir seferberlik başlatılması gerekiyor. Bu adımla sadece doğal ormanlarımız korunmakla kalmayacak, aynı zamanda birçok hammaddenin ithalatı da engellenmiş olacak. Dünyanın öbür ucunda kesilen bir ağacın Türkiye’ye getirilmesinin lojistik maliyeti de var. Endüstriyel ağacın en büyük katkılarından biri de oksijen sağlaması ve erozyonu engellemesi. Kısacası, ENAT’ın kurucusu Ali Nihat Gökyiğit’in tabiriyle ‘Bu işin her yerinden hayır fıskırıyor.’ Endüstriyel ağaçlandırma, kesinlikle teşvik edilmesi gerektiğine inandığımız bir iş...”

Sofia’nın yanı sıra Maylo, Nua ve Berrak markalarına da sahip olan Lila Kağıt’ın başka kurumsal sosyal sorumluluk projeleri de bulunuyor. TEMA ile hatıra ormanı kuran şirket; 2010 yılından bu yana Maylo markasının cirosunun bir kısmını TEGEV’e aktarıyor. ○

 eKO
2014 DESIGN

YEŞİLİ UNUTUN, RENGİMİZ ŞEFFAF!

www.ekodesignkonferansi.com

**EKODESIGN 2014'E
KATILAN ve KATKI
SUNAN HERKESE
TEŞEKKÜRLER!**

YEM **YAPI-ENDÜSTRİ
MERKEZİ**

Ana Sponsorlar

Bilgi Ortağı

Hizmet Sponsoru

Destekleyen Kurumlar

İletişim Sponsorları

Konca Çalkıvık
İş Dünyası ve Sürdürülebilir
Kalkınma Derneği Genel
Sekreteri

II. Sürdürülebilir Finans Forumu'nda Gündem “Ortak Sorumluluk” Olacak

Sürdürülebilir kalkınma kavramıyla birlikte gelişen sürdürülebilir finans, finansman araçlarında çevresel ve sosyal etkilerin hesaba katılması gerektiğini söylüyor. Yani, yeni bir yatırım yapmak istediğinizde bu yatırımın çevreye zarar verme riski yüksekse istediğiniz krediyi alamayabiliyorsunuz.

Günümüz bankacılık sistemi giderek artan şekilde, kaynakların nasıl daha doğru, sorumlu ve sürdürülebilir şekilde kullanıldığına dikkat ediyor. Özellikle on milyon doların üzerindeki yatırımlarda çevresel ve sosyal analiz raporları hazırlanıyor. Raporların sonucuna göre yatırım hayata geçiyor ya da geçmiyor. Sürdürülebilir finans, öncelikle bir

“vizyon” meselesi. Finans sektöründe üst düzey tarafından sahiplenilmedikçe, ardından tüm kuruma yayılmadıkça başarıya ulaşması imkânsız bir çalışma alanı. Bir yandan da kamu desteği gerekiyor, çünkü içinde yasal düzenlemeleri de barındırıyor.

Sürdürülebilir Finansta Bir Yıl Nasıl Geçti?

Sürdürülebilir finans konusu Türkiye’de ilk kez 2013’te İş Dünyası ve Sürdürülebilir Kalkınma Derneği (SKD) tarafından gündeme getirildi. SKD, 2013 Mayıs ayında “Sürdürülebilir Finans Forumu”nu gerçekleştirdi. Türkiye’den ve dünyadan uzman isimler bir araya geldi ve gün boyu, Türkiye’de sürdürülebilir

bankacılık, sürdürülebilir finans sektörünün küresel durumu ve uluslararası alanda sürdürülebilir finans uygulamaları tartışıldı.

Aradan geçen bir yılda sürdürülebilir finans konusunda Türkiye’de ve dünyada neler olduğunu ise 16 Mayıs 2014’te, **Borsa İstanbul**’da yapılacak toplantıda öğreneceğiz. Gündemimizdeki önemli kavramlardan biri “**sürdürülebilir finansta ortak sorumluluk**” olacak. Bankaların uluslararası finans kuruluşları ile ortaklığı, çalışanların katkısı, çevreye duyarlı ürünlerin üretimi için yeni düzenlemeler; çevresel, sosyal ve yönetimsel kriterleri olumlu etkiliyor. “Ortak sorumluluk” finansal karar alma sürecini de kısaltıyor.

Forumda bankaların iyi örnek uygulamaları, sürdürülebilir yatırım, Borsa İstanbul Sürdürülebilirlik Endeksi, yatırım süreçlerine çevresel, sosyal ve yönetimsel kriterlerin dahil edilmesi, sürdürülebilir sigortacılık gibi konuların yanı sıra, **sürdürülebilir ekonomi için iş dünyasında kadının rolü** de tartışılacak.

SKD olarak sürdürülebilir finans konusunu çok önemsiyoruz, farkındalık yaratılması gerektiğini düşünüyoruz. Bu farkındalık oluşmazsa birçok şirket gelecekte iş yapamaz hale gelecek. Şirketlerin stratejileri ve iş yapış biçimleri, sürdürülebilirlik kriterlerine uyumlu hale gelmediği sürece bir takım zorunluluklarla karşı karşıya kalacaklar. Bugün tavsiye edilen pek çok konu, yarı zorunluluk haline geldiğinde artık pek çok şirket için geç olacak. İşte bu yüzden Sürdürülebilir Finans Forumu Türkiye açısından çok önemli.

“Sürdürülebilir finans konusunda Türkiye’de ve dünyada neler olduğunu 16 Mayıs’ta Borsa İstanbul’da yapılacak toplantıda öğreneceğiz”

Demokrasiziz Sürdürülebilirlik Anasonsuz Rakı Gibi!

Bir süredir sürdürülebilirlik tartışmalarında çubuğu, çevreden “demokrasi, insan hakları ve katılımcılık”a doğru da bükmeye çalıştığımız farkında olmalısınız. Bu, elbette ki, biraz ülkede yaşadığımız konjonktürle ilgili. Ama biraz dünyayı takip edince, bunun sadece yerel bir sorun olmadığını da görüveriyorsunuz. İngiltere merkezli Demokrasi ve Sürdürülebilir Kalkınma Vakfı, tam da bu çizgide ilerleyen çalışmalar yapıyor ve bizim de radarımıza giriveriyor.

 Balkan TALU

Bugün sürdürülebilirlik tartışmalarının kapsamının “iklim değişikliğini engellemek için neler yapabiliriz? Bu konuda nasıl çözüm bulabiliriz” sorularını çoktan aştığını söylemekte sakınca yok herhalde. İş giderek, bir çevre sorunundan; insan hakları, sosyal adalet ve paydaş katılımını da içine alan daha geniş bir bağlama yerleşiyor ve doğal olarak genel demokrasi şemsiyesini tartışma menziline dahil ediyor.

Bu anlamda, İngiltere merkezli **Demokrasi ve Sürdürülebilir Kalkınma Vakfı'nın (Foundation for Democracy and Sustainable Development - FSDS)** dikkatimizi çekmemesi de herhalde şaşırtıcı olurdu. Sürdürülebilirlik ve demokrasi tartışmalarının bir arada yapılması gerektiğini vurgulayan FSDS, bu tartışmayı başlatabilmek adına bir Demokrasi ve Sürdürülebilirlik Manifestosu da yazmış. Öyle manifesto deyince hemen ürkmeyin; metin sadece üç sayfa ve altı slogan cümleden oluşuyor.

Hani Nerede Katılım?

Manifestonun ilk sloganı şöyle: “Sürdürülebilirliğin, gelişen bir demokrasiye ihtiyacı var”. Kısaca FSDS bizlere, “Demokrasilerde asla ‘miş gibi’ yapılmasına tahammül olmaz. Demokrasi demek sadece seçim ve oy kullanma demek değildir. Vatandaşların sürece tam katılımının sağlanması için sağlam bir yurttaşlık bilinci eğitimi, bütün ötekilerin, dışlanmışların karar süreçlerine katılımının sağlanması gerekir” diyor.

reçlerine katılımının sağlanması gerekir” diyor. Vakıf temsilcileri, kendi karar alma süreçlerine hem doğrudan paydaşlarını, hem de online katılımcıları dahil ederek kapsayıcılık konusunda ilk önce kendi evlerinin önünü temizlemeye de çalışmışlar.

İkinci maddenin başlığı ise **uzun vadeli düşünmek**. Bu noktada Vakıf, demokrasi ve sürdürülebilirlik arasındaki bağları da kurmaya başlıyor. Söz konusu başlıkta esas vurgu, kısa vadeli çıkarlar için gezegenin sürdürülebilirliğinin kurban

edilmemesi ve uzun vadeli planlar yapılabilmesi için demokrasinin bir araç olarak kullanılması. Demokrasi ve Sürdürülebilir Kalkınma Vakfı ise kurumların bu yeni sürece uyum sağlayabilmesi ve entegre olabilmesi için katkı sunmaya hazır olduğunu beyan ediyor.

İlk Hedef Sürdürülebilirlik

Manifestonun üçüncü maddesinde ise, kamu kuruluşlarına sürdürülebilirliği ana hedef olarak belirleme çağrısı yapılıyor. Ulusal ve küresel bütün kuruluşların sürdürülebilirliği

FSDS bizlere, “Demokrasi demek sadece seçim ve oy kullanma demek değildir. Vatandaşların sürece tam katılımının sağlanması için sağlam bir yurttaşlık bilinci eğitimi, bütün ötekilerin, dışlanmışların karar süreçlerine katılımının sağlanması gerekir” diyor.

İngiltere merkezli Foundation for Democracy and Sustainable Development – FSDS, ismine uygun bir şekilde bir mütevelli heyeti tarafından yönetiliyor. Heyetin başkanlığını şu anda Halina Ward üstlenmiş durumda.

öncelikli gündem maddesi olarak ele almaları gerektiğini vurgulayan bu çağrı, bakanlıklardan yerel yönetim birimlerine, siyaset ve bürokrasinin her katını kapsıyor. Demokrasi ve Sürdürülebilir Kalkınma Vakfı'nın konvansiyonel politikalara yönelik en büyük eleştirisi, söz konusu icraatların çok büyük çevresel hasara yol açmış olması ve zenginle fakir arasındaki makası her geçen gün daha fazla açmasına neden olması. FSDS bu noktada, sosyal sorumluluk girişim ve inovasyonlarına büyük önem veriyor. Vakfın en hassas olduğu noktalardan biri de şeffaflık. Vakfın, her düzeydeki siyaset ve yerel yönetim adaylarının finansal olarak nasıl desteklendiği üzerinde oldukça fazla durduğunu söylemekte fayda var. Temel kıstas ise şu: Vekiller temiz, sağlıklı bir çevre ve eşitlik için mi rekabet edecekler, yoksa şirketlerin ticari çıkarları, kâr hesapları daha mı ağır basacak? Basit ama her halükârda yanıtlanması, ele alınması gereken bir soru...

Aktif Vatandaşlar Geliyor

Bütün bunların gerçekleşebilmesi için de, gelecek kuşakların eğitil-

mesi gerekiyor tabii ki. Bu yüzden dördüncü başlık eğitim konusuna odaklanılmış. İngiliz orijinli kuruluş en çok yurttaşlık bilinci ve sürdürülebilirlik arasında bir köprü kurulabilmesi üstünde duruyor. Demokrasi ve Sürdürülebilirlik Vakfı, bu "aktif" vatandaşların yetiştirilmesi görevini de, yerel yönetimlerin üstlenmesi gerektiğini düşünüyor. Eğitim süreçlerinin düzgün işleyebilmesi içinse, bilginin güçlü olanın elinde değil, herkesin ulaşabileceği yerde olması gerektiği vurgusu öne çıkıyor. Kamuoyu kanaati de doğru bilgiyle oluşturulmalı.

Altıncı ve son slogan cümle ise bunun sebebini özetliyor aslında: Biz olmadan, bizim hakkımızda karar verilemez. Meali de şöyle: Kamusal bir karar alınırken sadece belli zümrelerin değil, herkesin ihtiyaçları ve duyarlılıkları göz önünde bulundurulmalı.

Şu anda buraya kadar her şey bir demokrasi ve vatandaşlık yazısı gibi duruyor. Bunun sürdürülebilirlikle olan bağlarına gelince işin birinci ayaklarından biri şeffaflık. Sonuçta bundan sadece birkaç yıl sonra nasıl kentlerde yaşayacağımız, ali-

nacak bu kararlara bağlı. Birtakım büyükleri küstürmemek için fosil yakıtlara bağımlı kalmaya devam mı edeceğiz, yoksa yenilenebilir enerjiyi daha mı ciddiye alacağız? Bizdeki kentsel dönüşüm projelerini bir düşünün. Ortalık şantiye alanına dönmüşken biz bu kararların nasıl alındığını, hangi STK'ların görüşüne başvurulduğunu ya da başvurulup başvurulmadığını biliyor muyuz? Diğer önemli bir soru ise şu: Hem bizde hem de dünyanın diğer ülkelerinde hangi kamu kuruluşları (hem yerel yönetimler hem de merkezi hükümetler bazında) ana çerçevesini sürdürülebilirlik olarak koydu ortaya? Türkiye, Çin ve ABD gibi ülkeler neden ısrarla karbon emisyonu azaltımı konusunda taahhüt vermekten kaçınıyor?

Demokrasi ve Sürdürülebilir Kalkınma Vakfı, bu soruları soran aktif vatandaşların sesini duyuran bir sivil oluşum olarak sahnede yerini alıyor. Ama insan, yaşadığımız şu çalkantılı günlerde, bu soruların Türkiye siyaset geleneğine, yapılmasına ve kültürüne tercümesini yapacak kimseleri, kurumları aramadan edemiyor doğrusu... ○

Bu Kampüste Mavi ile Yeşil Bir Arada!

Hayır; Akdeniz'in ya da Ege'nin gizli saklı bir köşesinde kalmış, bakir bir koy değil burası. Türkiye'nin ilk denizcilik ihtisas üniversitesi Piri Reis'in İstanbul Tuzla sahilinde hayata geçirdiği, ülkenin ilk yeşil kampüsü... Dünyada şimdiye kadar 326 binaya verilmiş "BREEAM -BESPOKE Very Good" sertifikasının sahibi olan yerleşkede domestik su ihtiyacı tamamen denizden karşılanıyor, trijenerasyon sistemiyle 750 kW'lık enerji ihtiyacının 550 kW'ı üretiliyor. Piri Reis Üniversitesi Tuzla Kampüsü'nün mimari tasarımını gerçekleştiren Kreatif Mimarlık Kurucu Ortağı Aydan Volkan ile projenin özelliklerini ve detaylarını konuştuk...

 Füsün AKAY

 Özgür GÜVENÇ

Türkiye'nin ilk ve tek denizcilik ihtisas üniversitesi Piri Reis Üniversitesi, aynı zamanda ülkenin ilk uluslararası "BREEAM-BESPOKE Very Good" sertifikalı yeşil kampüsüne sahip. Deniz Ticaret Odası (DTO) bünyesindeki **Türk Deniz Eğitim Vakfı (TÜDEV)** tarafından 2008 yılında kurulan ve 2010 yılında eğitim-öğretime başlayan üniversitenin amacı, sadece alanında dünyanın saygın üniversitelerinden biri olmak değil... Kaynakların verimli ve çevreye duyarlı şekilde kullanılması farkındalığıyla hareket eden yönetim, İstanbul Tuzla sahilinde kurduğu yeşil kampüsüyle pek çok kurum ve kuruluşa örnek olurken, bir yandan bu ikinci öğrencilerine aşıyor.

Tatlı su ihtiyacının tümünü denizden karşılayan üniversite, 750 kW'lık enerji ihtiyacının yaklaşık 550 kW'lık kısmını da trijenarasyon yöntemiyle

elde ederken, aynı zamanda elektrik üretimi sırasında açığa çıkan enerji ile kışın ısıtma, yazın soğutma yükünün %50'sini karşılıyor. Üniversitenin bu başarısının ardında mimarından mühendisine, müteahhidinden danışmanına kadar dinamik ve heyecanlı bir ekip var. Bu ekipteki isimlerden biri de üniversitenin mimari tasarımını gerçekleştiren Kreatif Mimarlık Kurucu Ortağı Aydan Volkan. Bugüne kadar birçok yeşil bina projesinde yer aldığını belirten Volkan ile "Tüm çalışmalarım bir yana, Piri Reis Üniversitesi bir yana" dediği, büyük bir gönül bağının olduğu kampüsü ve özelliklerini konuştuk.

Bilgi ve Deneyime Duyulan Güven

Aydan Volkan, birçok örnekte görüldüğü üzere projeye sonradan dahil olan mimarlardan değil. Üniversitenin kuruluş kararı açıklandığından

"Türk Deniz Eğitim Vakfı, daha ilk günden çevreci bir kampüs kurmaya karar vermişti. Bu, Türkiye'de bir mimar için lükstür, çünkü genelde işvereni ikna etmeye çalışmak durumunda kalırsınız"

bu yana sürecin içinde. Bu durumu 'bir mimar için lüks' olarak değerlendiren Aydan Volkan, "Vakıf, ilk günden çevreci bir yapı kurmaya karar vermişti. Bu, Türkiye'de bir mimar için lükstür, çünkü genelde işvereni ikna etmeye çalışmak durumunda kalırsınız. Türkiye gibi ekonomik istikrarı sıkıntılı olan bir ülkede konvansiyonel bir bina 100 birime mal oluyorsa, yeşil bir binanın neden 120 birime mal olduğunu ve kazanımları açıklamak gereklidir. Bu projede ise DTO Başkanı ve Piri Reis Üniversitesi Mütevelli Heyeti Başkanı Metin Kalkavan, DTO Yönetim Kurulu ve Piri Reis Üniversitesi Mütevelli Heyeti üyeleri Rıdvan Kartal ve Sualp Ömer Ürkmez başta olmak üzere tüm akademisyen ve yöneticiler, projenin başından itibaren sürecin tüm aşamalarında yer aldılar. İşveren olarak en önemli özellikleri, bilgi ve deneyime duydukları güven ile yatırım maliyetlerini karşılaştırmalı olarak çok iyi değerlendirmeleridir. Onları tanımış ve birlikte çalışmış olmaktan çok gurur duyuyorum" diyor.

Akıllı Bina Olma Özelliklerine Sahip

İhtisas alanı denizcilik olan dünya genelindeki 22 üniversitenin 7'sini ekiple birlikte yerinde incelediklerini ve önemli bilgiler edindiklerini belirten Aydan Volkan, kampüsün özelliklerinden birkaçını şöyle sıralıyor: "Mimarimizin bir parçası olarak, 60 bin metrekarede kurulan 5 bin öğrenci kapasiteli kampüsün bütün tatlı su ihtiyacı denizden karşılanıyor. Trijenerasyon sistemiyle tesisin şu anda 750 KW'lık enerji gücünün 550 KW'ını üretiyoruz. Üretim için gerekli kondens suyunu da denizden alıyoruz. Yaz aylarında sıcak suyun yüzde 60-70'ini, kış aylarında ise yüzde 30-40'ını yapı bloklarımızdan birinin çatısında bulunan güneş panelleri aracılığıyla sağlıyoruz. Arıtma sistemleri ile gri su toplama işlemi yapılıyor. Lavabo ve duşlardaki atık

Akıllı bina olarak tasarlanan kampüsün elektrik, elektronik, mekanik, güvenlik ve telekomünikasyon sistemleri BMS Odası'ndan anbean takip ediliyor...

Sürdürülebilirlik, Lisans ve Lisansüstü Programlara Dahil Edilecek

Piri Reis Üniversitesi olarak "sürdürülebilirlik" kavramını hayata geçirmek istediklerini ve bunu bir eğitim kampüsü ile gösterdiklerini belirten **Piri Reis Üniversitesi Rektör Vekili Prof. Dr. Oral Erdoğan**, "BREEAM (BRE Environmental Assessment Method) sertifikası ile binalarımızın ne kadar enerji verimli, su verimli ve sağlıklı bir yapıda olabildiği ile ilgili dört farklı seviyeye göre derecelendiriliyorsunuz. Tıpkı bir karne gibi. Böyle bir yatırım kararı almaktan son derece memnunuz. Bu durum yalnız ülkemiz için değil, uluslararası arenada da bir övünç kaynağı bizim için. Denizler hepimizin. Sadece denizlere değil, içinde yaşadığımız ve azami bir şekilde faydalandığımız çevreye karşı da sorumluluklarımız var. Piri Reis Üniversitesi kampüsü bu sorumluluğun sözde olmadığını ispatı" diyor. Üniversitenin mevcut müfredatının içinde

çevresel konuların işlendiği bilgisini veren Prof. Erdoğan, şu sevindirici haberi de paylaşıyor: "Mühendislik fakültesinde ileriye dönük olarak hem lisans hem de lisansüstü programlarına su ve enerji verimliliği, sağlık ve konfor, ekoloji ve sürdürülebilir ulaşım gibi konuları dahil etmeyi planlıyoruz."

su artılarak klozetlerin rezervuarlarında kullanılıyor. Ayrıca kışın toplanan yağmur suyu da artılarak klozetlerin rezervuar su ihtiyacı için kullanılıyor. Kampüs aynı zamanda akıllı bina olarak tasarlandı. Merkezi otomasyon ile tüm elektrik, elektronik, mekanik, güvenlik ve telekomünikasyon sistemlerini BMS odamızdan anbean takip edebiliyoruz. Eğitim-öğretime açılan üç binamızın çatısı yeşil çatı özelliğine sahip. Aydınlatmada ise mümkün olduğunca güneş ışığından yararlanmaya çalıştık. Eğer aydınlatmayı konvansiyonel olarak gerçekleştirseydik, bugün kampüsün aylık aydınlatma gideri 120 bin TL olacaktı. Gün ışığının geliş seviyesini algılayan aydınlatma otomasyon sistemi ile bu rakam 24 bin TL'ye indi.”

“Corten” Panellerde Cıva Yok

Dış cephedeki “corten” panellerin mekanik soğutma sistemleri ve ay-

dınlatmadaki rolü büyük. “Eskitme çelik” olarak da bilinen corten’in kampüs inşasında kullanılmasının, espri konusu olduğunu da hemen belirtelim. Aslında haksız da sayılmazlar, çünkü dış giydirmede kullanılan corten paneller paslı bir görünüme sahip olduğundan eski ve kullanılmış imajı veriyor. DTO üyelerinin “Paslı panellerle kandırdın bizi” diyerek espri yaptığını belirten Aydan Volkan’ın verdiği bilgiye göre corten, hava koşulları ile buluştuktan üç yıl sonra lekesiz, kahverengi bir panel haline geliyor. Corten panellerin yaz-kış değerlerine göre uygun açılımı gerçekleştirdiğini ifade eden Volkan, “Corten, cıva içermediği için doğaya zarar vermiyor ve yüzde 100 geri dönüşüyor. **Güneş ışığını yapının içine kontrollü alıp, ultraviyole ışınlarını absorbe ediyor.** Corten, Avrupa ve Amerika’da gemi gövdesi yapımında kullanılıyor. Oysa Türkiye,

Çin, Hindistan gibi ülkelerde gemi gövdeleri hâlâ cıvalı sac ürünlerle yapılıyor. Türkiye’de talep azlığı sebebiyle panellerin %35’ini Ereğli Demir-Çelik Fabrikası’ndan aldık. Geri kalan kısmını ise yurtdışından gemi ve tren yoluyla getirttik. Kampüsün inşaatı sırasında corten dışında temin edilen malzemelerin transportu sırasında BREEAM kriterleri çerçevesinde, karbon ayakizi hesapları yapılarak mümkün olan her lokasyondan taşıma işinde tren ve denizyolu kullanıldı.”

Ahşap Zemin FSC Sertifikalı Ormanlardan

Gemilerde ve gemi inşaatı yapılan tersanelerde her şeyin “gerektiği kadar” olduğunu hatırlatan Aydan Volkan, kampüsün mimari tasarımında da bu unsura dikkat ettiklerini söylüyor ve şöyle devam ediyor: “Gemilerde kaplama, süs giydirme yoktur. Bu kampüsün tüm mimari

Dış cephede kullanılan “corten” paneller cıva içermediği için doğaya zarar vermiyor ve %100 geri dönüşüyor.

18. IFOAM DÜNYA ORGANİK KONGRESİ

Organik Köprüler Kurmak

13-15 Ekim 2014, İstanbul
Lütfi Kırdar Kongre ve Sergi Sarayı

MEDYA SPONSORLARI

kabullerinde de aynı şey var. Her şey ihtiyaçlar esas alınarak tasarlandı. Buraya gelen, kendini bir geminin içinde ya da bir tersanenin içinde yürüyormuş gibi hissedecektir. Hiçbir unsurun saklanmaması, elektrostatik önlemler için zeminin ahşap olması, korkulukların gemilerdeki vardavelalar gibi tasarlanması, uzun süre karaya uğramadan yol alan gemilerdeki gibi, domestik su ve elektrik temini için kullandıkları üretim tekniklerini sürece dahil etmek bunu mümkün kılıyor. Tabii bir gemideki unsurları birebir kopyalamadık, kişilerin hafızasında canlanmasını sağlayacak şekilde bir mimari tasarım ve bu tasarım ile birlikte mühendislik teknolojilerini geliştirdik. Yapının ana strüktürünü oluşturan betonarme kolonlar ve perde duvarlar imal edilirken, ısı ve su izolasyon katmanları kullanılarak strüktürün üzerine tekrar ısı ve su izolasyonu için ilave kaplama elemanları kullanma ihtiyacını bertaraf ettik.”

Piri Reis Üniversitesi'nin bahçesinin zemini “Ipe ağacı”ndan... Bu ağacı, dünya ormanlarının yönetiminin oluşturulması ve geliştirilmesi için kurulan FSC'nin (Forest Stewardship Council-Orman Yönetim Konseyi) sertifikalı ormanlarından temin ettiklerini kaydeden Volkan, “Maalesef Türkiye’de FSC sertifikalı orman çalışmaları yeni başladığı için biz de Ipe (ipe) ağacını yurtdışından temin etmek durumunda kaldık. Ipe, tikağacından sonraki en sert ağaçlardan biri. Bu ağacın İstanbul hava koşullarına uygun olup olmadığını malzeme laboratuvarında test ettirdik. Çevre düzenlemesinde yüzey örtücü olarak da sedum bitkisini kullandık. Bu bitkiyi çim gibi çok fazla su istemediği için tercih ettik. Binaların iç zemininde ise doğal kauçuk kullanıldı” bilgisini veriyor. Bir bilgi de biz verelim: 60 bin metrekarelik alana inşa edilen Tuzla kampüsü-

“BREEAM Excellent” Yolda...

Girişinden sahile kadar yürüyüş yapıldığında bir gemide geziyormuş izlenimi uyandıran kampüsün altı bloku; konferans salonu, fuaye alanı, spor salonu gibi zemin altındaki mekânlarla birbirine bağlanmış durumda. Eğitim modeline göre 3500-5000 öğrenci kapasitesine cevap veren sınıfları, akademik ve idari kadroların ofisleri, 100’er kişilik seminer salonları, 750 kişilik konferans salonu, fuaye alanı, 3 adet 360 derece simülasyon laboratuvarları, denizcilik ve mühendislik ile ilgili branş konularına ait laboratuvarlar, bilgisayar laboratuvarları, 20 bin kitap kapasiteli kütüphanesi, basketbol, voleybol ve hentbol müsabakalarının yapılabildiği 160 kişilik izleyici kapasitesine sahip kapalı spor salonu, gemi makina atölyeleri, amfiteyatrosu, yemekhane ve sosyal mekânların yer aldığı kampüste 1.5 metre dalga, fırtına, şimşek gibi meteorolojik simülasyonları yapabilen 240 kişilik izleyici kapasitesine sahip eğitim havuzu da bulunuyor. Yerleşkede üstü açık ve 200 adet kapasiteli bisiklet parkları ile yeşil kampüs olması sebebiyle minimum kapasitede 70 araç kapasiteli otomobil park alanı bulunuyor. Piri Reis Üniversitesi'nin hem proje hem de inşaat uygulaması olarak “BREEAM-BESPOKE Very Good” sertifikasını alması ile dünya genelinde 326 adet bina grubu içine girmiş olduğunu belirten Aydan Volkan, “Kampüsün inşaatı sırasında proje yönetim ekibinin, yeşil bina danışmanının ve müteahhidin ideale yakın sonucu elde etmek için gösterdiği özveri sayesinde inşaat maliyetini etkilemeden birkaç konuda hazırlanacak raporlamalar ile dünya genelinde **144 binaya verilen BREEAM-BESPOKE Excellent**” sertifikasını almaya hak kazanabileceğiz” bilgisini de ekliyor.

nün deniz kıyısına yakın bölgesinde Mütevelli Heyeti'nin kararı ile hem yakın çevreye hem de İstanbul silüetine katkı sağlamak amacıyla 5 bin metrekarelik alan sadece ağaçlandırma için ayrıldı. Buradaki peyzaj çalışmaları da halen devam ediyor.

Doğru Proje-Doğru Bedel-Doğru Zaman

Piri Reis Üniversitesi kampüsünün toplam yatırım maliyeti 150 milyon dolar. Ancak Aydan Volkan, bu konuya önemli bir dipnot düşüyor: “Bu maliyetin tamamının yeşil kampüs inşaatı için harcadığı sanılmı-sın. Yaklaşık 90 milyon doları arazi yatırımı ile birlikte, denizcilik ve mühendislik laboratuvarları, sınıflar, gemi makine atölyeleri, konferans salonu, spor salonu ve eğitim havuzu gibi mekânlardaki teknik ve elektronik ekipmanlar için kullanıldı.” Yatırımın geri dönüşü hakkında da açıklama yapan Aydan Volkan, sözlerini şöyle noktıyor: “Kampüsteki yatırımın geri dönüşü kendi içinde farklılaşıyor. **7 ila 9 yılda bütün geridönüşümlerini yapıp kendini idame ettirecek** hale geleceğini söyleyebilirim. Tabii 15 yılda bir bu yatırımları koşullara göre güncellemek gerekir. Son olarak şunu da belirtmekte fayda var. ‘Yeşil bina yapıyorsak, yatırım bedelini de ödemeli’ düşüncesi doğru değil. Mantıklı olan doğru proje, doğru bedel ve doğru zamandır; işte o zaman ekonomik ve sürdürülebilir bir yapı ortaya çıkar.” ○

10. GERİ DÖNÜŞÜM, ÇEVRE TEKNOLOJİLERİ VE ATIK YÖNETİMİ ULUSLARARASI FUARI

Çevre İçin Çözüm Üretenlerin Ortak Adresi

12-13-14 Haziran 2014

Tüyap Fuar ve Kongre Merkezi, İstanbul

rewistanbul.com

Organizasyon

İklim Değişikliğini Yenilenebilir Enerji ile Hafifletmek Mümkün

 Gökçe VAHAPOĞLU ŞAHİN, vahapoglu@fas.harvard.edu

Hükümetlerarası İklim Değişikliği Paneli (Intergovernmental Panel on Climate Change-IPCC) beklenen “5. Değerlendirme Raporu”nu (Fifth Assessment Report - AR5) Nisan 2014’te yayımladı.

Eylül 2013’te yayımlanan “Fizik Bilimi Dayanağı” (Physical Science Basis) adlı bölüm ile iklim değişikliğine %95 oranında insan kaynaklı faaliyetlerin sebep olduğunu; Mart 2014’te yayımlanan “Etkileri, Adaptasyon ve Savunmasızlık” (Impacts, Adaptation and Vulnerability) adlı bölümü ile iklim değişikliğinin kaynaklar, ekonomi ve toplumlar üzerindeki etkileri açıklayan ve akademisyen, sivil toplum kuruluşu temsilcisi ve bilim insanlarının

dan oluşan panel, değerlendirme raporunu tamamlayan “Hafifletme” (Mitigation) bölümünde ise çözüm önerilerine odaklanıyor.

Raporda vurgu yapılan nokta, küresel ısı artışını 2 derecenin altında tutmak ve iklim değişikliğini durdurmak için küresel çapta acilen yenilenebilir enerjiye geçiş yapılması gerektiği...

Dünya çapında yüzlerce uzmanın dört senelik araştırmaları sonucu hazırlanan raporda, son yıllarda ortaya konan iklim değişikliğini hafifletmeye yönelik politikaların ve düşük karbonlu ekonomik büyümeyle rağmen insan kaynaklı salımların artmaya devam etmesi nedeniyle, günümüzde seragazılarını azaltmak

için sarf edilen çabaların yeterli olmadığını belirtiyor.

Hızla büyüyen küresel ekonomi nedeniyle iş yapış şekilleri değişmediği sürece, seragazi salımlarının 2 derecelik küresel ısınma artışına neden olacak tehlikeli seviyenin çok üzerine çıkacağı da rapordaki öngörüler arasında. Ekonomik sektörlere göre seragazi salımlarının dağılımına bakıldığında enerji kullanımının %35’lik oran ile en büyük paya sahip olduğu göze çarpıyor.

21. yüzyılın sonuna kadar seragazi salımlarının frenlenmesinin mümkün olduğunu belirten uzmanlara göre, rakamlar 2050 yılına gelindiğinde 2010 seviyelerinin %40 ila %70 altına düşürülebilir. Bunun başlıca yolu da düşük karbon ekonomisinin büyütülmesinden geçiyor. Düşük karbonlu enerjinin küresel enerji arzındaki payının 2050 yılına kadar 4 katına çıkmasını şart koşan uzmanlar; fosil yakıt yatırımında yıllık 30 milyar dolarlık bir azalma ve yenilenebilir enerji yatırımlarında yıllık 31 ila 360 milyar dolarlık bir artış öneriyor.

Rapora göre düşük karbonlu ekonomiye geçişin diğer yan kazanımları ise vatandaşlar için daha iyi sağlık, gıda ve enerji güvenliği...

Detaylı bilgi: <http://www.ipcc.ch>

Kaynak: <http://mitigation2014.org/report/final-draft>

Yatırımcılar Artık Daha Bilinçli

JP Morgan ve Global Impact Investing Network (GIIN) tarafından Ocak 2013’te yayımlanan “Gelişimdeki Perspektifler” (Perspectives on Progress) adlı rapor, yatırımcıların artık etki analizini bir norm haline getirdiklerini ortaya koyuyor.

En az 10 milyon doları etki yatırımına ayırmış olan fon yöneticileri, kalkınma finansı kurumları, vakıflar, çeşitli finansal kurumlar ve diğer yatırımcılardan oluşan 99 kişilik bir gruba yapılan anket ile hazırlanan rapora göre, yatırımcıların %96’sı sosyal ve çevresel etkileri ölçmek için metrikler kullanıyor. Etki yatırımı sektörünün 2013 yılında %10 büyüdüğü belirtilen raporda, katılımcıların çoğu etki yatırımı portföylerinin sosyal, çevresel ve finansal beklentilerini karşıladığı ve üstüne geçtiği açıklanıyor.

Detaylı bilgi: <http://www.thegiin.org>
Kaynak: http://www.thegiin.org/cgi-bin/iowa/download?row=489&field=gated_download_1

Temize Tıkla: Temiz Enerji, Temiz İnternet

Greenpeace, Nisan 2014'te yayımlanan "Temize Tıklamak" (Clicking Clean) adlı raporu ile dev internet firmalarını, tükettiği enerji kaynaklarına göre sınıflandırdı. Rapora göre **Apple**, **Facebook** ve **Google** sınıfı başarıyla geçerken, **Yahoo** ve **Microsoft** ortalama not aldı. **Amazon**, **Twitter**,

Ebay ve **IBM** ise sınıfta kalan şirketler. 2011'deki raporda sınıfta kalan Google, Apple ve Facebook, veri merkezi faaliyetlerini %100 yenilenebilir enerji ile karşılamayı taahhüt ederek sınıfı geçti. Toplamda 300'den fazla veri merkezi işleten 19 şirketin incelendiği raporda, şirketlerin beyanları ve kamu hizmetleri bilgilerinden oluşturulan bir "Temiz Enerji Endeksi" geliştirilmiş. Bu endeks, şirketin internet altyapısının yüzde kaçının yenilenebilir enerji ile sağlandığına göre hesaplanıyor. Endeksin en üst sırasında 100 puan ile Apple bulunurken, Facebook 49, Google ise 48 puan almış. Apple'ın dört veri merkezi varken, Google'ın 13 veri merke-

zinin tümü için yenilenebilir enerji taahhüdünün altına girmesi, Google için daha büyük bir hedef koyma zorunluluğu getiriyor. Rapora göre bu tür taahhütler, kamu elektrik hizmetlerinde rüzgâr, güneş ve diğer yenilenebilir kaynakların sunulması için baskı oluşturuyor.

Apple, güneş paneli tarlası ve yakıt hücreleri koyduğu Kuzey Carolina veri merkezinden diğer üç veri merkezinin enerjisini de sağlayarak Greenpeace'in iki yılda bir yayınladığı bu raporda, bu sene en üst sırasına çıkmayı başardı. Apple ayrıca Greenpeace'ten şeffaflık, yenilenebilir enerji politikaları ve uygulaması maddelerinden de en yüksek notları aldı. Bu da, 2011'deki raporda tüm bu maddelerden en alt notları alan şirket için önemli bir gelişme.

Detaylı bilgi: <http://www.greenpeace.org>

Kaynak: <http://www.greenpeace.org/usa/Global/usa/planet3/PDFs/clickingclean.pdf>

Temiz Enerji Eğilimleri Rüzgârdan Güneşe Kayıyor

Temiz enerji sektörünün önde gelen araştırma ve danışmanlık firması **Clean Edge**, Mart 2014'te yayınladığı "Temiz Enerji Eğilimleri 2014" (Clean Energy Trends 2014) adlı raporda, temiz enerji sektörünün 2013 yılında özellikle fotovoltaik güneş enerjisi kırılımında büyüme, başarılar ve hisse fiyatlarında yükseliş gibi ilerlemeler görülse de, bazı diğer alt kırılımlarında düşüş eğilimi, politik ve finansal zorluklar görüldüğü belirtiliyor.

2013 ayrıca, dünya çapında fotovoltaik güneş enerjisi kapasitesinin rüzgâr enerjisini ilk kez geçtiği yıl oldu. Buna Çin, Japonya ve Amerika'da kurulan yeni güneş enerjisi santrallerinin yanı sıra hızla düşen rüzgâr enerjisi yatırımlarının sebep olduğu belirtiliyor. Geçtiğimiz yıl küresel güneş enerjisi sektörünün %15, biyoyakıt sektörünün de çok az seviyede büyümesi, rüzgâr enerjisi sektörünün küçülmesi ile birleştiğinde, küresel çapta yenilenebilir enerji sektörünün büyüklüğü 249 milyar dolar seviyesinde sabit kaldı.

Raporda öne çıkan diğer bulgular şöyle:

Fotovoltaik güneş sistemleri sektörünün 2012'de 80 milyar dolar olan büyüklüğü, 2013 yılında 36.5 GW rekor kapasitesi ile 91.3 milyar seviyesine ulaştı.

2012'de 74 milyar dolarlık büyüklüğe sahip olan rüzgâr enerjisi sektörü 2013 yılında daralma yaşayarak 58.5 milyar dolar seviyesine indi.

2012 yılındaki 44.7 GW kapasitesi ise 2013 yılında 35.5 GW seviyesine düşerek, 2008 yılından bu yana en düşük performansını sergiledi.

Büyüklüğü 2012'de 95 milyar dolar olan biyoyakıt sektörü, 2013 yılında 98 milyar dolarlık seviyeye ulaştı. Üretim miktarı 2012 ile aynı seviyede kalan sektörün büyümesindeki etken ise ortalama fiyat yükselişleri...

Fotovoltaik güneş, rüzgâr ve biyoyakıt sektörlerinin toplam büyüklüğü 2013 yılında 248 milyar dolara ulaştı. Önümüzdeki 10 yılda bu büyüklüğün 398 milyara çıkacağı öngörülüyor. Yeşil bina sektörü 2000 yılından bu yana %69, elektrikli ve hibrid araçlar sektörleri ise %38 büyüme gösterdi.

Detaylı bilgi: <http://cleanedge.com/>

Kaynak: <http://cleanedge.com/reports/Clean-Energy-Trends-2014>

Enerjiyi “Uçurtma” dan Almak...

İstanbul Uçurtmacılar Derneği Basın Danışmanı Sezgin Akkoyun, geleceğin önemli yenilenebilir enerji kaynaklarından biri olarak gösterilen “Uçurtma Enerjisi”ni yazdı... Rüzgâr türbinleri gibi 200 metre irtifa ile sınırlı olmayan uçurtma enerjisi teknolojisi, 500 ila 1000 metre yükseklikte çalışabiliyor. Aynı zamanda üretim maliyeti de daha düşük.

 Sezgin AKKOYUN

Dünya giderek kalabalıklaşıyor ve enerji ihtiyacı her geçen gün biraz daha artıyor. Artan talep de bazen insanoğlunu yaşadığı gezegene zarar veren yöntemler uygulamaya itiyor. Termik santraller, nükleer enerji, HES gibi elektrik üretme yöntemleri günümüzde çok tartışılıyor, çok eleştiriliyor. Fosil yakıtların giderek tükenmesi, zaten termik santrallerin sonunu yavaş yavaş getiriyor. Nükleer enerjinin riskli ve kurulum maliyeti yüksek bir enerji elde etme yöntemi olması, HES'lerin de su kaynaklarına zarar vermesi, ilgilileri yeni ve çevreci elektrik üretme yöntemleri arayışına itiyor. İşte bu arayıştan da ilginç ve ilginç olduğu kadar da çevreci bir yöntem doğdu: Enerji uçurtmaları... Pahalı rüzgâr türbini olmadan daha yüksek irtifada uçurtma santralleri kurmak için harekete geçen bilim insanları, uçurtma hareketlerinden enerji elde etmenin yolunu buldular.

14, 25 ve 50 Metrekarelik Uçurtmalar Kullanılıyor

Önce "Neden uçurtma enerjisi?" sorusuna cevap verelim. Günümüzde rüzgârdan elektrik üretiminde kullanılan irtifa 200

Uçurtma enerjisi teknolojisi, otomatik olarak kontrol edilen ipli kanatların uçuşundan yararlanarak yüksek irtifalı rüzgâr enerjisini elektrığe dönüştürüyor.

Hollandalı bilimadamı Prof. Wubbo Ockels'in çalışmalarına destek veren Google, yerden 800 metre yükseğe çıkabilen uçurtmalar için 10 milyon dolarlık yatırımda bulundu

metre ile sınırlı. Oysa daha yüksek irtifalardaki rüzgâr, çok daha güçlü ve kalıcı. Uçurtmadan enerji elde etme yöntemi de yüksek irtifalardan yararlanma imkânı sunuyor.

Sistem, aslında zor değil. Uçurtmadan enerji elde etme teknolojisi, otomatik olarak kontrol edilen ipli kanatların uçuşundan (sörf veya yelken açmak için kullanılan güç uçurtmaları gibi) yararlanarak yüksek irtifalı rüzgâr enerjisini elektrığe dönüştürüyor. 14, 25 veya 50 metrekare genişliğinde uçurtmaların kullanıldığı sistem, bağlama ipi sarılıp çözüldükçe değişen, periyodik olarak pompalama ya-

pılan döngülerle çalışıyor. İp çözüldükten, uçurtma yüksek hızda (70-90 km/h) sekiz haneli manevrayla uçuyor. Bu da, yüksek bir çekme kuvveti yaratıyor (7 m/s rüzgâr hızında 3.1 kN). Bu kuvvet, makara ve bağlı olan 20 kW'lık jeneratörle elektrığe dönüştürülüyor.

Bu teknolojinin en önemli unsuru, makara/jeneratör modülünün otomatik kontrolü, senkronizasyonu ve uçurtmanın uçuş dinamikleridir. Uçurtmalar, dünyada güçlü ve sürekli rüzgârların estiği her yerde, 500 ila 1000 metre yukarıda çalışır, uygun dönen mekanizmalar ve elektrik jeneratörleri ile iplerin çekme kuvvetini mekanik ve elektrıksel güce dönüştürerek yer seviyesinde elektrik üretilir.

Google, 10 Milyon Dolarlık Yatırım Yaptı

Hollanda'da yapılan bir araştırmada, yerde jeneratöre zincirle bağlanan ve 800 metre yüksekliğe bırakılan bir uçurtmanın 10 kW elektrik ürettiği kanıtlandı. Uçurtma sisteminden 100 megavatlık enerji elde edilmesi, 100 bin evin elektrığinin bu sistemle karşılanabilmesi anlamına geliyor. İlk denemelerinde başarılı olan bilim insanları, şimdi uçurtmadan 50 kW'lık elektrik üretmek için kolları sıvadı. "Laddermill" adını verdikleri çalışmada bu sefer daha fazla uçurtma kullanılacak. Araştırmayı yapan grubun başkanlığını yürüten **Profesör Wubbo Ockels**'a destek veren Google ise yerden 800 metre yükseğe çıkabilen uçurtmalar için yatırım başlattı. Firmanın, bir Ameri-

kan uçurtma imalatçısı ile anlaşarak bu işe 10 milyon dolar yatırdığı biliniyor. Google ve Ockels'ın ekibinin temel amacı, yerde üretilen enerjiden daha bereketli ve daha güvenilir olan "yüksek hızda esen rüzgârdan elde edilen enerji" projesini hayata geçirmek. Almanya'da projenin uygulama safhasına geçildi bile ve ilk denemeler oldukça olumlu. **İngiltere Rüzgâr Enerjisi Kurumu** ise kapılarının projeye açık olduğunu duyurdu. İngiliz ve Amerikan uçurtma üreticilerinin yanı sıra İtalyanlar da olabildiğince yükseğe çıkabilen uçurtma üretmek için çalışmalarına hız veriyorlar. Günümüzde, Avrupa'da megawatt saatine 43 Euro verilen elektriği 1,5 Euro'ya, yani yaklaşık 30 kat daha ucuzuna üretebilen bu sisteme geleceğin teknolojisi olarak bakılıyor.

KITEnergy teknolojisi ise ilk olarak 2007 yılında enerji sektöründe faaliyet gösteren Sequoia Automation şirketinin bir ürünü olarak piyasaya çıkarıldı. İtalyan tasarımı bir ürün olan bu teknoloji, kullanılabilirliği ve yatırım kolaylıkları sayesinde, neredeyse dünya üzerinde her yerde uygulanabilir bir teknoloji olarak lanse ediliyor.

Üretim Maliyeti Daha Düşük

Uçurtma enerjisi jeneratörleri, güçlü ve sürekli rüzgârların bulunduğu her yerde, rüzgâr kulesi teknolojisinin ulaştığı 50-150 metreden çok daha yüksek irtifalarda çalışabilecek. Bu da üretilen yıllık enerjinin çok daha yüksek miktarlara ulaşması anlamına geliyor. Rüzgârın aralıklı olması nedeniyle, bir rüzgâr jeneratörünün yıl boyunca ürettiği ortalama güç, "kapasite faktörü"nü (CF) gösterdiği gibi itibari

İki Binden Fazla Uçurtma Sergileniyor

MÖ 300'lü yıllarda Çin'de doğan uçurtma, 13. yüzyılda Avrupa'ya, 15. yüzyılda ise Türkiye'ye ulaştı. Ülkemizde oyun kültürünün ayrılmaz bir parçası haline gelen uçurtmanın bir müzesi de var. İstanbul Uçurtmacılar Derneği Başkanı Mehmet Naci Aköz öncülüğünde bir araya gelen uçurtma gönüllüleri tarafından kurulan Üsküdar

Belediyesi Mehmet Naci Aköz Uçurtma Müzesi, Pazartesi-Cumartesi günleri arası ziyarete açık. Dünyanın 26 ülkesinden toplanmış 2 binden fazla uçurtma ve uçurtma ile ilgili malzemenin sergilendiği müzede iki ayrı müze salonu, üç uçurtma atölyesi alanı, bir okuma salonu ile film kulübü bulunuyor. Müzeye giriş ise ücretsiz...

gücün sadece bir kısmıdır. Uçurtma enerjisi teknolojisi, günümüzdeki rüzgâr teknolojisinden en az iki kat daha yüksek CF değerlerine ulaşır, böylece aynı maliyetle bile ekonomik getiriye en az iki katına çıkarır. Ayrıca mevcut rüzgâr teknolojisine elverişli olmayan yerler de uçurtma enerjisi teknolojisiyle ekonomik olarak uygun hale gelebilir.

Tüm yenilenebilir enerji teknolojileriyle karşılaştırıldığında yüksek irtifalı rüzgâr, metrekare başına en fazla enerjiye (W/m²) sahiptir. 800 metrede bulunan rüzgâr gücü, yerden yaklaşık 80 metre yükseklikte çalışan mevcut rüzgâr türbinlerinin gücünden dört kat daha fazladır. Uçurtma enerjisi teknolojisi, bir rüzgâr çiftliği kurulduğu düşünüldüğünde mevcut rüzgâr türbinlerinden yedi kat daha yüksek bir güç yoğunluğuna ulaşabilir. Bu kadar yüksek rakamlara, rüzgâr çiftliğinin yerleşim optimizasyonundaki yüksek esneklikle çıkılabilir; diğer bir deyişle kanatların farklı irtifalarda uçabilmesi ve aerodinamik etkileşimin engellenmesi sayesinde ulaşılabilir. Araştırmalar, özetle bu teknolojinin fosil enerjiden daha düşük üretim maliyetleriyle neredeyse her yerde büyük miktarlarda yenilenebilir enerji üretme potansiyeline sahip olduğunu gösteriyor. ○

Günümüzde, Avrupa'da megawatt saatine 43 Euro verilen elektriği 1,5 Euro'ya, yani yaklaşık 30 kat daha ucuzuna üretebilen bu sisteme geleceğin teknolojisi olarak bakılıyor

H&M “Karbon Nötr Koleksiyonu”nu Türkiye’de Tanıttı

Sürdürülebilir iş modellerinin yaygınlaştığı günümüzde, moda sektörünün de konuya olan ilgisi artıyor. Sektörde sürdürülebilirlik çalışmaları ile öne çıkan markalardan biri, İsveçli perakende markası H&M. Şirket, sürdürülebilirlik çalışmaları kapsamında bu yıl organik ve geri dönüştürülmüş malzemelerden oluşan “**Conscious Exclusive**” koleksiyonunu piyasaya çıkardı. H&M, bu çalışmasıyla özellikle doğal kaynakların kullanımı ve sürdürülebilirlik konusunda moda dünyasına örnek oldu.

H&M’in konuyla ilgili çalışmaları, yalnızca bu koleksiyonla sınırlı kalmadı. “Sürdürülebilir iletişim”i de etkin şekilde sağlama yolunda adımlar atan şirket, **Sürdürülebilirlik Akademisi** ile işbirliği yaparak doğa dostu koleksiyonunu Türkiye’de tanıttı. Sürdürülebilirlik Akademisi’nin üniversite öğrencilerinden oluşan **Karbon Avcıları**, H&M koleksiyon tanıtımı süresince açığa çıkan karbon emisyonlarını hesapladı ve Ege Orman Vakfı ile açığa çıkan karbonu denkleştirdi. H&M’in “kar-

bon nötr tanıtımı”, Türkiye’deki moda ve konfeksiyon sektörüne de örnek oluşturacak...

www.surdurulebilirlikakademisi.com
eklif@surakademi.com

Sürdürülebilirlik Ekseninde Buluşan Marka Sayısı Artıyor

Markaların, yarının ekonomisine hazırlanmalarını ve net pozitif bir etki yaratmalarını sağlamak için farklı kurumsal deneyimlerini paylaşmaları ve tüm paydaşlarla ortak çalışmalar yapmaları büyük önem arz ediyor. Bunların gerçekleştirilmesi ise ortak bir alanda varolduktan geçiyor. Bu doğrultuda iş ve marka dünyasına destek sağlamak amacıyla San Diego merkezli Sustainable Brands işbirliği ile **Sürdürülebilir Markalar Platformu** Türkiye’de hayata geçirildi.

Markaların sürdürülebilirlik ekseninde ortak değer yaratmak ama-

cıyla yaptıkları çalışmalarını paylaştıkları Sürdürülebilir Markalar Platformu, toplum içindeki rollerini yeniden gözden geçiren ve değer sunma yollarını yeniden tasarlayan markalarla işbirliği içinde... Platform üyeleri arasında Türkiye’de sürdürülebilirlik denince akla ilk gelen

markalar yer alıyor: **Anadolu Efes, BASF, Bio İstanbul, Coca Cola, Filili Boya, Schneider Elektrik, TAV, Unilever ve Philips Türkiye...**

Sürdürülebilir Markalar Platformu’nun üyeleri, global bir bilgi-iletişim ağı olan Sustainable Brands Platformu’nun parçası olmanın yanı sıra, Sürdürülebilirlik Akademisi’nin bir paydaşı olarak yıl boyunca ilgili çalışma gruplarına katılarak, Türkiye’de sürdürülebilir iş modelleri çalışmalarına yön veriyor.

www.surdurulebilmarkalar.com
tubakobash@surakademi.com

YEŞİL İŞ
GREEN BUSINESS
SÜRDÜRÜLEBİLİR İŞ BULUŞMASI

23-24 Eylül 2014

SÜRDÜRÜ LEBİLİR İŞ BULUŞMASI

2014

Swissôtel The Bosphorus

Ajandanıza Not Edin!

www.yesiliskonferansi.com

Stratejik Çözüm Ortağı

Schneider
Electric

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK
AKADEMİSİ
SUSTAINABILITY ACADEMY

Soyak'ın “Akıllı Yıldızları” İş Başında

Kurumsal sosyal sorumluluk projelerine devam eden Soyak Holding; bu kez ilkokul öğrencileri, öğretmen ve velileri kapsayan “Akıllı Yıldızlar Enerji Tasarrufu Projesi”ni hayata geçirmek için kolları sıvadı. Projenin İstanbul ve İzmir’de 33 devlet okulunda uygulanacağını söyleyen Soyak Holding Kurumsal İletişim Koordinatörü Fatma Çelenk, “250 öğretmene 4000 saat, 10 bin 4. sınıf öğrencisine 100 bin saat eğitim vereceğiz. 10 bin veli için de 20 bin saatlik seminer gerçekleştireceğiz” bilgisini verdi

Neden Akıllı Yıldızlar ve neden enerji tasarrufu?

Soyak Holding’in kurumsal kültürü, “Sürdürülebilir Yaşam Yaklaşımı” üzerine inşa edildi. Gerçekleştirdiği tüm faaliyetleriyle çevreye ve toplum değerlerine saygılı çalışmalara, sürdürülebilir gelişmeye ve daha iyi bir geleceğe katkıda bulunmak olarak belirlenen kurumsal stratejisi kapsamında ele alınıyor. Soyak olarak, 2007 yılında hayata geçirdiğimiz “Geleceğe Bir Damla Sakla” adlı kurumsal sosyal sorumluluk projesinin ardından bu sefer enerji tasarrufu konusunda yine ilkokul öğrencilerini kapsayan Akıllı Yıldızlar Enerji Tasarrufu Sosyal Sorumluluk projemizi başlattık. Çünkü su ve enerji gelecek için yaşamsal önemi olan iki unsur. Bunlar olmadan ne yaşam ne de üretim olur. Ve dünyamız bu iki konuda da ne yazık ki fakirleşiyor. Kit

kaynaklardan üretilen, doğalgaz, elektrik gibi enerjilerin tasarrufu dünyanın geleceğini belirleyecek.

Projenin içeriği hakkında bize biraz bilgi verir misiniz?

Akıllı Yıldızlar Enerji Tasarrufu Projesi, 2014-2016 yılları arasında İstanbul ve İzmir’de 33 devlet okulunda hayata geçirilecek. **İzmir ve İstanbul İl Millî Eğitim Müdürlükleri, ilçe millî eğitim müdürlükleri ve İstanbul Bilgi Üniversitesi** ile birlikte çalıştığımız projenin amacı, 4. sınıflarda fen ve teknoloji ders müfredatına paralel olarak işlenecek konularla ilkokul öğrencileri, bu öğrencilerin öğretmen ve velilerinde enerji tasarrufu, enerjinin verimli kullanımı ve sürdürülebilir yaşam için önemi konularda farkındalık yaratmak. Projemiz, İstanbul’da 2013-2014 ilk-

bahar öğretim döneminde Küçükçekmece ve Başakşehir ilçelerinde yer alan toplam 10 ilkokulda, 2014-2015 güz öğretim döneminde Arnavutköy ilçesindeki 5 ilkokulda, İzmir'de ise 2015-2016 eğitim-öğretim yılında 15 ilkokulda hayata geçirilecek. Küçükçekmece ve Başakşehir'de okullarda projenin uygulanmasına başlandı. Küçükçekmece'de projenin uygulanacağı okullar arasında Altınşehir İlkokulu, Osman Zeki Üngör İlkokulu, Arif Nihat Asya İlkokulu, Toki Şehit Er Yılmaz Özdemir İlkokulu ve Mustafa Kemal Paşa İlkokulu yer alıyor. Bahçeşehir Süleyman Demirel İlkokulu, Hacı Avni Osman Gül İlkokulu, Mahmut Şevket Zırh İlkokulu, Toki Osmaniye İlkokulu ve Nurettin Topçu İlkokulu ise Akıllı Yıldızlar'ın Başakşehir'de hayata geçirileceği okullar. Proje, aynı zamanda Yılmaz Soyak ve Bilge Soyak İlkokulu ile Erkut Soyak Anadolu Lisesi'nde uygulanarak böylece toplam 33 okulda öğrencilerle buluşacak.

Projede nasıl bir yol haritası izlenecek?

Önce İstanbul'da belirlenen, daha sonra da İzmir'de belirlenecek okullarda 4. sınıf öğretmenleri, akademisyen ve konularında uzman eğitimci hazırlanmış eğitimci eğitimine katılacaklar. İstanbul'da

150 Bin Saatlik Bilinçlendirme Hedefleniyor

Akıllı Yıldızlar Enerji Tasarrufu Kurumsal Sosyal Sorumluluk Projesi'nde **250 öğretmen 4000 saat** boyunca bilgilendirilerek enerji öğretmeni olarak görev yapacak. Proje okullarındaki yaklaşık 10 bin 4. sınıf öğrencisi ise yaklaşık 100 bin saat boyunca enerji tasarrufu konusunda eğitim alacak. 10 bin veliye de 20 bin saatlik seminerin verileceği projenin gerçekleşeceği

okullarda öğrenim gören toplam 45 bin öğrenci de farklı zaman dilimlerinde en az 3 saat boyunca Enerji Şenliklerine katılacak. Böylece 135 bin saat boyunca enerji tasarrufu konusunda bilinçlendirme gerçekleştireceğiz. Akıllı Yıldızlar'ın web içerikleriyle de tüm Türkiye'de toplamda yaklaşık 50 bin öğrenciyi ulaştırarak, proje sonunda 150 bin saatlik bilinçlendirme hedefliyoruz.

Küçükçekmece ve Başakşehir'de yer alan okullarda eğitici eğitimlerimizi tamamladık. Eğitici eğitimini tamamlayan öğretmenler, sınıflarındaki çocuklara enerji, enerjinin verimli kullanımı ve tasarrufu konularında eğitim verecek; velileri için seminerler düzenleyecekler. Okuldaki diğer çocuklar ve onların velilerinde farkındalık yaratmak üzere de okullarda çeşitli etkinliklerin olacağı **Enerji Günleri**'ni hayata geçirecekler. Eğitime katılan çocuklar, öğretmenlerinin gözetimi ve yönlendirmesinde çevrelerinde enerji tasarrufu konusunda alınabilecek olan önlemleri gözlemleyerek, çözüm önerileri geliştirecek ve bunları arkadaşları ve aileleriyle paylaşacaklar. Projenin tüm Türkiye'ye yaygınlaşması için bir web portalı ve internet üzerinde oynanabilecek bir oyun da tasarlandı. ○

Proje; İstanbul'da 2013-2014 ilkbahar öğretim döneminde Küçükçekmece ve Başakşehir'deki 10 ilkokulda, 2014-2015 güz öğretim döneminde Arnavutköy'deki 5 ilkokulda, İzmir'de ise 2015-2016 eğitim-öğretim yılında 15 ilkokulda hayata geçirilecek.

“Biz Baştan Yaratmak İstiyoruz”

Eren Toydemir ve Iraz Candaş, kendilerini permakültüre vakfetmiş iki genç insan. Tüm hayatlarını değiştirmeye karar vermişler ve Çanakkale, Bayramiç'te eğitim ve uygulama merkezi olması amacıyla Kızıltepe Permakültür Çiftliği'ni hayata geçirmek için kolları sıvamışlar. “Toprakla ilgili düşündüğümüz kadar; ahenkli, dayanışma ve yardımlaşmaya dayalı bir topluluk yapısı kurmak için de emek harcıyoruz” diyorlar. Çalışmalarını merakla izlemeye devam edeceğiz...

 Alper Can KILIÇ

Türkiye Permakültür Araştırma Enstitüsü'nün (TPAE) Mustafa Fatih Bakır ve Erkan Buğday inisiyatifinde 2009 yılında kurulması ve 2010 yılında eğitim faaliyetlerini artırmasıyla permakültür, Türkiye'de de bilinen ve uygulanan bir tasarım bilimi haline geldi. Enstitünün öğrencilerinden Eren Toydemir ve Iraz Candaş çifti ise, Çanakkale, Bayramiç'te eğitim ve uygulama merkezi olması amacıyla Kızıltepe Permakültür Çiftliği'ni hayata geçiriyorlar. Eren ve Iraz'la permakültür ve çiftlik çalışmalarını konuştuk.

Permakültür ile tanışma sürecinden biraz bahsedebilir misiniz?

Eren: Ben oyunculuk okudum. Okulu bitirdikten sonra sahneye çıkmaya başlayamadan kendi kurduğum bir şirket üstünden dublaj yapmaya başladım. Paramı kazanıyordum ve hiçbir şeyin farkında değildim. Benim uyanmamı sağlayan

Naomi Klein'in “No Logo” adlı kitabıdır aslında. Bu kitapla, dünyayı asıl uyutan ve kötüye götüren medya sektörüne hizmet ettiğimi gördüm. Daha çok para kazanıp, daha rahat bir hayat yaşamak için reklam sektörüne girmeye çalışıyordum. Ama reklam dediğin şey büyük bir şirketin sahtekarlığını yapmak bana göre. İşte bu hislerle birlikte çalışmayı bırakmaya karar verdim. Kendine yeterli olmak nedir ve nasıl olmalıdır üzerine kafa yormaya başladım ve bu arayışım beni permakültüre yönlendirdi. Türkiye Permakültür Araştırma Enstitüsü gönüllülük ilanı verdiğinde hemen başvurduğum ve şirketimi de kapatıp enstitünün yerleşkesi olan İzmir'in Tire ilçesine bağlı bir köy olan Marmariç'e attım kendimi. Yedi ay orada yaşadım.

Iraz: Ben daha iç mimarlık okurken hizmet edeceğim sektörle ilgili şüpheleri olan biriydim. Bu şüphe giderek gün yüzüne çıktı. Ekolojik mimarlıkla ilgili araştırmalar ya-

parken “permakültür” kelimesiyle tanıştım. Tam o sıralarda Robinson Kitabevi’nde çalışan bir arkadaşım Sinek Sekiz’in “Permakültüre Giriş” kitabını hediye etti bana. Toprakla ve gıda üretimiyle olan ilişkim tatillerde anneannemi ziyaretle kısıtlıydı. Şehirde doğup büyüdüm. Mutlaka kırsalda yaşamalıyım gibi bir temennim de yoktu. Fakat üst üste gelen tesadüflerle birlikte Türkiye’de, Permakültür Araştırma Enstitüsü olduğunu öğrendim. İnternet sitelerini kurcalarken hemen bir ay içinde bir Permakültür Tasarım Sertifikası Kursu (PDC) olduğunu gördüm. 2012’nin Ağustos ayında Marmariç’e gittim. Eren’le de bu iki haftalık kurs sırasında tanıştık. Kurs bitiminde “Tamamdır. Budur aradığım şey! Bundan başka bir şey de yapamam” gibi net ve kesin bir kararla İstanbul’a döndüm. Burada öğrendiklerimi nasıl ilerletebileceğimi, daha çok şeyi nasıl öğrenebileceğimi araştırırken birkaç ay içinde Geoff Lawton başkanlığındaki Avustralya Permakültür Araştırma Enstitüsü’nün, Zaytuna Çiftliğinde 10 haftalık bir staja başlayacağımı öğrendim; toparlanıp oraya gittim. Nisan 2013’te Avustralya’dan döndükten sonra vakit kaybetmeden bir şeylere başlamak istedik. Uzun bir arazi bakma serüveninden sonra, 2013 yılının Eylül ayında da aradığımız yeri bulduk.

Peki neden kentte değil de Bayramiç’te?

Iraz: Permakültür ile bir şeyler yapmak için kırsala gideceksin diye bir zorunluluk yok aslında. Fakat biz şehirden zaten gitmek istiyorduk ve böyle bir amaçla yola çıktık. Aklımızdaki şeylerden bir tanesi de bu işin örneği olabilecek, eğitimini verebileceğimiz ve mümkünse bir topluluk olarak yaşayabileceğimiz bir arazi bulmaktı. Ve tabii ki ömür geçirebileceğimiz bir alan yaratmak.

Eren: “Neden Enstitü yakınlarında

“Bilgiyi Herkesle Paylaşmak İstiyoruz”

Iraz: Kendimizi 14 günlük Permakültür Tasarım Sertifikası kursu vermeye hazır hissettiğimizde bunu yapmak istiyoruz. Arazimiz geliştikçe daha detaylı konulardan ve bilgilerden oluşan kurslar ve uzun süreli staj programları da hedefliyoruz. Toprak iyileştirmek, doğal mimari, arıcılık, tek yıllık ürün, yenilebilir orman bahçeciliği ve birçok diğerleri gibi. Aklımızdaki şeylerden biri de diğer disiplinlerden güvendiğimiz, saygı duyduğumuz insanların da gelip burada bir şeyler yapması. Uygun arazi koşullarını sağladıktan sonra müzik, drama, seramik ve diğer disiplinlerle iç içe geçen eğitimler kurgulamak isteriz. Vâkıf olduğumuz bilgiyi, buna ulaşmak isteyen herkese sunmak en temel isteğimiz. Bunu herkes için mümkün kılacak alternatif maddi yöntemleri de araştırıyor, kurgulamaya çalışıyoruz bir yandan.

değiliz de, burdayız?” dersek... Biz baştan yaratmak istiyoruz. Acaba, kontrolün kendi elimizde olması diye bir kaygımız var mı diye de düşündük. Fakat şu anda Türkiye’nin örneklere ihtiyacı var. Iraz’ın babasının da büyük desteğiyle hem kendi yaşam alanımızı kuruyoruz, hem de Türkiye’ye bir eğitim merkezi daha kazandırıyoruz. İnsanların permakültürü örneğiyle görebilecekleri,

orada yaşayanlarla o deneyimi paylaşabilecekleri bir yer olacak.

Şu zamana kadar neler yaptınız, süreç nasıl ilerliyor?

Iraz: Beş ay boyunca doğru araziyi aradık. Sonunda Bayramiç’in Çavuşlu köyünde, Kızıltepealtı mevkinde bulduk. Kızıltepe Permakültür Çiftliği dedik adına. Araziyi resmi olarak satın aldıktan sonra, araziye gezmek ve etrafını gözlemlemek için kendimize zaman tanıdık. Aslında Bill Dede, bunu bir sene boyunca yapmak ve bütün mevsimleri gözlemlemek gerektiğini söylüyor. Ancak bizim öyle bir vaktimiz yok, dünyanın da öyle bir vakti yok. O yüzden 1-2 haftalık bir gözlem yaptık. Biz zaten arazi ararken bölgenin bahar ve yaz sonunu görmüştük. Sonra profesyonel birinden harita çıkarması için yardım aldık. Hem araziye giderek hem de harita üstünden tasarım yaparak ilerledik. 1200 tonluk su kapasitesi ve 430 m² alanı olan bir gölet yaptık. Tabii bu süreçte toprağımızı tanıyabilmek adına toprak analizi de yaptırдық. Genel olarak tüm topraklarda bazı eksiklikler mevcut, dolayısıyla bu

eksiklikleri toprak iyileştirme yöntemleriyle kapatmamız gerekiyor. Topraktaki eksik ve fazlaya göre komposta eklenecek şeyleri belirledik, göletimizi yaptık ve sınırlarımıza tel çektik. Göleti bitirdikten sonra makine yağmur hendeklerimizi yaptı. Yağmur hendeklerini de bahsettiğimiz gıda ormanını kurmak için kullanacağız. Bill Dede her zaman “Su tutmak için yukarıya bakın” der. Yani yağmur suyunu biriktirmek temel olan.

Toprak iyileştirme yöntemi dediğimiz şey ne ilacı ne de gübreyi kapsamıyor değil mi?

Eren: Tabii ki, permakültürün bahsettiği hiçbir iyileştirme, bizim köylülerin tabiriyle, fenni bir şey içermiyor aslında. Bill Dede, hiçbir şey yapama-

yacağınız ve tam anlamıyla çaresiz kaldığınız bir topraktaysanız, belki bir seferlik suni gübre kullanıp, kendine getirip, sonra kompostla devam edebilirsiniz diyor. Ama bu da aşırı kötü durumdaki bir arazi için söz konusu olabilir. Bizim durumumuz Türkiye’deki birçok tarım arazisinde olduğu gibi kötü. Kompost, malçlama gibi birçok teknikle iyileştirme yapacağız. Toprak analizini yapmamızın sebeplerinden biri de sürecimizi belgelemek aslında.

Aslında amaç mevcut yeraltı suyunu sürekli doyurabilmek, hatı yaptıklarımız ile mevcuttakini daha da artırabilmek değil mi?

İraz: Evet çünkü yeraltındaki jeolojik zamanda oluşan su en iyi ihtimalle 100 senede oluşuyorsa, sen o

bir damlayı saniyede kullanıyorsun ve onun yerine gelecek damlayı koymuyorsun. Tekrar oluşması için de 100 seneye ihtiyaç var. Dolayısıyla, yağmur suyunu biriktirmek adına bazı stratejiler gerekiyor. Onlardan biri de gölet. Yağmur hendeği, temelde sadece suyu depolamak için değil, aslında bir ağaçlandırma sistemi. Dolayısıyla hendek yapıp ağaç dikmezseniz eğer, o da toprak için pek yararlı bir şey değil. Sonuç olarak suyun akış yönüne, suyun önünü kesecek bir şekilde ve eş yükseltide ilerleyen uzun çukurlar yapıyorsunuz. Akarken suyun hızı kesiliyor. Böylece suyu pasifleştirip, durdurup, yayabiliyorsunuz. Bu sayede hem erozyon etkisinden kurtulmuş oluyorsunuz, hem gıda ormanınızdaki ağacın sulama ihtiyacı azalıyor.

**Aslında çevreye bunu nasıl yaya-
cağımız, yıllardır burada yerleşik
hayat süren insanları nasıl dahil
edebileceğiniz konusu çok önem-
li. Bu konuda ne düşünüyorsunuz?**

Eren: Bu süreçte biz de çok şey öğreniyoruz. Biz belki de şanslıız böyle bir köyde olduğumuz için. Burada, benimle aynı yaşta olan bir adamın benden katbekat hakiki bilgiye sahip olduğunu görüyorum. O adam bir şekilde yerel bilgiyi unuttu ya da birileri bilerek unutmamasını sağladı. Hatırlatmak ve sistemi dönüştürebilmek için köylüye ihtiyacımız var; onlar olmadan olmaz. Bu için bir şekilde köylüyle iç içe olması gerekiyor.

İraz: Güvenceleri sağlamak için, görünmez yapıları tasarlamak da permakültürün konularından biri. Aslında belki de konuşulacak en önemli konularından birisi. İş nasıl yaptığımız, toprakla ilgili neler düşündüğümüzle ilgili şeylerin yanı sıra; tüm bu ahenkli topluluk yapısını, dayanışma ve yardımlaşmaya dayalı olan toplumu kurmak için de çalışmalıyız. Bunu mümkün kılacak sosyal ve tüzel yapılanmayı da tasarlamamız gerekiyor, çünkü o sosyal ve tüzel yapılanma olmadan bahsettiğim güvenceyi sağlayamıyor, köylüyü kaderini etkileyecek böylesine bir süreçte dahil edemiyorsunuz. ○

“Dünyayı ve İnsanı Gözet; Enerji, Vakit ve İhtiyaç Fazlanı Bunlara Vakfet”

Permakültür, 1970'in sonlarında David Holmgren ve Bill Mollison'un bir araya gelerek ortaya attıkları bir fikir. Sonraki yıllarda yolları bir şekilde ayrılıyor. Bizim Eren'le aldığımız eğitim Bill Mollison'un ekolünden gelen bir eğitim. Bill Mollison, Tazmanyalı; balıkçılık ve ormancılık gibi birçok iş yapmış bir adam. Avustralya'da yağmur ormanlarının kesilmemesi için uğraşan birçok grubun içinde yer almış. Üniversitede çeşitli konularda ders veren, tohumdan yetişmiş, her şey hakkında ilgisi ve bilgisi olan bir adam. Permakültür, sürdürülebilir insan yerleşkeleri tasarlama bilimi ya da tasarım sistemidir diyebiliriz. Bill Mollison üç temel etiketten bahsediyor: Dünyayı gözet; insanı gözet; enerji, vakit ve ihtiyaç fazlanı bu ikisine vakfet. Permakültür bir sistem tasarımıdır. Tasarladığımız her şeyi en pratik şekilde, en doğru uygulanabilir ve dünyaya en az zarar veren şekilde tasarladığımız sürece her şey permakültürün içeriğine girebilir. Yani şu gün tasarlanmamış bir şey bile ileride permakültürün konusu olabilir, öyle bir kapsayıcılığı var.

Permakültürün en temel taşlarından biri aslında orman taklitçiliği yapabilmek. Çünkü doğada ormandan daha sürdürülebilir ve kendine yeterli bir sistem yok. Permakültürde hedeflerimizden bir tanesi de; aslında üretim şeklimizi, bir orman kendini yeniden nasıl üretebiliyorsa, o düsturla, o yöntemle devam ettirebilmek. Dünyayı gözetin, insanı gözetin, ihtiyaç, enerji ve vakit fazlasını diğer iki öğeye vakfeden her sistem aslında permakültürün bir parçası olabilir. Bir sistem düşünün ki hayvan ve bitki sistemlerinin, barınma yöntemlerinin ve topluluk ilişkilerimizin hepsini kapsıyor.

Anadolu Kentlerinde Huzurlu Yaşam Aldatmacası

Belediye başkan adaylarına “Yaşanabilir kenti nasıl tanımlarsınız?” diye sorduğumda, cevaplar arasında “Hoşgörü” ve “Huzur” da vardı ve ben bunları aynı kategoriye koyuyordum. Fakat Karadeniz, daha sonra da Orta Anadolu kentlerine gittiğimde bu iki kavram arasında çok büyük farklılıklar olduğunu gördüm. Özellikle Hatay’da “huzurlu kent” kavramı gerçek anlamda hoşgörüden kaynaklanıyor. Hatay’da huzur demek, farklılıklara tahammülden öte, farklılıkları zenginlik olarak görmenin ve onları kucaklamanın verdiği toplumsal huzur demek.

Karadeniz ve Orta Anadolu’da huzurlu kent kavramı bunun tam tersi. Bu farklılıkların olmadığı, olanların da evin dışına, toplumsal yaşama yansıtılmasına izin verilmemesinden kaynaklanan toplumsal huzur... Son aylarda gezdiğim Orta Anadolu ve Doğu Karadeniz kentlerinde edindiğim intiba şu: Kentlerde sosyal yaşam, ağırlıklı olarak evin dört duvarı arasında geçiyor ve dışarıdan gelecek farklılıklara kapalı. İçine kapalı bu yaşamlar, “huzurlu aile yaşantısı” olarak sunuluyor. Ama gerçeği söylemek gerekirse bu toplumlarda huzur değil, huzur aldatmacası var.

John Mowen ve Michael Minor, “Consumer Behavior: A Framework” adlı çalışmalarında kültürü üç boyutlu bir matris olarak görselleştirmişler; yapılaşmanın, fiziksel çevrenin kültürün oluşmasında ciddi etkisi olduğunu söylüyorlar. Anadolu kentleri ise gitgide birbirlerine benziyor. Bugün hangi kente

“Bugünün Türkiye’inde meydanlar yok ediliyor. İşte bir örnek: Rize’nin girişinde bir avuç yeşillik ve üzerine konduurulmuş bir çaydanlık...”

giderseniz gidin, mutlaka karşınıza TOKİ blokları çıkacaktır. Bu özensiz yapılar tasarlanırken kentin tarihi, kültürü, yerel mimarisi, değerleri hiç göz önünde bulundurulmuyor. Kent meydanları AVM’lere dönüştürülüyor. Mowen ve Minor’un tezinden yola çıkarsak, kentlerimizin tekipleşmesini nasıl değerlendirelimiz? Bu, kasıtlı olarak mı yapılıyor? Fiziksel benzeştirmenin amacı, yerel farklılıkların yok edilmesi mi?

Meydansız Kentler

Kent merkezleri ve meydanlar, sosyal ve kültürel yaşantımızın kalbidir. Kentlerin tarihini, mima-

risini ve sanatsal kimliğini burada görebilirsiniz. Kentli olmanın gururunu güzel, keyifli meydanlarımızda yaşıyoruz. Arkadaşlarımızla meydanlarda buluşup kent merkezinde takılıyoruz. Kent merkezindeki sinemalara, tiyatrolara, sanat galerilerine gidiyoruz. Kafelerde arkadaşlarla buluşup koyu sohbete dalıyor, yeri geldiğinde geyik yapıyor, geleni gideni seyrediyoruz. Sevinçlerimizi meydanlarda kutluyor, üzüntümüzü meydanlarda paylaşıyoruz.

Meydanların olmadığı yerde vatandaş olunamaz. Vatandaş demek, sorgulayarak dinleyen demek. Hesap soran demek. Haklarına sahip çıkan demek. Meydanlar demokrasinin olmazsa olmazı. Meydanlarda politika yapıyoruz. Politikacılar bize, bizler de politikacılar meydanlardan sesleniyoruz. Farklı fikirlerimizi birbirimizle meydanlarda paylaşıyoruz. Stant açarak, bildiri dağıtarak, pos-

Sibel BÜLAY
sibel.bulay@gmail.com

ter asarak, konuşarak... Meydanları şehir merkezinden kaldırıp kentin ulaşılması zor köşelerine taşımak, gelen geçenden uzak tutmak, bu farklı fikirleri susturmak demektir. Ve bugünün Türkiye'sinde meydanlar yok ediliyor.

Fikir Alışverişinin Yerini AVM'ler alıyor

Meydanlarımıza, parklarımıza AVM'ler inşa ediliyor ve fikir alışverişinin yerini AVM'lerde alışveriş alıyor. "Alışveriş ve Yaşam Merkezi..." Ne kadar anlamlı. Tüketim bir yaşam tarzı olmuş. Hepsinde üç aşağı beş yukarı aynı markalar, aynı mağaza zincirleri var. Yerel esnafı, sanatkarı, yerel ürünlerin pazarını yok eden AVM'lerde tek tip yaşantılarımızı tek tip tüketimle süslüyoruz. Karadeniz ve Orta Anadolu kentlerinde sosyal yaşam çok

sınırlı. Konya'da 5 üniversite ve 90 bin üzerinde öğrenci; Kayseri'de ise 4 üniversite ve 80 bin üzerinde öğrenci var. Üniversite kentleri yeniliklere, farklılıklara açık olur. Renkli, zengin kültür yaşantıları olur. Ama bu kentlerde bu zenginlik, renklilik yok. Yerel gazetecilerle yaptığımız söyleşilerde hem Konya hem Kayseri için "Bu kentler öğrencileri kendilerine benzetiyor" demişlerdi.

Bu kentlerde kadının aile dışında yeri yok -kadın sözcüğü de başarılı bir şekilde günlük kullanımda dilimizden silinmiş durumda-. Dr. Mine Orhon'un anlattığına göre, "Rize'de kadınlar dört duvar arasında. Kadınların eşleriyle gidebilecekleri, sosyal yaşama katılabilecekleri bir yer yok." Kayseri'de sohbet ettiğim bir kadın, mahallesinde sinema açıldığını anlatırken

şunları söyledi: "Eşimle sinemaya gidiyoruz, keyifli oluyor. Ama 'Bu yaşta sinemada ne işin var?' sorusuyla çok sık karşılaşıyorum. Kayseri'de kadınların tek eğlencesi ev gezmeleri. Onlara gidince de 'Her gün gidiyon. Çok geziyon' diye laf işitiyoruz." Rize'de ise sosyal yaşam olmadığı için halkın %40'ı hafta sonları vakit geçirmek için Trabzon'a AVM'lere gidiyor. Rize'ye üniversiteye gelen öğrencilerin %20'si "Burada gençlere hiçbir şey yok" diye kayıt yaptırmadan gidiyor.

Anadolu'da Kentli Olmak Bu mu?

Huzurlu toplum masalıyla farklılıklara kapalı, sorgulayan, kişisel özgürlüklerine bağlı olanları dışlayan; kadını toplumdaki tecrit etmiş, okumanın yerini vitrinlere boş bakan gözlerle bıraktığı, kültürden yoksun bir yaşam...

Biz Bu muyuz?

Yoksa bu görüntü 12 yıllık sosyal mühendislik politikalarımızın başarısını mı yansıtıyor? Hedef huzurlu yaşam aldatmacası altında tek tip kentlerde tek tip vatandaş, tek tip yaşam mı?

Ve Gelecek?

Mowen ve Minor; fiziksel çevrenin, yapılaşmanın kent kültürünü etkilediğini öne sürüyor. Farklı seslerin susturulduğu, içine kapalı bir toplum tek tip kentlere yerleştirildiğinde 10 sene sonra nasıl bir Türkiye'de yaşıyor olacağız?

Şehirden Çıkma Zamanı

Geçtiğimiz Ağustos ayında Buğday Derneği gönüllüsü olarak Kaz Dağları'ndaki Çamtepe Ekolojik Yaşam Kültürü Merkezi'ne gittim. Bu tarihten sonra şehre ve kırsala olan bakış açım değişti. Kendimi tamamen şehre kapattığımın üzümlere farkına vardım. Buğday'da tanıştığım yeni arkadaşların da cesaretlendirmesiyle Türkiye'deki ekolojik çiftlikleri dolaşmaya karar verdim. Amacım, sürdürülebilir yaşam üzerine bilgi toplamak, bu konuda araştırmalar yapan çiftliklerde çalışıp deneyimlerimi paylaşmak...

 Işıl KAYAGÜL / isilkayagul@hotmail.com

Dün okumaya başladığım kitapta “Eğer yeterli zamanınız varsa, her yer yürüme mesafesindedir” diyordu. Benim yolculuğum ise çok öncesinden başladı. Geçtiğimiz Ocak ayında ekolojik çiftlik ve sosyal çalışma kamplarında gönüllü olmak üzere iki buçuk aylık bir seyahate çıktım. Bu süreçte üç şehir ve yedi farklı merkezde bulundum. Benim gibi şehirden uzaklaşmak isteyenler -süresi mühim değil- ve “Doğaya gidelim ama nasıl?” diye merak edenler için ilham verici olur diye yazmaya karar verdim.

Gönüllü olduğum merkezlerden ilki, Burdur'daki **Lisinia Doğal Hayatı Koruma Rehabilitasyon Merkezi**. Lisinia'yı ilk önce bir arkadaşımından duymuş, orada sosyal projelerin yapıldığını öğrenmişim. Araştırmaya başlayınca da gönüllüye ihtiyaçları olduğunu gördüm. Lisinia, Burdurlu olan **veteriner hekim Öztürk Sarıca** tarafından 2005 yılında kurulmuş. Burada avcılar tarafından vurulan ya da birbirlerini yaralayan hayvanlar tedavi ediliyor ve pek çoğu doğaya kazandırılıyor. Ancak ismi sizi yanıltmasın, burası

sadece bir rehabilitasyon merkezi değil, aynı zamanda pek çok projenin yapıldığı bir yer. “Yaşamak İçin Burdur Gölü'nü Yaşat”, “Kansersiz Gelecek Elimizde”, “Göller Yöresi Kültürünü ve Gölün Ömrünü Gülle Uzatma”, “Yenilenebilir Enerji Yöntemleri” bu projelerden birkaçı. Önümüzdeki 25 yıl içinde Burdur Gölü'nün sularının büyük ölçüde azalma tehlikesi var. Küresel ısınma, su tüketiminin artması, mısır, yonca gibi su tüketen bitkilerin üretimindeki artış bu duruma yol açan en büyük etkenler. Ben

oradayken gül dikim çalışmalarına yardım ettim. Açıkçası bir traktöre atlayıp Burdur'un soğuşunu içime çeke çeke göl manzaralı bir ortamda çalışmak keyifliydi. Büyük tarlalar önce traktörle sürülüyor ve daha sonra dikim yapılıyor. Toprağı çok özlediğimi ve toprağa dokunmanın bana çok iyi geldiğini fark ettim. Gönüllü olduğum süre içinde kıl çadırda kaldık ama çok fazla üşümedik, çünkü içerde sobamız vardı; soba yakma becerilerim gelişti. Şimdi bahar geldi ve çok merak ediyorum bizim güllerin durumunu. Gitsem ve görsem büyüdüklerini, "O fideleri ben dikmişim, ne güzel büyümüşler, gördünüz mü yaşam dönüşümdür" desem... Evet böyle bir hayalim var, sizinle de paylaşmış oldum. ☺

"Doğal Arıcılığı Öğrenmek Bisiklet Sürmeye Benzer"

İkinci durağım ise Bodrum'da Belediye Binası'nda yapılan "Doğal Arıcılığa Giriş Semineri". Bu seminere

katılmak rotam üzerinde değildi, bir arkadaşımın duyurusu üzerine gitmeye karar verdim. Eğitimci Debra Roberts, Amerika'daki bir arıcılık enstitüsünde tasarımcı ve koordinatör. Gerek Amerika'da gerekse başka ülkelerde doğal arıcılığın gelişmesi için eğitimler düzenliyor. Eğitimde beni etkileyen ilk şey, Debra'nın arılardan bahsederken sanki insanları anlatıyor olmasıydı. Kovanın içinde hiyerarşik bir yapı var ve küçük bir devlet sanki...☺ Biliyor musunuz, **her kovanda bir kraliçe, birkaç yüz erkek ve binlerce işçi arı var.** İşçi arılar, ilk üç hafta kovanın içinde yaşıyor, kendilerini hazırlıyor, vakti gelince de uçuyorlar. Kraliçenin üç-dört yıllık ömrü olduğunu duyunca üzül müştüm ama kendilerinin zalim olduğunu öğrendim. Çünkü ilk doğan kraliçe, henüz doğmayanları iğne ile sokarak öldürüyor! Ayrıca her kraliçenin kendine has kokusu var, hasta olduklarında kokuları değişiyor ve diğer arılar böylece yeni

bir kraliçe seçmenin vakti geldiğini anlıyorlar.

Bu seminerde ayrıca uzun süredir arıcılık yapan kişilerle tanışma, sohbet etme ve onların deneyimlerinden faydalanma şansımız da oldu. Beraber körük yaktık; bize peteklerde dikkat edilmesi gereken noktaları anlattılar ve hastalıklara karşı nasıl önlemler alınabileceğinden konuştuk. İkinci gün daha çok soru-cevap şeklinde geçti; günümüzde arıcılığa ticari yaklaşımlardan dolayı arıcılıkta ilaç kullanımının artması ve bu sorunun nasıl çözülebileceği, bir arıcının sahip olması gereken prensipler, arıcılık kıyafetleri üzerine tartıştık. İki günlük bir seminerde bu bilgi bombardımanını nasıl aklımda tutabileceğimi düşünüyordum ki, Debra'nın cevabı geldi: "Endişelenmeyin, doğal

Lisinia Doğal Hayatı Koruma Rehabilitasyon Merkezi'nin hayata geçirdiği projeler arasında "Yaşamak İçin Burdur Gölü'nü Yaşat", "Kansersiz Gelecek Elimizde", "Yenilenebilir Enerji Yöntemleri" yer alıyor.

Bodrum Mumcular köyündeki Varvil Çiftliği'ndeki iki anarşist tavuk, sevimli inek Efe, peynir yapımını öğrenebileceğiniz mandıra ve sebze bahçesi...

arıcılığı öğrenmek bisiklet sürmeye benzer, zaman içinde bilgiler bir araya gelir ve bir bütün oluşturur, zamanla arılar en iyi öğretmeniniz olur.”

“İnek Kesinlikle Kutsaldır”

Ve Bodrum Mumcular köyündeki Varvil Çiftliği... Levent Erseven'in kurduğu çiftlikte güzel inek kızlar, tavuklar, ayrı yazılması gereken sürüden ayrı dolaşan iki anarşist tavuk -ki ara sıra kâseden süt içme gibi özellikleri var- yavru bekledikleri için çoğunlukla hırçın kazlar, üşengeç köpek Doktor, asil duruşuyla dikkat çeken aynı zamanda iyi bir avcı olan kedi kızımız Beyaz, Beyaz'ın kardeşi yakışıklı İbo, annesinin sütünü götürdüğüm zamanlarda karnı doyduktan sonra benimle oynayan Efe var. Levent Abi, yıllar önce İstanbul'dan göç

etmiş, Bodrum'un köylerinden birinde hayvancılık yapmaya karar vermiş. Yıllardır kendi ineklerinden süt üretiyor ve peynir yapıyorlar. Doğal sütün sırrı, hayvanların yeminden geçtiği için buna çok dikkat ediliyor ve Varvil Çiftliği'nde doğal yemler kullanılıyor. Orada bulunduğum süre içinde mandırada peynir yapımını görme şansım oldu. Peynir için gerekli malzemeler; inek sütü, sodyum klorür, biraz yoğurt ve maya... Bu kadar doğal ve basit. Basit dediğime bakmayın, peynir yapımı birkaç günü alıyor. Basitlikten kastettiğim, içine başka bir malzeme koymadan çok lezzetli peynirlerin ortaya çıkması. Biz şehir insanları bazı şeyleri gözümüzde büyütüyor olabilir miyiz? Bir inek çiftliğinde olunca, tabii ki bol bol inekleri gözlemedim ve dedim ki, “Evet kesinlikle inek kutsaldır.”

İnekler oldukça şefkatli hayvanlar, sabah akşam sağılıyor ve sütlerini paylaşıyorlar. Bu sağımın düzenli bir şekilde sabah akşam yapılması gerekiyormuş. İneklerin huyları da insanların huyları gibi değişiklik gösteriyor, bir anneanne var mesela (Levent Abi'ler kızını ve torununu gördükleri için ona anneanne diyorlar) çok serinkanlı ve dengeli. Panik yaptığım zamanlarda anneanneyi örnek almalıyım diyorum kendime. Ayrıca Varvil Çiftliği'nde sebze de yetişiyor; karnabahar, soğan, sarımsak, ıspanak ve daha pek çoğu... Benim orada olduğum zamanda domates fidelerini indirdik ve bundan çok büyük keyif aldım, o köklerde gerçekten hayatın kendisini gördüm. Buradan, başta inek kızların dünyası ile tanışmamı sağlayan Levent Abi'ye, peynir yapmayı gösteren Vehbi Abi'ye, domates fidelerini ekerken yardım eden Çağatay'a, ileride eko-köylerin gelişeceğine dair bana umut aşılayan Mehmet Abi'ye çok teşekkür ediyorum.

Gezgin Işıl'ın gördüğü başka diyarlar da var elbet ve yol devam ediyor. Bugünlerde İstanbul'da olsam da, yazıyı şimdilik burada bırakıyorum. Görülecek ne çok yer var, dilerim ki zihinlerimiz bizi gönlümüzden geçen yollara götürsün...☺ ○

IRENEC 2014

IRENEC

**4. ULUSLARARASI %100 YENİLENEBİLİR
ENERJİ KONFERANSI**

www.irenec2014.com

%100 YENİLENEBİLİR ENERJİYE GEÇİŞ TEK ÇÖZÜM

IRENEC 2014

Konferansında sizi de aramızda görmekten çok mutlu olacağız.

www.eurosolar.org.tr

**26-28 HAZİRAN 2014
T Ü R K İ Y E**

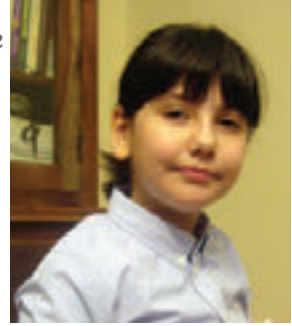

Doğa Kahramanı mısın?

EKOIQ'nun genç yazarı Nehir Tuncay'ın bu ayki konuğu, sayfasına da ismini veren "Küçük Yeşil Adımlar" kitabının yazarı Temel Karataş...

Yazarın, çocuklara çevre sorunlarını en basit haliyle anlattığını dile getiren Tuncay'a göre Küçük Yeşil Adımlar, "doğa kahramanının el kitabı" olmayı başarıyor.

 Nehir TUNCA

Bu sayfanın çocuk okurlarına kısaca kendinizi tanıtır mısınız?

Aslında meslektaş sayılırız. Ben de eski gazeteciyim. Aynı zamanda öykü yazarıyım. Öykü kitaplarımın dışında çevre konularını işleyen kitaplarım da var. Bunlardan biri Küçük Yeşil Adımlar. Çocuklara çevrenin önemini anlatmaya çalışıyorum bu kitapta. Senin de okuduğun bir kitap sanırım.

Evet, kısa süre önce okudum. Sizinle görüşmek istememin nedeni de bu kitap aslında. Neden yazdınız bu kitabı?

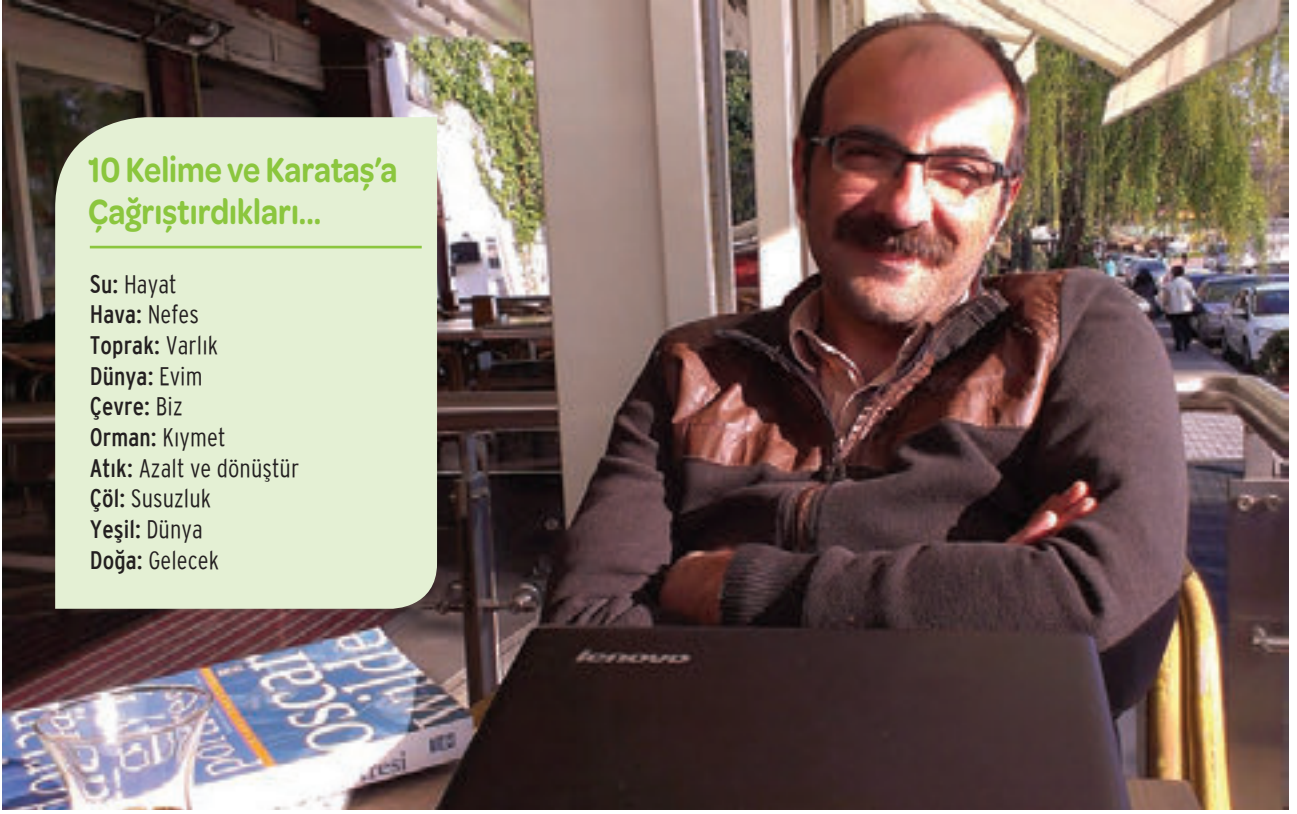
Çevresel konular genellikle kimya, biyoloji gibi alanlarla birleşiyor. Hatta işin içine tarih, coğrafya gibi başka bilimlerle de girebiliyor. Bu da meselenin karmaşıklaşmasına neden oluyor. Çocukların, dünyamızın başındaki bu tehlikeyi görebilmesini ve anlayabilmesini çok önemsiyorum. Çünkü sizler yarın bizim yerimizde olacaksınız. İş hayatına atıldığınız zaman çevresel konuları bilen ve meseleleri dikkate alan kişiler olmanız, bu sorunların çözümünü kolaylaştıracak.

Peki küresel ısınmanın en önemli nedeni nedir?

Bugün çevre kirliliğinden söz ediyorsak, bunun en büyük nedeni insanlardır. Çünkü bizler kendimizi doğanın sahibi sanıyoruz. Yaşayan milyarlarca hayvanı ve diğer canlıları yok sayıyoruz. Doğal kaynakların hiç tükenmeyeceğini düşünüyoruz. Ancak çok yanılıyorz! Oysa biz insanlar, bitkiler ve hayvanlar olmadan yaşayamayız. Ama bitkiler ve hayvanlar, bizler olmadan da yaşayabilir. Yani bu ge-

10 Kelime ve Karataş'a Çağıştırdıkları...

Su: Hayat
Hava: Nefes
Toprak: Varlık
Dünya: Evim
Çevre: Biz
Orman: Kıymet
Atık: Azalt ve dönüştür
Çöl: Susuzluk
Yeşil: Dünya
Doğa: Gelecek

zegenin tek sahibi biz değiliz. En önemli varlıkları da değiliz.

Doğal kaynakların, mesela suyun tükeneneğini bilmek beni çok korkutuyor... Gezegelimizde kötü giden çok şey mi var?

Gerçekçi olmak gerekirse, kötü giden şeyler var. Küresel ısınma var örneğin. Su kirleniyor, tükeniyor. Hava kirleniyor. Toprak kirleniyor. Enerjiyi bitiriyoruz. Ormanlar azalıyor. Bu, bence de korkulması gereken bir durum. Ancak sevindirici olan şu ki, yolun sonunda değiliz. Yani kötü gidişe dur demek için ya-

pabileceğimiz şeyler var. Ve bunun için gezegenin kahramanlara ihtiyacı var.

Örümcek Adam falan gibi mi?

Belki de! Ama bence gerçek kahramanlara ihtiyaç var. Senin gibi mesela... Çevreyi önemseyen, dünyanın geleceğini önemseyen ve daha iyi bir geleceğin yollarını arayan, bunun için çözüm arayan çocuklar doğa kahramanıdır.

Peki, siz çevreyi nasıl tanımlıyorsunuz? Çünkü bazen çok karmaşık çevre tanımları görüyorum...

Çevre, dünya üzerindeki her şeyi kapsar. Canlı ya da cansız fark etmez. Evimizdeki bir eşya, sokaktaki ağaçlar, aklımıza ne geliyorsa tümü çevrenin içindedir. Çevre dünya üzerindeki en büyük kaptır ve bu kabın içine her şey sığıyor.

Bir doğa kahramanı nasıl olunur?

Bunun ayrıntılarını Küçük Yeşil Adımlar kitabımda uzunca anlattım. Ama işe atıklarımızı azaltarak başlamamız bence en doğrusu. Çünkü dünyayı en çok atıklar kirletiyor. Örneğin plastik, metal, kâğıt gibi atıklar geri dönüştürülerek yeniden hammadde olarak kullanılabilirler.

Oysa sokaktaki çöp kutularının yüzde 90'ı bu atıklardan oluşuyor. Geri dönüşebilen bu atıklar sayesinde biz doğal kaynakları daha az tüketmiş oluyoruz. Örneğin kâğıtları geri kazanabilirsek, kâğıt üretmek için ağaç kesmek zorunda kalmıyoruz. Çünkü kâğıt, ağaçtan elde edilen bir maddeden üretiliyor. Atıklarımızı ayırtmak ve atık üretimini en aza indirmek gerekiyor.

Biz çocuklar başka neler yapabiliriz çevre için?

Çok şey yapabiliriz. Kullanmadığımız zamanlarda bilgisayarı kapatmak, ısınma sistemlerini (kombi, radyatör, elektrikli ısıtıcı gibi) gereksiz yere açmamak bile bir doğa kahramanı davranışıdır. Daha az enerji tüketmek, daha az petrol tüketmek demektir. Çünkü enerji de günümüzde petrolden üretiliyor. Üstelik petrol temiz bir kaynak değil. Dünyayı kirleten karbondioksit, hep petrolün kullanması sonucu ortaya çıkıyor. Yani enerji üreten, aslında çok basit şeylerden söz ediyoruz. Yeter ki çevre için sorumluluk hissedelim, evimizi odamızı temiz tutma sorumluluğumuz varken, yaşadığımız dünyayı neden temiz tutmayalım? ○

Cihan KORAL MALAK
cihankoral@gmail.com

Her Evin Mayası Başka

Etkinliklerini heyecanla beklediğim İstanbul Permakültür Kolektifi, Halka Sanat Atölyesi'nde nohut mayası ile ekmek atölyesi gerçekleştirdi. Biz de <http://nanelimon.blogspot.com.tr/> blogunun sahibi Münevver Hanım'dan ekmek yapımının gizli hammaddesi olan mayanın ipuçlarını öğrenmek için oradaydık. Önemli ipuçlarından biri, tercihen eski nohutlardan yapılan mayayla kişisel bir ilişki kurmanız gerektiği... Zaten olması için sabah akşam kontrol edip emek verdiğiniz için kaçınılmaz bir ilişki doğuyor aranızda. Hatta olduktan sonra onu "besleyerek" ve fazlasını arkadaşlarınıza götürerek "yeni evcil hayvanınız" haline gelen mayanızla iyice kaynaşıyorsunuz. Zamanla mayanız, evinizin koşullarına, tozuna, kokuşuna ve güneşine alışıyor. Dolayısıyla aslında evinizin sırlarını bilen ve kimseyle paylaşmayacak olan sıkı bir dostunuz oluyor. Başka eve götürüp ekmek yaptığımızda ancak birkaç sefer sonra uyum sağlıyor. O nedenle mayayı her seferinde almaktansa, aldığımızı evinizde çoğaltmanız ve arttıkça hediye vermeniz öneriliyor.

Münevver Hanım'dan annesinin ekmek teknesini ve aileden gelen etkileyici ekmek geleneğini dinlerken, mayamızı hamur haline getirerek yoğurmaya başlıyoruz. Bir püf noktası daha: Yoğurma işlemi kapta değil, tezgâhın üzerinde yapmak gerekiyor. Unun da organik olması, sahibini ve değirmenini tanıdığımız yerlerden alınması önemli. "Sevgiyle yapılan yemek" tabiri de boş değil. Üzerine düşünülmüş, hikâyesi olan tüm gıda malzemelerinin bun-

dan olumlu etkilendiği kanıtlanmış bir gerçek. Bu konuda özellikle su ve bitki deneyleri meşhur.

Kökeni Anadolu olan tahılları hem pazarlardan hem de online satış noktalarından bulmak artık daha kolay. Ekmek hamuru, elle yoğrulduğu için kıvamı da kişiden kişiye göre değişiyor. Elinize yapışmama ve pürüzsüz olmaya başladığında dinlenmeye bırakıyorsunuz. Ilık bir yerde yarısı kadar kabardığında da önceden ısıtılmış fırına gönderiyorsunuz. Bu işlemi tamamladığımızda ekmeğimizi, Münevver Hanım'ın zeytin reçeli ve çeşnili zeytinyağı ile deneme fırsatı bulduk. Evde yapılan ekmek, dışarıdan alınana göre daha tok ve doyurucu olduğu gibi, serin ortamda daha uzun süre bozulmadan durabiliyor. Tüm tarifleri <http://nanelimon.blogspot.com.tr/> adresinde bulabilirsiniz.

Siz ne yapabilirsiniz?

- 🌱 Yerel çiftçi unları veya organik un kullanabilirsiniz.
- 🌱 Pazarlardan ev yapımı ekmek alıp destek verebilirsiniz
- 🌱 Tatlı ve ekşi mayadan deneme yapıp, ekmeğin evinize getirdiği farklı enerjiyi deneyimleyebilirsiniz

Alaçatı Ot Festivali'ndeydik

Dört yıldır düzenlenen Alaçatı Ot Festivali'ne bu yıl son dakikada aldığımız bir kararla katıldık. Paydaşların büyük emeği ile gerçekleşen festivalde sadece doğayla iç içe olmayı seven kalabalıkla birlikte ilkbahar havasında, Alaçatı mimarisi, insanları ve bitkileriyle baş başa olma fırsatını bulduk. Alaçatı meydanından pazar yerine kadar kaynatılmış reçeller, bin bir otlalı yapılmış yemekler ve tatlılar, ekmekler bizleri selamladı. Özellikle stant sahiplerinin gülyüzü ve yorulmadan herkese emeklerinin hikayelerini anlatmaları içimizi ısıttı. Tariflerini ustalık icabı vermezken, içindeki otları ve gizli malzemeleri gururla övdüler. Bazen kendi içlerinde geçmişe gidip, anne ve anneannelerinin alışkanlıklarını

veya çocuklarının bu otları nasıl topladıklarını paylaştılar. Pazar yerinde, süpermarketlerde gördüğümüz gibi otomatik su püskürten mekanizmalar veya kapla üzerlerine su atan manavlar yerine, doğal haliyle zaten gösterişli olan otları gördük. Arapsaçı, ebegümeci, ısırgan, semizotu, pazı, şevketibostan, karabaş benim seçebildiklerimdi. Turpotu, rezene, tilkişan gibi yeni tanıştığım otlar da vardı.

Festival boyunca sanat ve yemek atölyeleri ile seminerler de düzenlendi. Sanat atölyelerinde keçe ve

kâğıt çalışmaları vardı. Biz tercihimizi yemekten yana kullandık. "Otları Tanıma ve Toplama Gezileri"ne yetişemedik ama yenen otlar, alkali beslenme ve biyolojik çeşitlilik konularında bilgi edindikten sonra zeytinyağı tadımı ile yine kendimizi yemek yerken bulduk. Festivalin son günü "En güzel otlalı yemeği kim pişirmiş?", "En fazla ot çeşidini kim toplamış?" başlıklı iki yarışma, Alaçatı Pazaryeri Camii Meydanı'nda düzenlendi. Biz de Alaçatılıların gülümsemeleri eşliğinde yemekleri tadarken, dağarcığımıza birkaç gelenek bilgisi daha almaya çalıştık.

Yeni oluşturulan Alaçatı Bitkileri Uygulama Bahçesi'nde ise endemik olan 3 bin ottan 91'ini görme şansını bulduk. Bu bahçe, Alaçatı ve çevresinden toplanan bitki türleri ile bir koleksiyon ve uygulama bahçesi olarak oluşturulmuş. Bahçede, yörede doğal olarak yetişen veya yetiştirilen türlerden oluşan geniş bir koleksiyon bulunuyor. Bahçe dışında bu konuda daha fazla bilgi edinmek için festivalde çeşitli dernek stantlarını da ziyaret ettik. Buğday Derneği, Yeryüzü Derneği gibi çeşitli dernekler, Türkiye'nin otları, endemik bitki örtüsü gibi konulardaki yayınlarını paylaştılar.

Festival boyunca eliş dokuma, boyama ve bitki düzenleme gibi çeşitli girişimlerin stantlarında hediyelik eşya sergilendi. Ek olarak, Ayhan Sicimoğlu ve Latin All Stars grubu ile Alaçatı Müzik Orkestrası ve Midilli Adası müzisyenleri konserler düzenledi. Böylece otlara şaşkınlıkla bakmaya mola vermiş olduk. Alaçatı Sanat ve Kültür Derneği'ne bu muhteşem fikir ve büyük emek için tekrar teşekkür ediyorum. Daha fazla bilgiye www.alacatiotfestivali.com adresinden ulaşabilirsiniz.

Siz ne yapabilirsiniz?

- Festivalde katılımınız için şimdiden 2015 planlarınızı yapabilirsiniz
- Festival takvimi dışında Alaçatı Bitkileri Uygulama Bahçesi'ni ziyaret edebilirsiniz
- Mutfağınıza farklı otlarla yapılan çeşitli tarifleri katabilirsiniz

Yeryüzünde İnsan Yokken Arı ve Bal Vardı!

“**Kovandan** Sofraya İzlenebilir Arı Ürünleri Kongresi”, geçtiğimiz Nisan ayında İstanbul Teknik Üniversitesi ev sahipliğinde gerçekleştirildi. Adı bile şimdiye kadar olan arı çalışmalarını için umut vaat eden kongrede; birincil üretimden başlayarak kovandan sofraya arı hastalıkları, mücadele yöntemleri, arıcılık uygulamalarında kullanılan teknikler, yeni modern teknolojilerle birlikte arı ürünlerinde gıda güvenliğini etkileyen hileler ve sağlık üzerindeki etkileri konuşuldu. Ekstra strese sokulmayan arılardan üretilen bal dışındaki ürünlerin alınmasını içime sindirememekle beraber, yine de kongrede tartışılan ve uzmanı olmadığı bazı başlıkları paylaşıyorum. Monokültürden ziyade, multikültür ekosistemlerin doğal olarak var olduğu yerlerde, yerel özellikli çiçek ve ağaçlardan beslenen arılar, ilaçsız ortamlarda ve yerlerinde sabit kalarak çok daha besleyici bal üretebiliyorlar. Bununla beraber, bu yolla var olan nüfusun ihtiyacının karşılanıp karşılanamayacağı soru işareti olarak duruyor. Dünya Sağlık Örgütü'nün 2014 açıklamalarına göre, günlük ihtiyacın en fazla %10'u tatlılardan edinilmeli. Şeker ve tatlandırıcı ürünleri de çıkardıktan sonra aslında balı şu anki kullanımımızdan çok daha az tüketmemiz de bir seçenek. İçinde bulunan vitamin ve mineral, günlük ihtiyacın en fazla %10'unu karşıladığından, enzimlerin etkisinin daha büyük olabileceği varsayılmış ve bu konuda araştırmalar gerçekleştirilmiş. Günümüzde bala ek olarak arı sütü, propolis ve arı zehri gibi ürünler de tedavi veya koruyucu amaçlı kullanılmaya başlandı. Aslında bilimsel kanıt iletilmeden, bizlere bu ürünlerin ne kadar yararlı oldukları sürekli sunuluyor. Kongrede bu ko-

Siz ne yapabilirsiniz?

- More Than Honey belgeselini izleyerek, arı ve arı ürünlerinin ne pahasına sofralara ulaştığını öğrenebilirsiniz
- Muğla Çine Adnan Menderes Üniversitesi Arıcılık Müzesi'ni ziyaret edebilirsiniz
- Arıcılık ile ilgili permakültür atölyelerine katılarak, küçük alanlarda dahi denemeler yapabilirsiniz
- Organik ürünleri tercih ederek sistemi destekleyebilirsiniz

nuyla ilgili soru yöneltilen Bakanlık temsilcileri de pazar ve ürün kontrolü mekanizmalarının, bu geniş ağı yönetmekte sıkıntı yaşadığını belirttiler.

Kongrede sunulan bir bilimsel araştırmanın sonuçlarına göre, tüm arı ürünleri gerçekten ihtiyaç duyduğumuz antioksidanlara sahip. Yalnız, bu ürünlerin emilimlerine, yani vücuda girince gerçekleşen yararlarına bakılınca, aslında kuru üzüm ve nar çekirdeğine eşdeğer yararda oldukları ortaya çıkıyor. Benim anladığım şekliyle, bu faydaları elde etmek için vejetaryen çözümler önümüzde dururken, çeşitli hayvanların evlerini (propolis), kendi ilaçlarını (arı sütü) veya organlarını (polen) söküp almamız zaten büyük planın parçası değil.

Arı sütü, arıların kraliçe arı için ürettiği özel bir besin kaynağı. Her kovanda sadece bir tane bulunan kraliçe arının besininin alınmasının veya arıların manipüle edilerek bu ürünü üretmesinin sağlanmasının değerlendirmesini size bırakıyorum. Arı sütüyle ilgili bulgulardan bazıları ise şöyle:

- Kan değerlerini düzenleyici etkisi var
- Kalp koruyucu
- Tansiyon düşürücü
- Güçlü antibakteriyel ve antioksidan etkileri ilgili çok sayıda araştırma makalesi bulunuyor
- Bağırsaklarda kalsiyum emilimini artırarak osteoporozu (kemik erimesini) engellediği ile ilgili yayınlar var

Polen, arıların büyük emekle topladıkları polenleri biriktirdikleri keseciklerin vücutlarından alınması ile oluşturulan bir ürün. Yine bu kadar doğal olmayan bir toplama ile ulaşan ürünün karmik sonucunu değerlendirmeyi yine size bırakıyorum. Polenlerin biyolojik aktiviteleri ise şöyle:

- Antibakteriyel etki, antioksidan aktivite saptanmış
- Antiradyasyon etkisi: X ışınına maruz bırakılan farelerde karaciğerde oluşan hasarların polen verilen farelerde normaleştiği görülmüş
- Karaciğeri koruyucu etkisi ise araştırılıyor.

yoga

JOURNAL TÜRKİYE

hayatınızda
bir fark
yaratın

Yoga ve iyi yaşamla ilgili
dünyanın en çok okunan dergisi
artık Türkiye'de

güçlü olun

gülümseyin

rahatlayın

mutlu olun

esnek olun

yılda 6 sayı 60TL yerine sadece **45TL**
www.yogajournal.com.tr/abonelik

TEMA Vakfı; 3. Köprü, 3. Havalimanı ve Kanal İstanbul'un kente olası sonuçlarını bilimsel bir raporla açıkladı. Raporla, üç projenin İstanbul'un yaşam destek sistemleri olan kuzey ormanları, su havzaları, tarım ve mera alanları, yeraltı suları ile biyolojik çeşitlilik üzerinde oluşturacağı geri dönüşü mümkün olmayan tehditler paylaşıldı.

Taksim Meydanı Yayalaştırma Projesi ile ilgili mahkemeden yeni bir iptal kararı geldi. Daha önce TMMOB'un açtığı davayla imar planı tadilatları iptal edilmişti; yeni davada ise projeye onay veren Koruma Kurulu Kararı iptal edildi.

Ukrayna'da 26 Nisan 1986'da yaşanan ve yakın geçmişin en büyük nükleer felaketi olarak kayıtlara geçen **Çernobil** kazasının etkileri halen görülüyor. Son araştırmalar, bölgede ağaçların çürüyemediğini ortaya çıkardı.

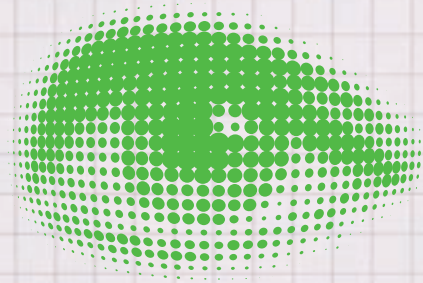
Dersim Ovacık'ta numune almak için çalışmalar yapan maden şirketleri, karşılarında yine bölge halkını buldu. Halk, numunelere ve haritalara el koyarak mühendisleri gönderdi.

"Hayvan Deneyleri Etik Kurulunun Çalışma Usul ve Esaslarına Dair Yönetmelik", hayvan hakları savunucularının tepkisine neden oldu. İstanbul Barosu Hayvan Hakları Komisyonu Başkanı Hülya Yalçın, yönetmeliğe ilişkin dava açtı. Yeryüzüne Özgürlük Derneği de hayvan deneylerindeki zulmü görünür kılmak için İstiklal Caddesi'nde stant kurdu.

Kazdağları'nın pınarlarından beslenen **Karamenderes Nehri**'nde ölen yüzlerce balık kıyıya vurdu. Balıkların ölüm nedeni yapılacak incelemeyle saptanacak.

Hakkari'nin Yüksekova ilçesinde

GÖZÜMÜZDEN

KAÇMAYANLAR

Karamenderes Nehri'ndeki balıklara ne oldu? Boğaz'ı dolduruyorlar mı? 170 bin galon petrol denize karıştı; Edirne'deki çocuk parkı "Kıymet"lendi; Dicle'de üç HES'e onay; 4 bin yıllık tohum çimlendi; Sapanca Gölü tehlikede...

 Gözde İVGİN

soyu tükenme tehlikesiyle karşı karşıya olan bir **vaşak bulundu**. İlk belirlemelere göre vaşagın saçmayla yaralandığı ve açlıktan zafiyet geçirdiği öğrenildi.

Atatürk Orman Çiftliği için meslek odalarının üç yıllık mücadelesi sonuçlandı. AOÇ ana plan davasında yürütme durduruldu.

Karaburun'a yapılmak istenen rüzgâr enerjisi santrallerinin İl Genel Meclisi tarafından reddedilmesinin ardından, valilik konunun tekrar görüşülmesini talep etti.

İl Genel Meclisi toplantısında RES için gereken imar plan tadilatı bir kez daha reddedildi.

Marmaris'te **Armutalan Belde Belediyesi** kapanınca, barınagın gönüllü hayvan bakıcısı Jeannie Tihirkil; 200 kedi, 30 köpek, 2 at, 2 eşek, 15 kaplumbağa, 8 tavuk, 5 tavşan, bir horoz ve bir de baykuşla baş başa kaldı.

Dumlupınar Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Arkeoloji Bölümü'nün Kütahya **Seyitömer Höyüğü**'nde yürüttüğü kazıda bulunan ve 4 bin yıl öncesine ait olduğu belirlenen üç tohumdan biri, toprağa ekildikten sonra çimlendi.

Orta Karadeniz'de kivi bahçeleri, Mart ayının son günlerindeki kar yağışı ve dondan olumsuz etkilendi. Ordu Kivi Üreticileri Birliği Başkanı Yusuf Uzunlar, "Zirai don birçok meyvede hasara yol açtığı gibi kiviye de %80 zarar verdi" dedi.

Gökçeada Eski Bademli Köyü'nde inşa edilen **Masi Otel**'in SİT alanında olduğuna dair Çanakkale İdare Mahkemesi'nin kararı Danıştay tarafından onandı. Masi Otel'e yıkım yolu görüldü.

Karadeniz İsyandır Platformu, bir açıklama yaparak halkı, Artvin Arhavi şehir merkezinden geçecek Kavak HES projesini yürüten Mapa İnşaat'ı bünyesinde bulunduran **MNG Holding'i boykot** etmeye çağırıyor. Türkiye'nin ilk şehir içi HES'i olan Kavak HES projesiyle ilgili bilirkişi raporunda, ÇED raporu için bölgedeki diğer yedi HES'in de incelenmesi gerektiği belirtildi.

İstanbul'da **Kadıköy-Maltepe-Pendik tren hattındaki** çalışmalar nedeniyle çoğu 20 yaşın üzerinde olan ve bir kısmı Koruma Kurulu tarafından tescillenen **yüzlerce ağaç**,

yurttaşların tüm çabalarına rağmen kesildi.

Devlet Tiyatroları'na ait **İrfan Şahinbaş Atölyeleri** sahnesi arazi-sinde onlarca ağaç kesildi. Devlet Tiyatroları'nın yapılarına da kepçelerle zarar verildi.

Sinop Nükleer Karşıtı Platform, üç hafta içinde binlerce ağacın kesildiğini, kesimlerin bir gençleştirme ve iyileştirme faaliyeti olarak gösterilerek kamuoyunun yanıltıldığını duyurdu.

Nesli tükenme tehlikesi altında olduğu için Konya Bozdağ'da koruma altında tutulan **Anadolu yaban konyunları**, doğal ortamlarında kamera sistemiyle izlenmeye başlandı.

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı **Mehdi Eker**, don olayının üreticilere büyük zarar verdiği Malatya'da incelemelerde bulundu. Bakan, Malatya'nın "afet bölgesi" ilan edilmesi yönündeki talebe sıcak bakmadıklarını söyledi.

Danıştay, **Fatih Ormanı**'nın yanı başında yükselen **Maslak 1453** projesiyle ilgili imar planı değişikliğini durdurdu. Ancak proje ortağı Emlak Konut, bir açıklama yaparak, davanın bir önceki imar planı değişikliğiyle ilgili olduğunu, projenin ise yeni revize imar planına göre yürütüldüğünü savundu.

Samsun'da taş ocağı yapılmasına karşı çıkıp yolu kapatan 11 kişinin hukuk mücadelesi sürüyor. Son olarak 11 kişiye para cezası verilmiş, onlar da cezanın iptali için dava açmıştı. Mahkeme, kesilen para cezalarını iptal etti. Bunun üzerine eyleme katılan, para cezası alan ancak itiraz etmeyen 67 köylü de iptal davası açtı.

Teksas'taki Houston Kanalı'nda

900 bin galon petrol yüklü mavnaya, gemiyle çarpıştı. Mavnadan denize **170 bin galon petrol** yayılırken, dünyanın en yoğun gemi trafiğinin yaşandığı bölgelerinden biri olan kanal kapandı. Bölgede kuş ölümleri görülmeye başlandı.

Türkiye Ziraatçılar Derneği Başkanı İbrahim Yetkin, 29-31 Mart'taki don olayları nedeniyle **fındık ve kayısı rekoltelerinde %60'a varan kayıplar** olacağını öngördü.

Şili, 8,2 büyüklüğünde depremle sarsıldı. Boyu iki metreyi aşan dalgalar nedeniyle bazı bölgelerde elektrik kesintileri, yangınlar ve toprak kaymaları meydana geldi.

Çevre Mühendisleri Odası Başkanı Baran Bozoğlu, 23 Haziran 1997'ye kadar yıllık yatırım programı alınan projelerin **ÇED sürecinden muaf** tutulduğunu açıkladı.

Dicle Vadisi, yeni bir tahliyeyle karşı karşıya. **Hevsel Bahçeleri**'nde gerçekleşen ağaç kesiminden sonra Dicle Nehri'ne yapılması planlanan üç adet HES'e de onay çıktı.

Edirne'de çocuk parkının imara

açılmasını önlemek için kepçenin önüne oturan 75 yaşındaki **Kıymet Peker**'in adı, koruduğu parka verilecek. Mahkeme de imar revizyonunu durdurdu.

Bolu'da bölünmüş yol için genişletme çalışmaları başladı. Yolun kenarında bulunan onlarca ağaç, iş makineleriyle kökünden söküldü.

Tortum'da **Ödük Vadisi Katıllı Çayı** üzerinde üç ayrı HES projesi, Erzurum 2. İdare Mahkemesi'nce iptal edildi.

Fatih Belediyesi Fener-Balat-Ayvansaray Yenileme Alanı Projesi'ni içeren 1/5000'lik koruma amaçlı nazım imar planı, İstanbul 1.İdare Mahkemesi tarafından iptal edildi.

Çevre Mühendisleri Odası'nın açıkladığı verilere göre, **Türkiye nüfusunun yarısından fazlasının içme su-**

ları artırılmazken, Ankara'ya bağlı dört ilçe de dahil toplam 41 ilçede içme sularını arıtacak bir tesis ve kanalizasyon sistemi yok.

Dünyanın en kalabalık ve gürültülü kentlerinden Hindistan'ın **Mumbai** kentinde araçlara takılacak 4 dolarlık "**kornametre**", ses kirliliğini sona erdirecek. Cihaz, kornaya basmayı engellemiyor ancak sürücülere sınırlı hak tanıyor. Cihaz sayesinde belirlenen sınır aşıldığında, aracının arka lambasında kırmızı uyarı ışığı yanıyor ve uyarıyı gören polis ceza kesiyor.

"Doğunun Çukurovası" olarak nitelendirilen Iğdır'da havaların sıcak geçmesiyle birlikte **kayısı ağaçları bir ay erken açtı**.

İnşaat Mühendisleri Odası Ankara Şubesi, yeni düzenlenen Milli Parklar Yönetmeliği'nde orman ve milli parkların korunması ve çoğaltılması gerekirken, plansız ve keyfi uygulamaların yapıldığına dikkat çekti.

Orman ve Su İşleri Bakanlığı tarafından **Milli Parklar Yönetmeliği'nde değişiklik** yapıldı. Artık milli parklarda kamu yararı görülen, yapılmasının zorunluluk olduğu ileri sürülen her türlü yapıya izin verilecek.

Ankara Atatürk Orman Çiftliği arazisinde mahkeme kararına rağmen süren **Başbakanlık hizmet binası** inşaatında bir işçinin hayatını kaybettiği bildirildi. Yürütmeyi durdurma kararına rağmen inşaatlar devam ediyor.

3. Köprü projesinin gündeme gelmesinden bu yana köprü çevresi ve bağlantı yollarındaki arazilerin fiyatları 10 kat arttı. **AKP Sancaktepe Belediye Başkanı İsmail Erdem**, 3. Köprü yolunun Sancaktepe kavşağının giriş ve çıkışında proje planlarına işlenmeden önce üç ayrı arazi satın aldı.

Şehir Plancıları Odası İstanbul Şube Başkanı Tayfun Kahraman, yapımı süren 3. Köprü için **Boğaz'ın doldurulduğunu tespit ettiklerini açıkladı**.

Taksim'de mahkeme kararına rağmen bitirilip Eylül ayında açılan **tünellerle ilgili bir iptal kararı** daha çıktı.

*Birleşmiş Milletler, iklim değişikliğinin dünya üzerindeki etkileri konusunda şu ana dek hazırlanmış en kapsamlı raporu yayınladı. Rapor da küresel ısınmanın "**ciddi, yaygın ve geri döndürülemez**" olduğu belirtildi.

Aralarında tiyatrocu, müzisyen ve yazarların da bulunduğu **Gezi Parkı Sanat Kolektifi**, İstanbul'da farklı sebeplerle yıkılması gündemde olan tarihi mekân ve yeşil alanlarda dans ederek çekim yaptı.

Birleşmiş Milletler'e bağlı Uluslararası Adalet Divanı, Japonya'nın Antarktika'da yürüttüğü **balina avının durdurulmasını istedi**. Japon gemilerinin bilimsel araştırma için gerekenden fazla balina avladığına ve ticari amaç güdüldüğüne hükmeden mahkeme, bunun uluslararası anlaşmalara uygun olmadığı sonucuna vardı.

Bilim insanları, yüksek gerilim hatlarının yaydığı ancak insanların göremediği **ultraviyole ışınlarının hayvanları korkutup kaçırdığını tespit etti**. Araştırma, Conservation Biology dergisinde yayımlandı.

ABD'nin **Kaliforniya** eyaletinde yaşanan son 200 yılın en kurak günleri, altın arayıcılarının yüzünü güldürdü. Kuraklık yüzünden nehirlerdeki su oranı iyice azalınca amatör altın arayıcıları, nehir yatağında altın bulma umuduyla aramalara başladı.

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, **Artvin'deki Kamilet Vadisi'**ne yapılması planlanan HES projesinin imar planına itiraz eden çevrecileri haklı buldu. Bakanlık, projeye ait ÇED raporundaki koordinatlar ile uyumlu olmayan imar planlarının onanmasının mümkün olmadığını belirtti.

ABD'nin **Washington** eyaletinde meydana gelen toprak kaymasında 10'a yakın kişi hayatını kaybetti. En az 108 kişi ise kayıp.

Dünya Meteoroloji Örgütü, geçen yıl Asya, Avrupa ve Pasifik bölgesini etkisi altına alan aşırı sıcak havanın, insan kaynaklı iklim değişikliği se-

bebiyle yaşadığını açıkladı. Örgütün yıllık değerlendirmesinde **2013** yılının dünya tarihinde kaydedilen **en sıcak 6'ncı yıl** olduğu belirtildi.

Hızlı tren ve Marmaray yolu projesi için Bakırköy Florya tren istasyonunun yanındaki bölgede **100'ün üzerinde ağaç kesildi**. Çalışmanın Ulaştırma Bakanlığı tarafından yürütüldüğünü belirten Bakırköy Belediyesi, işleme herhangi bir şekilde müdahale edemediğini açıkladı.

3. Havalimanı için jet hızıyla **yeni ÇED** hazırlandı. İstanbul 4. İdare Mahkemesi, ÇED raporunu iptal etmiş ve bilirkişi incelemesi istemişti. Havalimanını yapan konsorsiyum, Bakanlığa yeni ÇED sundu. İptal kararının hükmü kalmadı.

Kuzguncuk Bostanı'nın ihalesini ayda 21 bin liraya **Üsküdar Belediyesi** aldı.

Bursa'daki **Myrelia antik kenti**, üstünde yapımına izin verilen süpermarketin bodrumuna hapsedi. Antik kentte 5 katlı yapılaşmaya da izin çıktı.

CHP, kentsel dönüşüm projesi için harekete geçti. İstanbul milletvekili ve deprembilim uzmanı Prof. Dr. Haluk Eyidoğan'ın hazırladığı rapora göre, çoğunlukla ranta uyumlu yerler "riskli alan" ilan edildi.

Mülkiyeti İller Bankası'na ait olan ve arsa karşılığı gelir paylaşımı usulüyle Salacak ve Rönesans Gayrimenkul ortaklığına ihale edilen **İstanbul Maltepe**'deki arazinin üzerine yapılması planlanan AVM ve konut projelerine TMMOB Şehir Plancıları Odası bir dava daha açıyor.

İstanbul Büyükşehir Belediyesi, şehrin pek çok noktasına **211 türde 20 milyon lale** ekti. Çoğunlukla

Konya'dan gelen laleler 5 milyon liraya mal oldu.

Antalya'nın Kumluca ilçesindeki HES'lerden biri olan **Dereköy Regülatörü ve Alakır HES Projesi** için 5 Mart'ta verilen "ÇED olumlu" raporuna ilişkin, mahkeme yürütmeyi durdurma kararı verdi.

İzmir'in Urla ilçesindeki Hacılar Koyu'nda, 17 Aralık sürecinde ortaya çıkan telefon dinlemeleriyle gündeme gelen villaların bulunduğu 20 hektarlık alanın, **1. derece SİT alanından 3. derece SİT alanına dönüştürülmesi** mahkemeye taşındı.

İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı **Kadir Topbaş, Haliç'teki Unkapanı Köprüsü'nün kaldırılacağını açıkladı**. Topbaş, köprü yerine, denizin altından geçen tünel yapacağını söyledi.

Hava bir ısınıp bir soğurken, **göçmen kuşların dönüşü de başladı**.

Kültür ve Turizm eski Bakanı, İzmir Milletvekili **Ertuğrul Günay**, Antalya'nın Demre İlçesi'ndeki evinin SİT alanına inşa edildiği iddiasını yalanladı.

Sakarya ve Kocaeli'nin içme suyu kaynağı olan Sapanca Gölü'nde su azalması tehlike sınırına dayandı. Yetersiz yağış nedeniyle göldeki su düzeyi 2 metre 10 santim aşağı düştü. Sakarya Su Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürü Rüstem Keleş, su işletme kodunun minimum seviyeye inmesine 19-20 santim kaldığını, Sakarya ve Kocaeli'nin hızla alternatif kaynaklara yönelmesi gerektiğini söyledi.

TMMOB Çevre Mühendisleri Odası'nın hazırladığı ve Dünya Su Günü'nde açıkladığı rapora göre, önlem alınmadığı takdirde **Türkiye 2030'a gelmeden su fakiri** olacak.

İstanbul Ataköy sahilde tescilli **Baruthane binalarının ve çok sayıda ağacın** bulunduğu araziye, Koruma Kurulu onayı olmadan verilen inşaat ruhsatına Mimarlar Odası'nın açtığı davada yürütmeyi durdurma kararı çıktı.

Kaynaklar: Milliyet, Taraf, Radikal, Birgün, Anadolu Ajansı, Doğan Haber Ajansı, Dünya, Sabah, Al Jazeera, Yeşil Gazete, Karşı, Hürriyet, Bianet, Evrensel

Bitki Avcıları

Yazar: Carolyn Fry

Çeviren: Orhan Küçük

Yayınevi: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, Şubat 2014

Dünyadaki bitkilerin şimdiye kadar sadece dörtte üçünün sınıflandırılabilirdiğini biliyor muydunuz? Geriye kalan dörtte birlik kısım keşfedilene kadar -küresel iklim değişikliği ve çevresel tahribat nedeniyle soyları tükenmezse- sizleri bitki dünyasında keyifli bir yolculuğa davet ediyoruz. Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları'ndan çıkan "Bitki Avcıları" adlı

kitap, tarih boyunca sürmüş büyük botanik keşifleri ele alıyor. Royal Geographical Society (Kraliyet Coğrafya Derneği) üyesi gazeteci-yazar Carolyn Fry tarafından derlenen kitap; Mısırlıların koleksiyonlarından, keşiflerin altın çağı olan 16. ve 19. yüzyıllar arasındaki seyahatlere ve modern zamanların bilim insanlarının gezilerine kadar bitkilerin bireylerle olan tutkulu ilişkilerini anlatıyor. Kitapta Londra'daki Kew Kraliyet Botanik Bahçeleri arşivlerinden alınmış 100'ü aşkın etkileyici resme de yer verilmiş. Kitabın bir sürprizi de okuyucunun zarflarından çıkarıp inceleyebileceği **10 adet tıpkıbasım belge...**

Oyun Arkadaşım Yeryüzü

Yazar: Jennifer Ward

Çeviren: Billur Olcaç Kakıcı

Yayınevi: Sinek Sekiz Yayınevi, Mart 2014

Jennifer Ward'ın

kaleme aldığı

"Oyun Arkadaşım Yeryüzü" adlı kitap,

çocuklarımızın doğayla iç içe olmasını

sağlamak, hayal güçlerini harekete geçirmek ve merak duygusunu canlandırmak isteyenler için biçilmiş kâftan. Hatta içindeki çocuğu bir süredir ihmal eden yetişkinler için de... Çocuklarımızla birlikte yapabileceğiniz, her mevsime uygun 52 aktivitenin bulunduğu Oyun Arkadaşım Yeryüzü, şehir içindeki bir parça yeşillikte ya da kırsalın geniş açık alanlarında doğayla bağınızı güçlendirmenize yardımcı olacak. **İlkbahar, Yaz, Sonbahar, Kış** bölümleriyle her mevsim için uygun aktiviteler öneren kitap, Ayşegül Dost'un renkli illüstrasyonlarıyla da keyifle okunuyor.

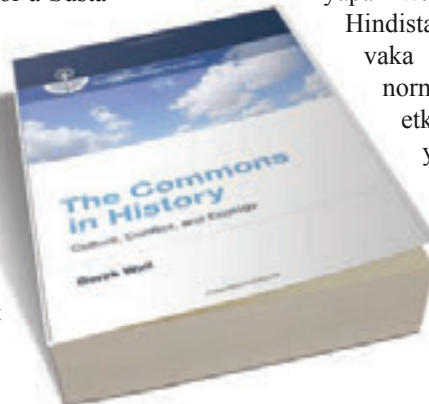
Tarihte Müşterekler

Yazar: Derek Wall

Yayınevi: MIT Press Books, 2014

"Tarihte Müşterekler" (The Commons in History: Culture, Conflict, and Ecology; History for a Sustainable Future) çalışmasının yazarı **Derek Wall**, antik çağlardan günümüze müşterekleri bir fikir, ekolojik bir alan, ekonomik bir soyutlama ve yönetim uygulaması olarak ayrı ayrı inceliyor bu eserinde. Wall'a göre müşterekler, ne Garrett Hardin'in 1968'te yazdığı gibi bir trajedi ne de tek başına çevre sorunlarının devası. Ona göre müşterekler, mülk sahipliğinin farklı bir biçimi ve mülkiyet

hakkı, sürdürülebilirliğin gerçekten anlaşılması için son derece gerekli. Hardin'in makalesinde yer alan iddiaları ve Elinor Ostrom'un müştereklerle ilgili çalışmasını açıklayarak müştereklerin tanımını yapan Wall; Birleşik Devletler, İngiltere, Hindistan ve Moğolistan'dan tarihsel vaka analizlerine eğiliyor. Kültürel normların müştereklerin idamesine etkisini, müşterekler üzerindeki siyasi çatışmaları ve müştereklerin ekosistemleri nasıl koruduğunu ya da korumada başarısız olduğunu inceleyen Wall, konuyla ilgili çağdaş tartışmalara ışık tutmaya çalışıyor.

Karbon Ayak İzimizi Azaltıyoruz

Coca-Cola İçecek olarak tüketicilerimize en kaliteli ürünleri sunarken, çevre dostu soğutucularımızla karbon ayak izimizi azaltıyoruz.

Coca-Cola Sistemi'nin dünya genelinde piyasaya sürdüğü "1 Milyon Çevre Dostu Soğutucu"nun 220 bin adedi Türkiye'de tüketicilerimizin hizmetinde.

Coca-Cola İçecek Sürdürülebilirlik Raporu'na www.cci.com.tr adresinden ulaşabilirsiniz.

Coca-Cola İçecek

HiPP

Yaşamdaki en değerli varlık için.

Bebeğinizin anne
sütünden sonra
alacağı İlk Süt HiPP olsun

- ✓ Prebiyotik® ve Probiyotik® ilaveli
- ✓ Değerli Omega-3 ilaveli

İlk ve tek ORGANİK devam formülü

Anne sütünden daha doğal bir şey yoktur ve bu yüzden bebeğiniz için doğumdan itibaren en iyisi o'dur. HiPP doğadan itham olarak organik hammaddeler ile birlikte Prebiyotik® ve Probiyotik® lifler içeren ilk devam formülünü geliştirdi. Emzirme ve hatta daha sonraki dönemlerde de bebeğinizin sağlıklı gelişimini sürdürebilmesi için en iyisini yapabilmek adına ürünlerimiz için her zaman doğayı model aldık.

Sahsen garanti ederim.

Claus Hipp

Stephan Hipp

www.hipp.com.tr